

REJ

Přeložil Josef Balvín

OSOBY

ŠLAPKA
VOJÁK
SLUŽKA
MLADÝ PÁN
MLADÁ PANÍ
MANŽEL
DĚVENKA
BÁSNÍK
HEREČKA
HRABĚ
POKOJSKÁ

ŠLAPKA A VOJÁK

*Je pozdě večer. U mostu přes Dunaj.
Přichází VOJÁK, píská si, má namířeno do kasáren.*

ŠLAPKA Půjdeš se mnou, hezoune?

VOJÁK *(otočí se a pokračuje v chůzi)*

ŠLAPKA Ty se mnou nechceš jít?

VOJÁK To jako já jsem ten hezoun?

ŠLAPKA Jasný, kdopak jinej? Půjdeme ke mně, co ty na to? Bydlím kousek odtud.

VOJÁK Teď nemám čas. Musím do kasáren.

ŠLAPKA Do kasáren to pořád ještě stihneš včas. U mne je to lepší.

VOJÁK *(blízko u ní)* To ti rád věřím.

ŠLAPKA Bacha! Každou chvíli se tu může objevit polda.

VOJÁK No a? Polda! Taky mám u sebe zbraň.

ŠLAPKA Tak co? Jde se ke mně?

VOJÁK Dej mi pokoj! Stejně nemám ani vorla.

ŠLAPKA Prachy nepotřebuju.

Voják se zastaví. Oba stojí pod lucernou.

VOJÁK Ty nepotřebuješ prachy? Co seš vlastně zač?

ŠLAPKA Mně platěj civilové. Takovej jako ty to může u mne mít zadarmičko.

VOJÁK Hele, nejseš ty nakonec ta, co mi o ní vyprávěl Hubert?

ŠLAPKA Žádnýho Huberta neznám.

VOJÁK No jasně, to budeš ty. Pamatuješ – v kavárně v Lodářský – šel odtud s tebou k tobě domů.

ŠLAPKA Jo, takovejch už bylo, co šli se mnou z kavárny domů – jéje!

VOJÁK Tak teda pojd', jdeme, ne?

ŠLAPKA Co najednou tak chvátáš?

VOJÁK Nač ještě čekat? V deset musím být v kasárnách.

ŠLAPKA Za kolik to máš?

VOJÁK Co je ti do toho? Bydlíš daleko?

ŠLAPKA Deset minut šourem.

VOJÁK To je pro mne daleko. Dej mi aspoň pusu.

ŠLAPKA (políbí ho) To je paráda, když se mi kluk líbí. To mám nejraděj.

VOJÁK Ale já ne. Ne, já s tebou nepůjdu, je to moc daleko.

ŠLAPKA Tak víš co? Přijď zejtra odpoledne.

VOJÁK Tak jo. Dej mi adresu.

ŠLAPKA A ty nakonec nepřijdeš.

VOJÁK Když to říkám!

ŠLAPKA Hele, víš co? – Když je ti to dnes večer moc daleko – tak... tak můžem... (Ukáže na Dunaj.)

VOJÁK Tady?

ŠLAPKA Jo, je tu klid... neprojde tady živá duše.

VOJÁK Nojo – jenže takhle – to není vono.

ŠLAPKA Se mnou je to vždycky vono. Hele, zůstaň se mnou teď. Kdo ví, jestli zejtra budem ještě mezi živějma.

VOJÁK Tak jo – pojď – ale rychle.

ŠLAPKA Dávej pozor, je tu tma. Uklouzneš a seš rovnou v Dunaji.

VOJÁK To by nebylo ještě to nejhorší.

ŠLAPKA Pst. Nebuď tak nedočkavej. Tady kousek je lavička.

VOJÁK Ty se tu nějak vyznáš!

ŠLAPKA Takovýho jako ty bych chtěla napořád.

VOJÁK Já bych na tebe žártil.

ŠLAPKA To bych tě odnaučila.

VOJÁK Ha...

ŠLAPKA Nekřič tak. Občas sem přece jenom hlídač zabloudí.

Nejspíš proto, aby člověk měl dojem, že jsme uprostřed města.

VOJÁK Pojď sem. Tady.

ŠLAPKA Ani nápad! Smeknem se a jsme v tu ránu ve vodě.

VOJÁK (popadl ji) Ach ty...

ŠLAPKA Drž se pevně.

VOJÁK Neboj...

...

ŠLAPKA Na lavičce to mohlo bejt lepší.

VOJÁK To máš fuk – na lavičce nebo jinde... No tak už mě puť.

ŠLAPKA Co tak pospícháš.

VOJÁK Musím do kasáren, stejně jsem to už prošvih.

ŠLAPKA Hele, a jak se vlastně jmenuješ?

VOJÁK Záleží na tom, jak se jmenuju?

ŠLAPKA Já se jmenuju Leokádie.

VOJÁK To mě podrž! – Takový jméno slyším prvně v životě.

ŠLAPKA Hele! Víš co?

VOJÁK No?

ŠLAPKA Dej mi aspoň pár šupů – pro domovníka! ...

VOJÁK Cha! – Copak jsem tvůj křen? Těbůh, Leokádie! ...

ŠLAPKA Ty syčáku! Ty gaunere!

VOJÁK A SLUŽKA

Prátr v neděli večer. Cesta, která vede do neosvětlených alejí. Je tu ještě slyšet změt hudby z Prátru, taky zvuky dechovky, která vyhrává ordinární polku.

SLUŽKA Teď mi konečně řekněte, proč jste musel odtud mermomocí odejít.

VOJÁK *(rozpačtě a hloupě se zasměje)*

SLUŽKA Bylo to tam moc hezký. Já totiž strašně ráda tancuju.

VOJÁK *(obejme ji kolem pasu, ona si to nechá líbit)*

SLUŽKA A tady se tancovat nedá. Proč mě tak tisknete?

VOJÁK Jak se jmenujete? Katka?

SLUŽKA Co máte porád s tou Katkou?

VOJÁK Pardon! Už vím... Marie.

SLUŽKA Vidíte? Je tu tma jako v pytli. Až jde na mne strach.

VOJÁK Když jsem s váma já, ničeho se bát nemusíte. Jsme tu dva a nedáme se!

SLUŽKA Ale kam to jdem? Není tady už ani živáčka. Pojďte, půjdem zpátky, jo? – Br, taková tma!

VOJÁK *(kouří viržinko, potáhne, takže rudý konec zazáří)* Tak si holt posvítíme! Haha! Och, ty moje pusinko!

SLUŽKA Ale co to děláte? Kdybych to byla věděla!

VOJÁK Hergot, jestli dnes byla u Swobody některá měkčí a buclatější než vy, slečno Marie, tak ať se v tu ránu propadnu.

SLUŽKA Vy jste tam všechny takhle ošahával?

VOJÁK Při tanci si člověk všimne. Jo, to si člověk všimne různých věcí! Haha!

SLUŽKA Ale s tou blondýnou, co má hubu nakřivo, jste tancoval víc než se mnou.

VOJÁK To je stará známá jednoho mého kamaráda.

SLUŽKA Toho četaře s tím nakrouceným knírem?

VOJÁK Ale ne, toho v civilu, co seděl se mnou na začátku u stolu, toho, co mluví tak chraplavě.

SLUŽKA A jo, už vím. To je ale pěkný sprosták.

VOJÁK Nějak se vás dotknul? Já mu ukážu! Co vám udělal?

SLUŽKA Ale nic... jenom jsem viděla, jak se chová k jinejm.

VOJÁK Řekněte mi, slečno Marie...

SLUŽKA Dávejte pozor, nebo mě tím cigárem spálíte!

VOJÁK Pardon! – Slečno Marie, nemohli bysme si tykat?

SLUŽKA Tak dobře se zase ještě neznáme.

VOJÁK Spousta lidí se nemůže ani cejtit, a přece si tykaj.

SLUŽKA Až podruhý, až zase... Ale, pane Františku...

VOJÁK Vy jste si zapamatovala, jak se jmenuju?

SLUŽKA Ale, pane Františku...

VOJÁK Jenom Františku, slečno Marie...

SLUŽKA Nebuďte tak dovolenej... ale psst, co kdyby někdo přišel!

VOJÁK I kdyby – není vidět ani na dva kroky.

SLUŽKA Prokristapána, kam to jdem?

VOJÁK Koukejte – támhle jsou dva zrovna takoví jako my.

SLUŽKA Kde? Vůbec nic nevidím.

VOJÁK Támhle... před náma.

SLUŽKA A proč říkáte... zrovna takoví jako my?

VOJÁK No, proto, že se maj taky rádi.

SLUŽKA Dávejte trochu pozor. – Co to bylo? Málem jsem upadla.

VOJÁK To nic, jenom nějaká mříž...

SLUŽKA Nestrkejte tak do mne, nebo upadnu.

VOJÁK Pst, ne tak nahlas.

SLUŽKA Ne, já opravdu začnu křičet. – Ale co to děláte... ale to přece...

VOJÁK Široko daleko tu není živá duše.

SLUŽKA Tak se vraťme mezi lidi.

VOJÁK My přece lidi nepotřebujem... že ne, Marie, my lidi – k tomu – nepotřebujem... haha.

SLUŽKA Ale, pane Františku, prosím vás, proboha, co to děláte... kdybych to... byla věděla... och... och... pojď!

...

VOJÁK *(blaženě)* Hergot, to je... ach...

SLUŽKA ... Vůbec ti nevidím do obličej.

VOJÁK Ále co... obličej...

...

VOJÁK Tak co je? Nemůžete v tý trávě ležet do soudního dne, slečno Marie.

SLUŽKA Pojď sem, Františku, pomoz mi.

VOJÁK No tak, vstaň.

SLUŽKA Bože můj, Františku.

VOJÁK No, co máte porád s tím Františkem?

SLUŽKA Ty seš špatnej člověk, Františku.

VOJÁK Nojo. Počkej trochu.

SLUŽKA Proč si mě nevšímáš?

VOJÁK Snad si smím aspoň zapálit viržinko, ne?

SLUŽKA Je tu hrozná tma.

VOJÁK Ráno bude zase světlo.

SLUŽKA Řekni mi aspoň – máš mě rád?

VOJÁK No, to jsi snad musela cejtít, slečno Marie, haha!

SLUŽKA Kam to jdeme?

VOJÁK Kam asi! Zpátky!

SLUŽKA Ne tak rychle, prosím tě!

VOJÁK Co je zase? Nerad chodím potmě.

SLUŽKA Řekni mi, Františku, máš mě rád?

VOJÁK Copak jsem ti právě neřek, že tě mám rád?

SLUŽKA A nedáš mi ani pusů?

VOJÁK *(milostivě)* Tak jo... Slyšíš – už je zase slyšet hudbu.

SLUŽKA Snad bys nechtěl jít znova tancovat?

VOJÁK No a? Proč ne?

SLUŽKA Já už musím domů, Františku, víš, stejně už dostanu vynadáno, má paní je taková... ta by nejraděj, kdybych vůbec nevytáhla paty.

VOJÁK Nojo, tak jdi domů.

SLUŽKA Já jsem si ale myslela, pane Františku, že mě doprovodíte domů.

VOJÁK Že vás doprovodím domů? Ach!

SLUŽKA Je to strašně smutný, víte, když jde holka domů sama.

VOJÁK A kde bydlíte?

SLUŽKA Není to vůbec daleko – v Porcelánový ulici.

VOJÁK Jo? To máme společnou cestu... ale na mne je ještě moc brzo... ještě to trochu roztočím, mám přes večerku... můžu se vrátit až o půlnoci. Jdu ještě tancovat.

SLUŽKA No ovšem, já vím, teď přijde na řadu ta blondýna s křivou hubou.

VOJÁK Cha! – Vůbec nemá křivou hubu!

SLUŽKA Panenkomaria, vy mužský jste ale prevítí! Takhle jako se mnou to děláte jistě s každou, co?

VOJÁK To bych asi nezvládl! ...

SLUŽKA Františku, prosím, dneska už ne... dneska zůstaňte se mnou, jo? ...

VOJÁK Nojo, dobrý! Ale zatancovat si snad ještě smím?

SLUŽKA Já dneska už nebudu tancovat s nikým!

VOJÁK A už jsme zase tady...

SLUŽKA Kde?

VOJÁK No u Swobody! To byl fofr! Ještě porád hrajou ten stejnej kousek... tadarada tadarada... *(Zpívá.)* ... Tak teda, jestli na mne počkáš, doprovodím tě... když ne... tak servus...

SLUŽKA Tak jo, já na tebe počkám.

Vejdou do tanečního sálu.

VOJÁK Víte co, slečno Marie, dejte si pivo. *(Obrací se k blondýně, která právě tančí kolem s jedním mladíkem; velmi spisovně.)* Smím prosit, slečno? ...

SLUŽKA A MLADÝ PÁN

Parné letní odpoledne. – Rodiče jsou už na venkově. – Kuchařka má vycházku.

SLUŽKA píše v kuchyni dopis Vojákovi – svému milému. Z pokoje mladého pána se ozve zazvonění. Služka vstane a jde do pokoje mladého pána. MLADÝ PÁN leží na pohovce, kouří a čte nějaký francouzský román.

SLUŽKA Přejete si, mladý pane?

MLADÝ PÁN Co prosím? Ach ano, Marie, zvonil jsem, máte pravdu... co jsem to jenom... jo, správně, spustte rolety, Marie... Když jsou rolety spuštěny, je přece jen chladněji... ano...

SLUŽKA (*jde k oknu a spouští rolety*)

MLADÝ PÁN (*čte dál*) Co to děláte, Marie? Ach tak. Jenomže teď zase vůbec nevidím na čtení.

SLUŽKA Mladý pán ani chvílečku nezhálí.

MLADÝ PÁN (*vznešeně to přeslechne*) Tak, dobře.

SLUŽKA (*odejde*)

MLADÝ PÁN (*pokouší se zase číst; za chvíli upustí knihu a zase zvoní*)

SLUŽKA (*vejde*)

MLADÝ PÁN Poslyšte, Marie... jo, co jsem to chtěl říct... jo... není v domě nějaký koňak?

SLUŽKA Je, ale bude nejspíš zamčenej.

MLADÝ PÁN A kdo má od něj klíče?

SLUŽKA Klíče má Rézi.

MLADÝ PÁN Kdo je to Rézi?

SLUŽKA Přece kuchařka, pane Alfréde.

MLADÝ PÁN Tak řekněte o klíče Rézi.

SLUŽKA No jo, ale Rézi má vycházku.

MLADÝ PÁN Vycházku...

SLUŽKA Přejete si, abych vám došla do kavárny...

MLADÝ PÁN Ale ne... i takhle je dost horko. Nepotřebuju koňak. Víte co, Marie, přineste mi sklenici vody. Moment, Marie... ale musíte pořádně odtočit, aby byla studená...

Služka odejde. Mladý pán ji sleduje pohledem, Služka se po něm ode dveří ohlédně; Mladý pán se dívá do vzduchu. Služka otočí kohoutek vodovodu a nechá téct vodu. Mezitím vejde do svého pokojíčku, myje si ruce, upravuje si před zrcadlem účes. Pak odnese Mladému pánovi sklenici vody. Přistoupí k pohovce. Mladý pán se zpola napřímí, Služka mu podá sklenici s vodou, jejich prsty se dotknou.

MLADÝ PÁN Děkuju. – No copak? – Dávejte pozor; postavte sklenici zpátky na podnos... (*Lehne si a protáhne se.*) Kolik je vlastně hodin?

SLUŽKA Pět, mladý pane.

MLADÝ PÁN Tak, pět hodin. – Děkuju...

Služka odchází, u dveří se zastaví; Mladý pán ji sledoval pohledem; dívka si to uvědomí a usměje se. Mladý pán ještě chvíli leží, pak náhle vstane. Jde až ke dveřím, pak zase zpátky, lehne si na pohovku. Pokouší se znovu číst. Po chvíli zase zazvoní. Služka vejde s úsměvem, který se nepokouší skrýt.

Poslyšte, Marie, chtěl jsem se vás na něco zeptat. Nebyl tady dnes dopoledne doktor Schüller?

SLUŽKA Ne, dneska dopoledne tu nebyl nikdo.

MLADÝ PÁN Hm, to je divné. Tak tedy doktor Schüller tu nebyl? Znáte vůbec doktora Schüllera?

SLUŽKA Abych neznala. To je ten velkej pán s černým plnovousem.

MLADÝ PÁN Jo. Nebo tu snad přece jenom byl?

SLUŽKA Ne, nebyl tu vůbec nikdo, mladý pane.

MLADÝ PÁN (*rozhodně*) Pojdte sem, Marie.

SLUŽKA (*trochu se přiblíží*) Prosím.

MLADÝ PÁN Blíž... tak... eh... jenom jsem myslel...

SLUŽKA Co jste si myslel, mladý pane? No copak?

MLADÝ PÁN Myslel jsem... myslel jsem si... Ta vaše blůzička... Jaký je to... Pojdte ksakru blíž. Já vás neukousnu.

SLUŽKA (*jde k němu*) Co je s mou blůzkou? Nelíbí se vám?

MLADÝ PÁN (*dotkne se její halenky a přitom stáhne Služku k sobě*) Je modrá? To je moc hezká modř. (*Prostě.*) Moc vám to sluší, Marie.

SLUŽKA Ale, mladý pane...

MLADÝ PÁN No copak? ... (*Rozeplnul jí halenku. Věcně.*) Máte krásně bílou pokožku, Marie.

SLUŽKA Mladý pán mi lichotí.

MLADÝ PÁN (*políbí ji na řadra*) To přece nemůže bolet.

SLUŽKA Ne, vůbec to nebolí.

MLADÝ PÁN Že tak vzdycháte! Proč vzdycháte?

SLUŽKA Ach, pane Alfréde...

MLADÝ PÁN A máte taky moc hezké bačkůrky...

SLUŽKA ... Ale... mladý pane... co kdyby někdo zvonil...

MLADÝ PÁN Kdopak by teď zvonil.

SLUŽKA Ale mladý pane... koukejte... je moc světle...

MLADÝ PÁN Předě mnou se nemusíte stydět. Vůbec před nikým se nemusíte... když jste tak hezká. Na mou duši, Marie, vy jste... Víte, že vám vlasy moc příjemně voní?

SLUŽKA Pane Alfréde.

MLADÝ PÁN No, co se tak vzpíráte... viděl jsem vás už taky jinak. Jak jsem se tuhle v noci vracel domů a šel jsem si pro vodu; měla jste dveře do pokoje otevřené... a tak...

SLUŽKA (*zakryje si tvář*) Ach bože, to jsem tedy vůbec netušila, že pan Alfréd dokáže být tak ošklivý.

MLADÝ PÁN A viděl jsem toho opravdu hodně... to... a to... a to... a...

SLUŽKA Pane Alfréde!

MLADÝ PÁN Pojď, pojď... sem... tak, ano tak...

SLUŽKA Ale co když teď někdo zazvoní...

MLADÝ PÁN Dejte s tím konečně pokoj... tak se prostě neotevře...

...

Zvonek.

MLADÝ PÁN Hergot! ... To musí dělat takovej kravál! – Ještě aby tak zvonil už dřív a my jsme ho neslyšeli.

SLUŽKA Dávala jsem pořád moc dobrej pozor.

MLADÝ PÁN Tak se jděte konečně podívat... kukátkem...

SLUŽKA Pane Alfréde... vy jste ale... ne... jak vy jste zlej.

MLADÝ PÁN Prosím vás, jděte se podívat...

SLUŽKA (*odejde*)

MLADÝ PÁN (*rychle vytáhne rolety*)

SLUŽKA (*vejde*) Jestli tam někdo byl, tak už odešel. Nikdo tam není. Třeba to byl doktor Schüller.

MLADÝ PÁN (*nepříjemně rozladěn*) No, dobrá.

SLUŽKA (*přiblíží se k němu*)

MLADÝ PÁN (*vyhne se jí*) Poslyšte, Marie... já si teď zajdu do kavárny.

SLUŽKA (*něžně*) Jistě... pane Alfréde.

MLADÝ PÁN (*přísně*) Teď půjdu do kavárny. Kdyby přišel doktor Schüller...

SLUŽKA Ten už dneska nepřijde.

MLADÝ PÁN (*ještě přísněji*) Kdyby snad přece jen přišel doktor Schüller, tak jsem... tak jsem... v kavárně.

Ide do jiného pokoje. Služka vezme ze stolu doutník, schová ho a odejde.

MLADÝ PÁN A MLADÁ PANÍ

Večer. – Salon ve Schwindově ulici, zařízený s banální elegancí.

MLADÝ PÁN právě vstoupil, ještě v klobouku a převlečnicku, ale už zapaluje svíce. Pak otevře dveře do vedlejšího pokoje a nahlédne dovnitř. Světlo svící ze salonu dopadá přes podlahu až na postel s nebesy, která stojí u zdi. Od krbu v rohu ložnice se narudlé světlo šíří na záclonky postele. – Mladý pán si prohlíží ložnici. Ze stojacího zrcadla si vezme rozprašovač a postříká polštáře jemnou spráškou fialkového parfému. Pak chodí s rozprašovačem oběma pokoji a neustále mačká balonek, takže to za chvíli všude voní fialkami. Pak si s vleče svrchník a sejme klobouk. Sedne si do křesla potaženého modrým sametem, zapálí si cigaretu a kouří. Po chvíli se zase zvedne a přesvědčí se, že zelené žaluzie jsou stažené. Náhle vejde znovu do ložnice a otevře zásuvku nočního stolku. Sáhne do ní a najde sponku do vlasů ze želoviny. Rozhlíží se, kam by ji schoval, a nakonec ji strčí do kapsy svrchníku. Pak otevře skříň v salonu, vytáhne stříbrný podnos s lahví koňaku a dvě likérové skleničky a všechno to postaví na stůl. Jde znovu ke svému svrchníku a vyndá z kapsy bílý balíček. Otevře ho a položí ke koňaku, pak jde zase k příborníku a vyjme dva malé talířky a přístroje. Z balíčku vytáhne polévané kaštiny a jí je. Pak si nalije koňak a rychle skleničku vypije. Potom se podívá na hodinky. Chodí sem a tam po pokoji. Na chvíli se zastaví před velkým zrcadlem na zdi, vyndá z kapsy hřebínek a upravuje si vlasy a malý knírek. – Jde ke dveřím do předsíně a naslouchá. Vše je v klidu. Pak se ozve zvonek. Mladý pán sebou trhne. Posadí se do křesla a vstane teprve tehdy, když se otevrou dveře a vstoupí MLADÁ PANÍ. Má přes tvář hustý závoj, zavře za sebou dveře, na okamžik se zastaví a levou rukou se chytne za srdce, jako by musela přemáhat silné vzrušení.

MLADÝ PÁN (přistoupí k ní, pozdvihne jí levou ruku a na bílou, černě vyšívanou rukavičku vtiskne polibek. Tiše řekne.) Děkuji vám.

MLADÁ PANÍ Alfréde! – Alfréde!

MLADÝ PÁN Račte dál, milostivá paní... Pojdte, paní Emmo...

MLADÁ PANÍ Dopřejte mi ještě chvilku... prosím... och, prosím vás, Alfréde! (Stále ještě stojí u dveří.)

MLADÝ PÁN (stojí před ní, drží ji za ruku)

MLADÁ PANÍ Kde to vlastně jsem?

MLADÝ PÁN U mne.

MLADÁ PANÍ Ten dům je ale příšerný, Alfréde!

MLADÝ PÁN Pročpak? Je to velice vznešený dům.

MLADÁ PANÍ Potkala jsem na schodišti dva muže.

MLADÝ PÁN Známe?

MLADÁ PANÍ Nevím. Dost možná.

MLADÝ PÁN Promiňte, milostivá paní, ale znáte přece své známé.

MLADÁ PANÍ Vůbec nic jsem neviděla.

MLADÝ PÁN I kdyby to byli vaši nejlepší přátelé – rozhodně by vás nepoznali. Já sám... kdybych nevěděl, že jste to vy... ten závoj...

MLADÁ PANÍ Dva závoje.

MLADÝ PÁN Nepůjdete kousek dál? ... A sundejte si aspoň klobouk!

MLADÁ PANÍ Co vás napadá, Alfréde? Řekla jsem vám přece: pět minut... Ne, déle rozhodně ne... přísahám...

MLADÝ PÁN Tak tedy ten závoj...

MLADÁ PANÍ Dva závoje.

MLADÝ PÁN No ovšem, tak tedy ty vaše dva závoje... snad se smím aspoň podívat...

MLADÁ PANÍ Máte mě vůbec rád, Alfréde?

MLADÝ PÁN (hluboce dotčen) Emmo... vy se ptáte...

MLADÁ PANÍ Je tu příšerné horko.

MLADÝ PÁN Proboha, vy máte na sobě kožešinovou pláštěnku.

– Určitě se potom nachladíte.

MLADÁ PANÍ (konečně postoupí o kousek do místnosti, padne do křesla) Jsem k smrti unavená.

MLADÝ PÁN Dovolíte?

Sejme jí oba závoje; vytáhne jehlu z klobouku a klobouk, jehlu i závoje odloží stranou. Mladá paní to připouští. Mladý pán stojí před ní, krotí hlavou.

MLADÁ PANÍ Co je s vámi?

MLADÝ PÁN Tak krásnou jsem vás ještě neviděl.

MLADÁ PANÍ Jak to?

MLADÝ PÁN Sám... sám s vámi... Emmo... *(Klekně si vedle jejího křesla, vezme jí za obě ruce a pokrývá je polibky.)*

MLADÁ PANÍ A teď... teď mě nechte zase jít. To, co jste po mně žádal, jsem udělala.

MLADÝ PÁN *(nechá klesnout hlavu do jejího klína)*

MLADÁ PANÍ Slíbil jste mi, že budete hodný.

MLADÝ PÁN Jistě.

MLADÁ PANÍ V tom pokoji je k zadušení.

MLADÝ PÁN *(vstane)* Stále ještě máte na sobě pláštěnku.

MLADÁ PANÍ Položte ji k mému klobouku.

MLADÝ PÁN *(svlékne jí pláštěnku a položí ji rovněž na pohovku)*

MLADÁ PANÍ A teď – sbohem...

MLADÝ PÁN Emmo! – Emmo! ...

MLADÁ PANÍ Pět minut už dávno uplynulo.

MLADÝ PÁN Neuplynula ještě ani jedna!

MLADÁ PANÍ Alfréde, řekněte mi naprosto přesně, kolik je hodin.

MLADÝ PÁN Přesně čtvrt na sedm.

MLADÁ PANÍ Teď jsem měla být už dávno u sestry.

MLADÝ PÁN Sestru můžete vidět kdykoli...

MLADÁ PANÍ Bože můj, Alfréde, proč jste mě k tomu donutil?

MLADÝ PÁN Protože vás... zbožňuju, Emmo.

MLADÁ PANÍ Kolika jste to už říkal?

MLADÝ PÁN Co jsem vás spatřil, už žádné.

MLADÁ PANÍ Jsem tak strašně lehkomyšlná! Kdo by si to o mně mohl pomyslet... ještě před osmi dny... ještě včera...

MLADÝ PÁN Ale předevcírem jste mi už slíbila...

MLADÁ PANÍ Když jste mě tak mučil! Ale já to nechtěla udělat. Bůh je mým svědkem... já to nechtěla... Včera jsem byla pevně rozhodnutá... Víte, že jsem vám včera večer napsala dokonce dlouhatánský dopis?

MLADÝ PÁN Žádný jsem nedostal.

MLADÁ PANÍ Roztrhala jsem ho. Och, měla jsem vám ten dopis raději poslat.

MLADÝ PÁN Takhle je to přece jen lepší.

MLADÁ PANÍ Ó ne, je to hanebné... ode mne. Sama sebe nechápu. Sbohem, Alfréde, nechte mě odejít.

MLADÝ PÁN *(obejme ji a vášnivě líbá na tvář)*

MLADÁ PANÍ No tak... takhle držíte slovo? ...

MLADÝ PÁN Ještě jeden polibek... ještě jeden.

MLADÁ PANÍ Poslední.

On ji políbí, ona polibek opětuje; nadlouho se k sobě přísají rty.

MLADÝ PÁN Smím vám něco říct, Emmo? Teprve teď vím, co je to štěstí.

MLADÁ PANÍ *(klesne zpátky do křesla)*

MLADÝ PÁN *(posadí se na opěradlo, lehce jí ovine ruku kolem šíje)* ... Nebo spíš teprve nyní vím, co by mohlo být štěstí.

MLADÁ PANÍ *(zhluboka povzdychne)*

MLADÝ PÁN *(zase ji líbá)*

MLADÁ PANÍ Alfréde, Alfréde, co jste to ze mne udělal?

MLADÝ PÁN Není tu přece jen tak nepříjemně... co říkáte? ... A jsme tu naprosto bezpeční! Je to přece tisíckrát krásnější než ty schůzky venku na ulici...

MLADÁ PANÍ Och, prosím vás, nepřipomínejte mi to!

MLADÝ PÁN I na to budu vždycky myslet jenom s radostí. Každá minuta, kterou smím strávit po vašem boku, zanechává ve mně sladkou vzpomínku.

MLADÁ PANÍ Pamatujete ještě na ples průmyslníků?

MLADÝ PÁN Jak bych si nepamatoval! ... Seděl jsem přece při večeri vedle vás. Váš manžel pil šampaňské...

MLADÁ PANÍ *(vyčítavě se na něj podívá)*

MLADÝ PÁN Chtěl jsem mluvit jenom o tom šampaňském.
Ostatně, nechtěla byste skleničku koňaku, Emmo?

MLADÁ PANÍ Kapku, ale napřed mi dejte sklenici vody.

MLADÝ PÁN Jistě... Kdepak jsem jenom... ach ano... (Rozhrne
portiéru a jde do ložnice.)

MLADÁ PANÍ (dívá se za ním)

MLADÝ PÁN (vrací se s karafou vody a dvěma sklenicemi)

MLADÁ PANÍ Kde jste to byl?

MLADÝ PÁN No přece... ve vedlejším pokoji. (Nalévá vodu.)

MLADÁ PANÍ Teď se vás na něco zeptám, Alfréde. Ale přísahaj-
te mi, Alfréde, že mi řeknete pravdu.

MLADÝ PÁN Přísahám.

MLADÁ PANÍ Byla tady už někdy nějaká žena?

MLADÝ PÁN Ale Emmo – tenhle dům stojí už dvacet let.

MLADÁ PANÍ Víte, jak to myslím, Alfréde. – S vámi! U vás!

MLADÝ PÁN Se mnou... tady... Emmo! – To není hezké, že
můžete myslet na něco takového.

MLADÁ PANÍ Takže jste... jak bych to... Ale ne, raději se vás
nebudu vyptávat. Sama jsem si to zavinila. Všechno se člově-
ku vymstí.

MLADÝ PÁN Co je to s vámi? Co se vám stalo? Co se vymstí?

MLADÁ PANÍ Ne, ne, ne, ne, nesmím si to připouštět... nebo
bych se musela hanbou do země propadnout.

MLADÝ PÁN (s karafou vody v ruce, smutně potřásá hlavou)
Emmo, kdybyste jenom tušila, jak mi ubližujete.

MLADÁ PANÍ (nalije si skleničku koňaku)

MLADÝ PÁN Něco vám řeknu, Emmo. Když se stydíte za to,
že jste tady – když jsem vám zřejmě lhostejný – když necítíte,
že jste pro mne všechna blaženost světa – tak raději odejděte.

MLADÁ PANÍ Ano, to taky udělám.

MLADÝ PÁN (chytí ji za ruku) Jestliže však tušíte, že bez vás
nemohu žít, že jedno políbení vaší ruky znamená pro mne víc
než všechny něžnosti všech žen na světě... Emmo, já nejsem
jako ostatní muži, kteří se dokáží dvořit... a... jsem možná
moc naivní... ale já...

MLADÁ PANÍ Ale co když přece jen jste jako ostatní.

MLADÝ PÁN To byste tu dnes nebyla – protože vy nejste jako
ostatní ženy.

MLADÁ PANÍ Jak to můžete vědět?

MLADÝ PÁN (odvlekl ji na pohovku a sedl si těsně vedle ní) Hlu-
boce jsem o vás přemýšlel. Víím, že jste nešťastná.

MLADÁ PANÍ (je potěšena)

MLADÝ PÁN Život je tak strašně prázdný, tak nicotný – a pak
– tak krátký, tak děsivě krátký! Existuje jenom jedno štěstí –
najít člověka, který nás miluje...

MLADÁ PANÍ (vzala si ze stolu kandovanou hrušku, bere ji do
úst)

MLADÝ PÁN Půlku mně!

MLADÁ PANÍ (podá mu ji svými rty)

MLADÁ PANÍ (chytí ruce Mladého pána, které začínají bloudit
po jejím těle) Co to děláte, Alfréde... Tak držíte slovo?

MLADÝ PÁN (polkne hrušku, pak odvázněji) Život je tak krátký.

MLADÁ PANÍ (slabě) Ale to není důvod...

MLADÝ PÁN (mechanicky) Ale je.

MLADÁ PANÍ (slaběji) Podívejte se, Alfréde, slíbil jste mi přece,
že budete... A je moc světlo...

MLADÝ PÁN Pojď, pojď, ty má jediná, jediná... (Zvedne ji z po-
hovky.)

MLADÁ PANÍ Co to děláte?

MLADÝ PÁN Tady vedle není tak světlo.

MLADÁ PANÍ Copak je tady ještě jeden pokoj?

MLADÝ PÁN (táhne ji za sebou) Rozkošný... a úplně tmavý.

MLADÁ PANÍ Raději zůstaneme tady.

MLADÝ PÁN (je s ní už za závěsem, v ložnici, rozepíná jí živůtek)

MLADÁ PANÍ Vy jste tak... bože můj, co to ze mne děláte! –
Alfréde!

MLADÝ PÁN Já tě miluju, Emmo!

MLADÁ PANÍ Tak počkej, aspoň počkej... (Slabě.) Jdi... já tě
zavolám.

MLADÝ PÁN Dovol mi, abych si... nech mě, ať tě... nech se, ať se... (nemůže to ze sebe dostat) ... nech mě... abych ti... pomohl...

MLADÁ PANÍ Všechno mi rozerveš.

MLADÝ PÁN Ty nenosíš šněrovačku?

MLADÁ PANÍ Nikdy! Primabalerína Odillon ji taky nenosí. Ale můžeš mi rozepnout střevíčky.

Mladý pán rozepíná střevíce, líbá jí nohy. Mladá paní vklouzla do postele.

Br, mně je zima!

MLADÝ PÁN Hned se zahřejeme.

MLADÁ PANÍ (tiše se zasměje) Myslíš?

MLADÝ PÁN (nepřijemně dotčen, pro sebe) To tedy říkat neměla. (Ve tmě se svléká.)

MLADÁ PANÍ (něžně) Pojď, pojď, pojď!

MLADÝ PÁN (zase už v lepší náladě) Hm...

MLADÁ PANÍ Voni to tady fialkami.

MLADÝ PÁN Ty jsi fialka... Ano... (už u ní) ... ty sama.

MLADÁ PANÍ Alfréde! ... Alfréde!!!!

MLADÝ PÁN Emmo...

...

MLADÝ PÁN Miluju tě zřejmě až příliš... určitě... jsem jako šílený.

MLADÁ PANÍ ...

MLADÝ PÁN Už kolik dní chodím jako bez rozumu. Tužil jsem to.

MLADÁ PANÍ Nic si z toho nedělej.

MLADÝ PÁN Taky nedělám. Je to vlastně přímo zákonité, když člověk...

MLADÁ PANÍ Ale ne... ne... Jsi prostě nervózní. Musíš se jenom uklidnit...

MLADÝ PÁN Znáš Stendhala?

MLADÁ PANÍ Stendhala?

MLADÝ PÁN „Psychologie de l'amour“.

MLADÁ PANÍ Ne, proč se ptáš?

MLADÝ PÁN Je tam takový příběh... velmi typický.

MLADÁ PANÍ Tak? Jaký příběh?

MLADÝ PÁN Vystupuje tam taková parta důstojníků kavalérie...

MLADÁ PANÍ No?

MLADÝ PÁN A ti důstojníci si vyprávějí o svých milostných dobrodružstvích. A každý z nich přiznává, že u ženy, kterou nejvíc, víš, kterou nejvášnivěji miloval... že se mu... že ji... zkrátka a dobře, že každému z nich se s takovou ženou stalo přesně to, co mně právě teď s tebou...

MLADÁ PANÍ Hm.

MLADÝ PÁN Je to velmi typické.

MLADÁ PANÍ Jistě.

MLADÝ PÁN Ale to ještě není všechno. Jenom jeden jediný tvrdí... že se mu to v životě nestalo, ale – jak Stendhal dodává – byl to vyhlášený vejtaha!

MLADÁ PANÍ Tak...

MLADÝ PÁN Přesto to člověka rozladí, to je na tom to nejhlupejší, i když vlastně na tom nezáleží.

MLADÁ PANÍ Jistě. Ostatně – slíbil jsi mi přece, že budeš hodný.

MLADÝ PÁN Neposmívej se, to na věci nic nezlepší.

MLADÁ PANÍ Ale ne, já se nesměju. To, co říká Stendhal, je opravdu zajímavé. Vždycky jsem si totiž myslela, že jenom starší páni... nebo ti, co přespříliš... víš, že se to stává mužským, co si hodně užívali...

MLADÝ PÁN Co ti napadá! To s tím nemá vůbec nic společného. Ostatně to nejlepší, co tam Stendhal vypráví, jsem málem zapomněl. Jeden z těch důstojníků dokonce říká, že tři noci... nebo dokonce šest... to už nevím přesně... strávil se ženou, po které toužil celé týdny – désirée – rozumíš – a všechny ty noci nedělali nic jiného než plakali štěstím – oba dva...

MLADÁ PANÍ Oba dva?

MLADÝ PÁN Ano. Překvapuje tě to? Mně se to zdá docela pochopitelné – když se dva lidi milují.

MLADÁ PANÍ Ale určitě je spousta těch, co nepláčou.

MLADÝ PÁN (*nervózní*) Jistě... však je to taky výjimečný případ.

MLADÁ PANÍ Ach – a já už myslela, že podle Stendhala všichni dragounští důstojníci při takové příležitosti pláčou.

MLADÝ PÁN Vidíš, teď se mi posmíváš.

MLADÁ PANÍ Ale ani nápad! Nebuď dětina, Alfréde!

MLADÝ PÁN Prostě mě to znervóžňuje... A přitom mám pocit, že na to neustále myslíš. A to mě ruší.

MLADÁ PANÍ Já na to vůbec nemyslím.

MLADÝ PÁN Ale ano, myslíš. Kdybych aspoň s naprostou určitostí věděl, že mě miluješ.

MLADÁ PANÍ Potřebuješ ještě další důkazy?

MLADÝ PÁN Vidíš, pořád se posmíváš.

MLADÁ PANÍ Jak to? Pojď, dej mi svou rozkošnou kebulku.

MLADÝ PÁN Ach, to je příjemné.

MLADÁ PANÍ Máš mě rád?

MLADÝ PÁN Och, jsem strašně šťastný.

MLADÁ PANÍ Ale plakat proto ještě nemusíš.

MLADÝ PÁN (*odtáhne se od ní, velmi iritován*) Už zase, už zase. Prosil jsem tě přece...

MLADÁ PANÍ Když ti říkám, že nemusíš plakat...

MLADÝ PÁN Řekla jsi... plakat proto ještě nemusíš.

MLADÁ PANÍ Jsi moc nervózní, poklade.

MLADÝ PÁN To vím sám.

MLADÁ PANÍ Ale ty nesmíš být nervózní. Mně je dokonce milé, že to... no, že jsme takříkajíc jako dobří kamarádi...

MLADÝ PÁN Už zase začínáš.

MLADÁ PANÍ Copak jsi zapomněl? Byl to jeden z našich prvních rozhovorů. Chtěli jsme být dobří kamarádi; nic víc. A jak to bylo krásné... pamatuješ, u mé sestry, v lednu na tom velkém bále, při čtverylce... Proboha, už jsem měla být dávno

pryč... čeká na mne sestra... co jí prokristapána řeknu... Sbohem, Alfréde...

MLADÝ PÁN Emmo! – To mě tu necháš takhle?

MLADÁ PANÍ Ano, takhle! ...

MLADÝ PÁN Ještě pět minut! ...

MLADÁ PANÍ Tak dobře. Ještě pět minut. Ale musíš mi slíbit... že se ani nepohneš? ... Ano? Jenom tě ještě jednou políbím na rozloučenou. Pst... klid... řekla jsem nehýbat se, nebo okamžitě vstanu, ty můj miláčku... miláčku...

MLADÝ PÁN Emmo... ty má milo...

...

MLADÁ PANÍ Ach, Alfréde...

MLADÝ PÁN Ach, s tebou se cítím jako v ráji.

MLADÁ PANÍ Ale teď už opravdu musím.

MLADÝ PÁN Ale co, však sestra neuteče.

MLADÁ PANÍ Musím domů. Na sestru je už strašně pozdě. Kolik je vlastně hodin?

MLADÝ PÁN Jak to mám asi zjistit!

MLADÁ PANÍ Tak, že se podíváš na hodinky.

MLADÝ PÁN Hodinky mám ve vestě.

MLADÁ PANÍ Tak pro ně dojdi.

MLADÝ PÁN (*vstane s mohutným trhnutím*) Osm.

MLADÁ PANÍ (*rychle se zvedne*) Proboha... Rychle, Alfréde, podej mi punčochy. Co já jenom řeknu! Doma na mne už jistě čekají... osm hodin...

MLADÝ PÁN Kdy tě zase uvidím?

MLADÁ PANÍ Nikdy.

MLADÝ PÁN Emmo! Ty už mě nemáš ráda?

MLADÁ PANÍ Právě že mám. Podej mi boty.

MLADÝ PÁN Už nikdy? Tady máš boty.

MLADÁ PANÍ V tašce mám háček na zapínání. Prosim tě, rychle...

MLADÝ PÁN Tady je háček.

MLADÁ PANÍ Alfréde, to nás oba může stát krk.

MLADÝ PÁN *(velmi nepříjemně dotčen)* Jak to?

MLADÁ PANÍ No, co mám asi říct, až se mě zeptá: Odkud jdeš?

MLADÝ PÁN Od sestry.

MLADÁ PANÍ Jo, kdybych uměla lhát.

MLADÝ PÁN Musíš se to naučit.

MLADÁ PANÍ A to všechno pro takového člověka. Ach, pojď sem... ještě jednu pusu. *(Obejme ho.)* A teď... teď mě nech samotnou, jdi vedle do pokoje. Neobleču se, když budeš tady.

Mladý pán jde do salonu a obléká se tam. Vezme si kousek pečiva, vypije skleničku koňaku. Mladá paní po chvíli volá.

Alfréde!

MLADÝ PÁN Ano, poklade!

MLADÁ PANÍ Přece jenom je to lepší, že jsme neplakali.

MLADÝ PÁN *(usmívá se nikoli bez pýchy)* Jak někdo může mluvit tak frivolně...

MLADÁ PANÍ Co teď jenom bude – když se zase někdy náhodou ve společnosti setkáme?

MLADÝ PÁN Náhodou... někdy... Zítra jsi taky určitě u Lobheimerů, ne?

MLADÁ PANÍ Jistě. Ty taky?

MLADÝ PÁN No ovšem. Mohu tě poprosit už teď o tanec?

MLADÁ PANÍ Och, raději tam nepůjdu... Jak si to představuješ? ... To bych se musela... *(vejde úplně oblečená do salonu, vezme si cukroví)* ... do země propadnout.

MLADÝ PÁN Tak tedy zítra u Lobheimerů, to je prima.

MLADÁ PANÍ Ne, ne... omluvím se; určitě...

MLADÝ PÁN Tak tedy pozitří... tady.

MLADÁ PANÍ Vyloučeno!

MLADÝ PÁN V šest...

MLADÁ PANÍ Tady na rohu stojí drožky, že ano?

MLADÝ PÁN Ano, kolik chceš. Tedy pozitří v šest. Tak řekni ano, srdíčko.

MLADÁ PANÍ ... To si domluvíme zítra při kotiliónu.

MLADÝ PÁN *(obejme ji)* Lásko moje!

MLADÁ PANÍ Poničíš mi zase účes!

MLADÝ PÁN Tak tedy zítra u Lobheimerů a pozitří v mém náručí.

MLADÁ PANÍ Tak pá...

MLADÝ PÁN *(náhle znovu ustaraně)* A co mu – řekneš dnes? ...

MLADÁ PANÍ Neptej se... neptej se... je to příšerné. – Proč tě jenom tak miluju! – Sbohem. Jestli potkám na schodech zase nějaké lidi, dostanu infarkt. – Pá! ...

Mladý pán jí ještě jednou políbí ruku. Mladá paní odejde.

MLADÝ PÁN *(sám. Posadí se na pohovku. Usmívá se a řekne si pro sebe.)* Tak teď mám tedy poměr se slušnou ženou.

MLADÁ PANÍ A MANŽEL

Útulná ložnice. Je půl jedenácté v noci.

MLADÁ PANÍ *leží v posteli a čte. Do pokoje právě vchází MANŽEL v županu.*

MLADÁ PANÍ *(ani nevzhledne)* Už nepracuješ?

MANŽEL Ne. Mám už toho plné zuby. A kromě toho...

MLADÁ PANÍ No...?

MANŽEL Připadal jsem si u toho psacího stolu najednou strašně osamělý. Přepadla mě touha po tobě.

MLADÁ PANÍ *(vzhledne)* Opravdu?

MANŽEL *(posadí se k ní na postel)* Dnes už nečti. Zkazíš si oči.

MLADÁ PANÍ *(zavře knihu)* Co tě to popadlo?

MANŽEL Nic, dítětko. Jsem do tebe zamilovaný. To přece víš!

MLADÁ PANÍ Někdy bych na to mohla skoro zapomenout.

MANŽEL Občas se na to dokonce musí zapomenout.

MLADÁ PANÍ Pročpak?

MANŽEL Protože manželství by bylo jinak cosi nedokonalého.

Ztratilo by – jak bych to řekl – ztratilo by svou posvátnost.

MLADÁ PANÍ Och...

MANŽEL Věř mi – opravdu je to tak... Kdybychom těch pět let, co jsme svoji, občas nezapomínali na to, že jsme do sebe zamilovaní – asi bychom už vůbec zamilovaní nebyli.

MLADÁ PANÍ To je na mne moc složité...

MANŽEL Je to náramně jednoduché: Měli jsme spolu už deset nebo dvanáct milostných poměrů... Tobě to tak nepřipadá?

MLADÁ PANÍ Nepočítala jsem to.

MANŽEL Kdybychom hned tu první lásku vychutnali až do dna, kdybych se byl hned od začátku bez vůle oddal své vášni k tobě, dopadli bychom zrovna tak jako miliony jiných mileneckých dvojic. Všechno by mezi námi skončilo.

MLADÁ PANÍ Ach... tak to myslíš.

MANŽEL Věř mi – Emmo – v prvních dnech našeho manželství jsem se bál, že to tak dopadne.

MLADÁ PANÍ Já taky.

MANŽEL Vidíš? Neměl jsem pravdu? Proto je dobré, když spolu vždycky nějakou dobu žijeme jako dobří přátelé.

MLADÁ PANÍ Ach tak.

MANŽEL Díky tomu můžeme pak vždycky znovu prožívat nové libánky – protože nikdy nepřipustím, aby se naše libánky...

MLADÁ PANÍ ... protáhly z týdne na měsíce.

MANŽEL Správně.

MLADÁ PANÍ A teď... jak to vypadá... období přátelství zase skončilo?

MANŽEL *(něžně ji tiskne k sobě)* Vypadá to tak.

MLADÁ PANÍ Ale co když... je to u mne jinak?

MANŽEL Není to u tebe jinak. Jsi přece ta nejmoudřejší a nejkouzelnější bytost, jaká existuje. Jsem nesmírně šťastný, že jsem tě našel.

MLADÁ PANÍ To je milé, jak se umíš dvořit – čas od času.

MANŽEL *(taky si lehl)* Pro muže, který ve světě už něco zažil – pojd', polož si hlavu na mé rameno – který už ve světě něco viděl, je manželství vlastně cosi mnohem tajemnějšího než pro vás – mladé dívky z dobrých rodin. Vy před nás předstupujete čisté a... aspoň do jisté míry nevědoucí, a proto vidíte podstatu lásky jasněji než my.

MLADÁ PANÍ *(směje se)* Och!

MANŽEL Určitě. My jsme totiž vlivem těch četných a pestrých zážitků, které jsme z donucení poznali před manželstvím, zmatení a nejistí. Kdežto vy toho jistě hodně slyšíte, hodně toho víte a taky až příliš mnoho čtete, ale přesto nemáte ani ponětí o tom, co my muži prožíváme ve skutečnosti. To, čemu se obvykle říká láska, se nám důkladně zprotivilo; na jaké tvory jsme totiž koneckonců odkázáni!

MLADÁ PANÍ No, na jaké tvory?

MANŽEL (*políbí ji na čelo*) Buď ráda, holčičko, žes nikdy nemusela poznat takové vztahy. Jsou to ostatně většinou bytosti, které si zaslouží soucit – neházejme po nich kamenem.

MLADÁ PANÍ Prosím tě – soucit – mám dojem, že tady není vůbec na místě.

MANŽEL (*s ušlechtilou vlídností*) Zaslouží si ho. Vy, dívky z dobrých rodin, jste mohly klidně a pod ochranou svých rodičů čekat na poctivého muže, který vás požádal o ruku – vy jste nepoznaly tu bídu, která většinu těchto ubohých tvorů žene do náruče hříchu.

MLADÁ PANÍ Copak se prodávají všechny?

MANŽEL To bych netvrdil. A taky nemám na mysli jenom hmotnou bídu. Existuje taky – abych tak řekl – bída mravní; nevyvinuté vědomí toho, co je dovoleno, a zvláště toho, co je ušlechtilé.

MLADÁ PANÍ Ale proč bychom je měli litovat? – Vede se jim docela dobře.

MANŽEL Máš podivné názory, holčičko. Nesmíš zapomínat na to, že takové bytosti jsou od přírody předurčeny k tomu, aby klesaly stále hlouběji a hlouběji. To se nedá zadržet.

MLADÁ PANÍ (*přivine se k němu*) Zřejmě se jim klesá docela příjemně.

MANŽEL (*trapně dotčen*) Jak můžeš takhle mluvit, Emmo. Myslel jsem si, že právě pro vás, slušné ženy, není nic odpornějšího než ty, které slušné nejsou.

MLADÁ PANÍ Jistě, Karle, určitě. Jenom jsem to tak plácla. Povídej dál. Je to moc hezké, když takhle vyprávíš. Pověz mi ještě něco.

MANŽEL Copak?

MLADÁ PANÍ No – o těch tvorech.

MANŽEL Prosím tě!

MLADÁ PANÍ Víš přece, že jsem tě už dřív, víš, hned na začátku, vždycky prosila, abys mi vyprávěl o svém mládí.

MANŽEL Proč tě to zajímá?

MLADÁ PANÍ Copak nejsi můj muž? A není to přímo nespravedlnost, že o tvé minulosti nevím vlastně vůbec nic?

MANŽEL Doufám, že mě nemáš za tak nevkusného, abych...
Nechme toho, Emmo... vždyť je to jako znesvěcení.

MLADÁ PANÍ A přece jsi... objímal bůhvíkolik žen přesně takhle jako mne.

MANŽEL Neříkej „žen“. Žena jsi ty.

MLADÁ PANÍ Ale na jednu otázku mi odpovědět musíš... jinak... jinak... z líbánek nebude nic.

MANŽEL Jak to mluvíš... uvědom si, že jsi matka... že naše holčička spí tady vedle...

MLADÁ PANÍ (*přimkne se k němu*) Ale já bych chtěla ještě chlapečka.

MANŽEL Emmo!

MLADÁ PANÍ No copak? ... Samozřejmě že jsem tvá žena... ale chtěla bych být taky trochu... tvá milenka.

MANŽEL Chtěla bys? ...

MLADÁ PANÍ Ale nejdřív – má otázka.

MANŽEL (*povolně*) No?

MLADÁ PANÍ Byla... mezi nimi... vdaná žena?

MANŽEL Prosím? ... Jak to myslíš?

MLADÁ PANÍ Však ty víš, jak to myslím.

MANŽEL (*poněkud zneklidněn*) Jak tě napadla taková otázka?

MLADÁ PANÍ Chtěla bych vědět... jestli... totiž... takové ženy existují... to já vím. Ale jestli ty...

MANŽEL (*vážně*) Ty znáš takovou ženu?

MLADÁ PANÍ No, tím si nejsem jista.

MANŽEL Je snad taková žena mezi tvými přítelkyněmi?

MLADÁ PANÍ Copak to člověk může tvrdit s naprostou určitostí – nebo to kategoricky popřít?

MANŽEL Některá z tvých přítelkyň se ti snad... Když jsou ženy mezi sebou, mluví se o ledasčems... některá se ti snad přiznala...?

MLADÁ PANÍ (*nejistě*) Ne, to ne.

MANŽEL Nebo máš podezření, že některá z tvých známých...

MLADÁ PANÍ Podezření... hm... podezření.

MANŽEL Patrně ano.

MLADÁ PANÍ Ale ne, Karle, vůbec ne. Když si to uvážím... nepředpokládala bych to ani o jediné.

MANŽEL Ani o jediné?

MLADÁ PANÍ Ani o jediné ze svých přítelkyň.

MANŽEL Emmo, něco mi musíš slíbit.

MLADÁ PANÍ No?

MANŽEL Že se nikdy nebudeš stýkat se ženou, o které bys měla být sebenepatrnější podezření, že... že nevede bezúhonný život.

MLADÁ PANÍ To ti musím slibovat?

MANŽEL Dobře vím, že styky s takovými ženami nebudeš vyhledávat. Ale náhodě se může zlíbit, že... No ovšem, je to dokonce dost časté, že právě takové ženy, které nemají zrovna nejlepší pověst, vyhledávají společnost slušných žen, částečně proto, aby si dodaly na důstojnosti, částečně proto, že pocítují jistý... jak bych to vyjádřil... jistý stesk a zároveň touhu po ctnosti.

MLADÁ PANÍ Hm.

MANŽEL Ano. Myslím, že to, co jsem právě řekl, je naprosto přesné. Stesk a touhu po ctnosti. Můžeš mi věřit, že všechny tyhle ženy jsou vlastně velmi nešťastné.

MLADÁ PANÍ A proč?

MANŽEL Ty se ptáš, Emmo? – Jak se můžeš takhle ptát? – Představ si jenom, jak vypadá život takové ženy. Plný lží, úskoků, sprostoty a plný nebezpečí.

MLADÁ PANÍ No ovšem. V tom máš pravdu.

MANŽEL Je to tak... a navíc platí za tu trochu štěstí... za tu trochu...

MLADÁ PANÍ Radosti.

MANŽEL Radosti? Co tě to napadlo – říkat tomu radost?

MLADÁ PANÍ No – něco to pro ně znamenat musí! – Jinak by to přece nedělaly.

MANŽEL Nic to neznamená – je to – opojení.

MLADÁ PANÍ (*zamyšleně*) Opojení.

MANŽEL Vlastně ne – ani opojení to není. Ať je to cokoli, je to zapláceno velmi draze, to je fakt.

MLADÁ PANÍ Takže... tys to někdy zažil – že ano?

MANŽEL Ano, Emmo. – A je to moje nejtruchlivější vzpomínka.

MLADÁ PANÍ Kdo to byl? Pověz. Znáš ji?

MANŽEL Jak bys mohla?

MLADÁ PANÍ Je to už dlouho? Bylo to dávno před tím, než sis mě vzal?

MANŽEL Neptej se. Prosím tě, neptej se.

MLADÁ PANÍ Ale Karle!

MANŽEL Je mrtvá.

MLADÁ PANÍ Vážně?

MANŽEL Ano... zní to skoro směšně, ale já mám pocit, že všechny tyto ženy umírají mladé.

MLADÁ PANÍ Moc jsi ji miloval?

MANŽEL Lhářky nemilujeme.

MLADÁ PANÍ Tak tedy proč...

MANŽEL Opojení.

MLADÁ PANÍ Tak přece?

MANŽEL Už o tom nemluv, prosím tě. To všechno je dávná minulost. Miloval jsem jenom jednu – tebe. Milujeme jenom to, co je čisté a pravdivé.

MLADÁ PANÍ Karle!

MANŽEL Ach, jak bezpečně, jak krásně se cítím v takovém náručí. Proč jsem tě nepoznal už jako dítě? Myslím, že potom bych se na jiné ženy ani nepodíval.

MLADÁ PANÍ Karle!

MANŽEL Jsi krásná! ... Krásná! ... Pojd'... (*Zhasne světlo.*)

...

MLADÁ PANÍ Viš, nač musím dneska myslet?

MANŽEL Na co, lásko moje?

MANŽEL A DĚVENKA

- MLADÁ PANÍ Na... na... na Benátky.
MANŽEL První noc...
MLADÁ PANÍ Ano... tak...
MANŽEL Copak? – Tak to řekni!
MLADÁ PANÍ Tak – tak rád mě máš dnes.
MANŽEL Ano, moc rád.
MLADÁ PANÍ Ach... Kdybys vždycky...
MANŽEL *(v jejím objetí)* Co?
MLADÁ PANÍ Karle!
MANŽEL Cos myslela tím – kdybych vždycky...
MLADÁ PANÍ Ale nic.
MANŽEL No, co by bylo, kdybych vždycky...?
MLADÁ PANÍ Prostě bych vždycky věděla, že mě máš rád.
MANŽEL Jistě. Ale to musíš přece vědět i tak. Nemohu být neustále milující muž, občas musím i ven – do nepřátelského světa, musím zápasit, o něco usilovat. V manželství má všechno svůj čas – to je na něm nejkrásnější. Není mnoho takových, kdo si ještě i po pěti letech – vzpomínají – na své Benátky.
MLADÁ PANÍ To jistě.
MANŽEL A teď – dobrou noc, děťátko.
MLADÁ PANÍ Dobrou noc!

Uzavřená místnost v jedné restauraci. Útulná, průměrná elegancie. Hoří plynová kamna. Na stole zbytky večere, bez se šlehačkou, ovoce, sýr. Ve vinných sklenicích maďarské bílé.

MANŽEL kouří havanský doutník, je opřen v rohu pohovky. DĚVENKA sedí vedle něho na židli a lžičkou sbírá z jednoho bezé šlehačku a s požítkem ji srká.

- MANŽEL Chutná?
DĚVENKA *(nedá se rušit)* Hm!
MANŽEL Chceš ještě?
DĚVENKA Kdepak, stejně jsem toho už spořádala!
MANŽEL Nemáš víno. *(Nalévá jí.)*
DĚVENKA Nechci... proč to děláte, stejně se ho ani nedotknu.
MANŽEL Už mi zase vykáš.
DĚVENKA Jo? – Víte, já si zvykám strašně těžko.
MANŽEL Víš!
DĚVENKA Co?
MANŽEL Víš – máš říkat víš; a ne víte. – Pojd', posad se ke mně.
DĚVENKA Hnedky... ještě nejsem hotová.
MANŽEL *(vstane, stoupne si za židli, obejmě Děvenku a otočí si její hlavu k sobě)*
DĚVENKA No? Co je?
MANŽEL Chtěl bych pusu.
DĚVENKA *(políbí ho)* Vy jste ale... pardon, ty seš ale drzej!
MANŽEL Tos na to přišla až teď?
DĚVENKA Ale kde, napadlo mi to už předtím – už na ulici. – Vy teda musíte...
MANŽEL Musíš.
DĚVENKA Ty si asi o mně musíš myslet pěkný věci.
MANŽEL A proč?
DĚVENKA No, že jsem s váma šla hned tak beze všeho do chambre séparée.

MANŽEL Nedá se snad říct, že hned a beze všeho.
DĚVENKA Když vy umíte tak dojemně prosit.
MANŽEL Myslíš?
DĚVENKA Koneckonců – co je na tom vlastně špatného?
MANŽEL No jasně.
DĚVENKA Jestli se jde na procházku nebo...
MANŽEL Když na procházku je ke všemu dost chladno.
DĚVENKA No právě! Bylo moc chladno.
MANŽEL Kdežto tady je příjemně teploučko, ne? (*Znovu se posadil, objal Děvenku a přitáhl si ji k sobě.*)
DĚVENKA (*slabě*) No ták.
MANŽEL Poslyš, řekni mi... Ty sis mě všimla už dřív, že?
DĚVENKA No jasně. Už v Singerově ulici.
MANŽEL Já myslím, že ne teprve dnes. Už předevčirem a předevčirem, jak jsem šel za tebou.
DĚVENKA Takovejch je, co za mnou choděj.
MANŽEL To si umím představit. Ale rád bych věděl, jestli sis mě všimla.
DĚVENKA Víte – ech – víš, co se mi tuhle stalo? Sledoval mě manžel mé sestřenice a nepoznal mě.
MANŽEL Oslovil tě?
DĚVENKA Prosím tě! Myslíš si, že každéj musí bejt hned takovej dotěra jako ty?
MANŽEL Ale stává se ti to?
DĚVENKA Jasně, že se mi to stává.
MANŽEL A co ty? Jak na to reaguješ?
DĚVENKA No – co já – nic. Prostě ho zasklím.
MANŽEL Hm, ale mně jsi odpověděla.
DĚVENKA No a? Zlobíte se snad proto?
MANŽEL (*prudce ji políbí*) Rty ti chutnají po šlehačce.
DĚVENKA Kdepák! To já je mám tak sladký od přírody.
MANŽEL Říkalo ti to už hodně mužů?
DĚVENKA Hodně!! Co ty si hned zase nemyslíš!

MANŽEL No tak, upřímně! Kolik jich bylo, co líbali tahle ústa?
DĚVENKA Co se vyptáváš? Stejně bys mi nevěřil, kdybych ti to řekla.
MANŽEL Proč myslíš?
DĚVENKA Můžeš hádat!
MANŽEL No, řekněme – ale nesmíš se na mne zlobit! No, hádal bych... dvacet?
DĚVENKA (*vyprostí se mu*) Hele – a proč ne hned sto?
MANŽEL Jenom jsem hádal.
DĚVENKA A prohádal.
MANŽEL Tak deset.
DĚVENKA (*uráženě*) No jasně. Taková, co se dá nabalit na ulici a jde hned do chambre séparée!
MANŽEL Neurázej se jako malá. Záleží na tom, jestli spolu couráme po ulici, nebo sedíme v místnosti...? Jsme prostě v restauraci. Každou chvíli může vejít číšník... opravdu na tom nic není...
DĚVENKA To jsem si právě myslela.
MANŽEL Bylas už v takovém chambre séparée?
DĚVENKA No, když mám říct pravdu – byla.
MANŽEL Vidiš, to se mi na tobě líbí, že jsi aspoň upřímná.
DĚVENKA Ale né tak, jak si ty zase představuješ. S jednou známou a s jejím klukem jsem byla v chambre séparée – jednou – letos o masopustu.
MANŽEL Nebylo by to žádné neštěstí, kdybys někdy – se svým milencem...
DĚVENKA No jasně, že by to nebyl malér. Jenomže já milýho nemám.
MANŽEL Nepovídej.
DĚVENKA Na mou duši, že nemám.
MANŽEL Nechceš mi přece namluvit, že já...
DĚVENKA Co? ... Zkrátka nemám... už skoro půl roku.
MANŽEL Ach ták... Ale předtím? Kdo to byl?
DĚVENKA Vy jste mi nějak zvědavej!

MANŽEL Jsem. A víš proč? Protože tě mám rád.

DĚVENKA Fakt?

MANŽEL No ovšem. To přece vidíš. Tak povídej. (Přitiskne jí k sobě.)

DĚVENKA A co ti mám jako povídat?

MANŽEL Nenech se tak dlouho prosit. Kdo to byl?

DĚVENKA (se smíchem) No – kdo! Mužskej!

MANŽEL Tak tedy – kdo to byl?

DĚVENKA Byl ti trochu podobnej.

MANŽEL Tak?

DĚVENKA Kdybys mu nebyl tak podobnej...

MANŽEL Co by bylo?

DĚVENKA Co se pořád vyptáváš, když sám vidíš, že...

MANŽEL (chápe) Protos tedy dovolila, abych tě oslovil?

DĚVENKA No teda – jo.

MANŽEL Teď tedy opravdu nevím, jestli se mám radovat, nebo zlobit.

DĚVENKA No, já na tvým místě bych se radovala.

MANŽEL No prosím.

DĚVENKA A v řeči mi ho taky připomínáš... a jak se na člověka podíváš...

MANŽEL A čím byl?

DĚVENKA Ne, ty oči...

MANŽEL Jak se jmenoval?

DĚVENKA Ne, nekoukej se tak na mne. Prosím tě.

Manžel ji obejmě, dlouhý vášnivý polibek. Děvenka se otřese, chce vstát.

MANŽEL Proč se zvedáš?

DĚVENKA Je pozdě. Musím domů.

MANŽEL Počkej ještě.

DĚVENKA Ne, opravdu musím domů. No – co si myslíš, že mi asi řekne máma?

MANŽEL Ty bydlíš u matky?

DĚVENKA Jasně, že bydlím u mámy. A co sis myslel?

MANŽEL Hm – u matky. A to s ní bydlíš sama?

DĚVENKA Jo, sama! Je nás pět! Dva kluci a ještě dvě holky.

MANŽEL Nesedej si tak daleko ode mne. Ty jsi nejstarší?

DĚVENKA Ne, já jsem druhá. Nejstarší je Káča; je ve kšeftě, teda v květinářství, a pak jsem já.

MANŽEL A kde jsi ty?

DĚVENKA Kde bych byla! Doma.

MANŽEL Pořád?

DĚVENKA Jedna musí bejt doma.

MANŽEL No ovšem. No – a co říkáš matce, když – když přijdeš domů tak pozdě.

DĚVENKA To je spíš mimořádka.

MANŽEL Tak například dnes. Matka se tě přece zeptá.

DĚVENKA Jasný, že se mě zeptá. To můžu dávat sebevic bacha – když přijdu domů, probudí se.

MANŽEL A co jí řekneš?

DĚVENKA No co – byla jsem prostě v divadle.

MANŽEL A ona ti to uvěří?

DĚVENKA Proč by mi to neměla věřit? Já chodím do divadla často. Zrovna tuhle neděli jsem byla na operě se svou kamarádkou, jejím klukem a se svým starším bráškou.

MANŽEL Jak jste sehnali lístky?

DĚVENKA Hračka! Můj bráška je holič!

MANŽEL No ovšem, holiči... ach, myslíš v divadle, vlásenkár?

DĚVENKA Co se pořád vyptáváš?

MANŽEL Zajímá mě to. A co dělá druhý bratr?

DĚVENKA Ten chodí ještě do školy. Chce bejt učitelem. Taková hovadina!

MANŽEL A pak máš ještě malou sestru?

DĚVENKA No, to je ještě takovej pulec, ale už dneska se jí člověk nedohlídá. To si nedovedeš představit, jak škola takový holky zkazí. Co bys tomu řekl! Zrovna tuhle jsem ji načapala s jedním na rande.

MANŽEL Opravdu?

DĚVENKA Fakt! S jedním pubertákem ze školy – večer v půl osmý s ním randila v parku. Takovej fracek!

MANŽEL A cos udělala?

DĚVENKA Co asi! Dala jsem jí pár facek!

MANŽEL To jsi tak přísná?

DĚVENKA No a kdo jinej by měl bejt přísněj! Starší ségra je ve kšeftě, máma umí jenom remcat – na všechno jsem úplně sama.

MANŽEL Hergot, ty jsi zlatíčko! *(Políbí ji a začne být něžnější.)*
Taky mi někoho připomínáš.

DĚVENKA Fakt? A koho?

MANŽEL Nikoho určitého – jenom – jistou dobu... no, zkrátka moje mládí. Pojď, napijeme se, broučku.

DĚVENKA A kolik je ti vlastně? Hele, nojó – já vlastně ani nevím, jak se jmenuješ?

MANŽEL Karel.

DĚVENKA Je to možný?! Karel?

MANŽEL On se taky jmenoval Karel?

DĚVENKA To mě podrž! Učiněnej zázrak – to je přece, ne, ty oči, ten kukuč... *(Kroutí hlavou.)*

MANŽEL A kdo to byl – pořád jsi mi to ještě neřekla.

DĚVENKA Byl to syčák – to je jistý, jinak by mě nepustil k vodě.

MANŽEL A mělas ho moc ráda?

DĚVENKA Dá rozum, že jsem ho měla ráda.

MANŽEL Já vím, kdo to byl – poručík.

DĚVENKA Ale né, na vojně nebyl. Neodvedli ho. Jeho táta má barák v... ale nač to potřebuješ vědět?

MANŽEL *(políbí ji)* Máš vlastně šedé oči, zpočátku jsem měl dojem, že jsou černé.

DĚVENKA No a? – Nezdaj se ti dost hezký?

MANŽEL *(líbá ji na oči)*

DĚVENKA Ne, to ne... prostě to nesnáším... prosím tě... bože můj... ne, nech mě vstát... jenom na moment... prosím tě.

MANŽEL *(stále něžněji)* Nenechám.

DĚVENKA Karle, prosím tě!

MANŽEL Kolik je ti? Osmnáct, co?

DĚVENKA Devatenáct pryč.

MANŽEL Devatenáct – a mně...

DĚVENKA Tobě je třicet...

MANŽEL A něco navrch. – Mluvme o něčem jiném.

DĚVENKA Jemu bylo taky už dvaatřicet, když jsem ho poznala.

MANŽEL Jak je to dlouho?

DĚVENKA Už ani nevím... Hele, Karle, v tom víně muselo něco bejt.

MANŽEL Myslíš? A proč?

DĚVENKA Jsem úplně... víš... všechno se se mnou točí.

MANŽEL Tak se mě pevně drž. Tak...

Tiskne ji k sobě a je stále něžnější, Děvenka se už téměř nebrání.
Něco ti řeknu, zlato moje, už bychom mohli opravdu jít.

DĚVENKA Jo... domů.

MANŽEL No domů zrovna ne...

DĚVENKA A kam? ... Né, to né... já nikam nejdu, to pusť z hlavy...

MANŽEL Tak poslouvej, zlatíčko, příště, až se zase sejdeme, víš, zařídíme si to tak, aby... *(Klesl k zemi, hlavu má v jejím klíně.)* Ach, to je příjemné, to je hezké.

DĚVENKA Co to děláš? *(Líbá ho na vlasy.)* ... Hele, v tom víně určité něco bylo... jsem strašně ospalá... hele a co když už nevstanu! Ale, ale, hele, Karle... co když sem někdo přijde... prosím tě... třeba číšník...

MANŽEL Sem... do soudného dne... číšník... nepříjde...

...

Děvenka leží v rohu pohovky se zavřenýma očima. Manžel chodí na malém prostoru sem a tam, zapálil si cigaretu. Delší ticho.

MANŽEL *(dlouho pozoruje Děvenku, pro sebe)* Čert ví, co je to zač... Hergot... že tak rychle... Měl jsem být asi opatrnější... Hm...

DĚVENKA *(aniž otevřela oči)* V tom víně určitě muselo něco bejt.

MANŽEL A proč?

DĚVENKA Jináč bych...

MANŽEL Proč všechno svaluješ na víno?

DĚVENKA Kde seš? Proč seš tak daleko? Pojd' ke mně!

MANŽEL *(jde k ní, posadí se)*

DĚVENKA A teď mi řekni, jestli mě máš opravdu rád.

MANŽEL To přece víš... *(Zarazí se, rychle.)* Samozřejmě.

DĚVENKA Víš... to je přece... Hele, řekni mi pravdu, co bylo v tom víně?

MANŽEL Snad si nemyslíš, že jsem... že jsem tam něco nasy-pál?

DĚVENKA Hele, já to prostě nechápu. Opravdu, já nejsem taková... namouduši, Bůh je mi svědkem... a kdyby sis něco takovýho o mně myslel...

MANŽEL Prosím tě – to jsou zbytečné starosti. Nemyslím si o tobě nic špatného. Myslím si prostě, že mě máš ráda.

DĚVENKA Jo, to jo...

MANŽEL Koneckonců, když jsou dva mladí lidé v místnosti sami a povečeří spolu a pijí víno... pak v tom víně nemusí být vůbec nic a...

DĚVENKA To já jen tak.

MANŽEL A proč?

DĚVENKA *(spíše vzdorně)* Zkrátka – styděla jsem se.

MANŽEL To je směšné. Nemáš proč. Tím spíš, že jsem ti připomněl tvého prvního milence.

DĚVENKA Nojo, to jo.

MANŽEL Prvního.

DĚVENKA No jo...

MANŽEL A teď by mě zajímalo, kdo byli ti další.

DĚVENKA Žádní další nebyli.

MANŽEL Prosím tě, to není pravda. To je vyloučeno.

DĚVENKA Hele, víš co, nevyslychej mě.

MANŽEL Chceš cigaretu?

DĚVENKA Ne, děkuju.

MANŽEL Víš, kolik je hodin?

DĚVENKA No?

MANŽEL Půl dvanácté.

DĚVENKA Jo?

MANŽEL No. A matka? Je na to zvyklá, co?

DĚVENKA Ty mě chceš už opravdu poslat domů?

MANŽEL Sama jsi před chvílí...

DĚVENKA Seš teď najednou jako vyměněnej. Co jsem ti udělala?

MANŽEL Ale beruško moje, co tě to napadá?

DĚVENKA A za všechno může tvůj kukuč, namouduši, jinak bys musel sakramentsky dlouho... kolik jich mě už prosilo, abych šla s nima do chambre séparée.

MANŽEL A chtěla bys – zase brzo se mnou sem... nebo někam jinam...

DĚVENKA Já nevím.

MANŽEL Co je to zase: Já nevím.

DĚVENKA Tak co se ptáš?

MANŽEL Kdy? Chtěl bych ti ovšem především říct, že nebydlím ve Vídni. Jezdím sem jenom čas od času na několik dní.

DĚVENKA No né! Ty že nejseš z Vídne?!

MANŽEL Jsem z Vídne. Ale žiju teď tady nedaleko...

DĚVENKA A kde?

MANŽEL Na tom přece nezáleží.

DĚVENKA Nemusíš se bát, já za tebou nepřijedu.

MANŽEL Když ti to udělá radost, pro mne za mne třeba si přijed. Bydlím ve Štýrském Hradci.

DĚVENKA Jo?

MANŽEL Je na tom něco divného?

DĚVENKA Ty seš ženatej, že jo?

MANŽEL (*velmi udiven*) Co – jak jsi na to přišla?

DĚVENKA Mám prostě takovej dojem.

MANŽEL A vůbec by ti to nevadilo?

DĚVENKA No, milejší by mi bylo, kdybys byl svobodnej. – Ale ty seš ženatej!

MANŽEL Hm, řekni mi, prosím tě, jak jsi na to přišla?

DĚVENKA Když někdo tvrdí, že nežije ve Vidni a že nemá vždycky čas...

MANŽEL Na tom přece není nic tak nepravděpodobného.

DĚVENKA Prostě tomu nevěřím.

MANŽEL A vůbec by ti nedělalo těžkou hlavu, že svádíš ženatého muže k nevěře?

DĚVENKA No bóže, tvá manželka určitě dělá to samý, co ty.

MANŽEL (*pobouřen*) No dovol! Takové poznámky...

DĚVENKA Ale ty přece nemáš manželku, vid?

MANŽEL Ať mám nebo nemám – takové poznámky jsou prostě nevhodné. (*Vstal.*)

DĚVENKA Karle, no tak, Karle, co je zas? Ty se zlobíš? Hele, já jsem opravdu nevěděla, že seš ženatej. Jenom jsem to tak plácla. Hele, pojď sem a buď zase milej.

MANŽEL (*po několika vteřinách jde k ní*) Ach, vy ženy... vy jste opravdu zvláštní tvorové. (*Je u ní a opět se chová něžně.*)

DĚVENKA Přestaň... ne... stejně je už moc pozdě...

MANŽEL Ted' mě ale poslouvej. Musíme si vážně promluvit.

Rád bych tě zase viděl – rád bych tě viděl častěji.

DĚVENKA Fakt?

MANŽEL Ale to předpokládá... abych se na tebe mohl spolehnout. Hlídat tě nemůžu.

DĚVENKA Já už se pohlídám sama.

MANŽEL Jsi moc... no, nezkušená se zrovna říct nedá... ale jsi mladá... a... muži jsou banda nesvědomitá.

DĚVENKA Ó jé!

MANŽEL Nemyslím jen, pokud jde o morálku. – No, však ty už mi rozumíš.

DĚVENKA Hele, řekni mi, co si vlastně o mně myslíš?

MANŽEL Tak tedy – jestli mě chceš mít ráda – jenom mě – dá se to zařídit – i když bydlím vlastně ve Štýrském Hradci. Tady, kde může každou chvíli někdo vejít, to není to pravé.

DĚVENKA (*přivine se k němu*)

MANŽEL Příklad... se sejdeme někde jinde, ano?

DĚVENKA Jo.

MANŽEL Kde budeme naprosto nerušení.

DĚVENKA Jo.

MANŽEL (*vášnivě ji obejmě*) Ostatní dohodneme cestou domů. (*Vstane, otevře dveře.*) Pane vrchní... platím!

DĚVENKA A BÁSNÍK

Pohodlně a vkusně zařízený pokojíček. Jsou tu závěsy, které vytvářejí v pokoji šero. Rudé záclony. Velký psací stůl, na něm papíry a knihy. U zdi piano.
DĚVENKA a BÁSNÍK právě společně vcházejí. Básník zamkne.

BÁSNÍK Tak, zlato moje. (Políbí ji.)

DĚVENKA (v klobouku a pláštěnce) Ach. Máš to tu parádní. Až na to, že není nic vidět.

BÁSNÍK Jen co ti oči přivyknou tomu přítmi. – Tahleta rozkošná očička... (Políbí ji na oči.)

DĚVENKA Jenomže tyhle oči na to nebudou mít dost času.

BÁSNÍK Pročpak?

DĚVENKA Za tu minutu, co se tu zdržím?

BÁSNÍK Ale klobouk si sundáš, ne?

DĚVENKA Na tu minutu?

BÁSNÍK (vytáhne jí z klobouku jehlu a klobouk odloží stranou)
A pláštěnku...

DĚVENKA Co vlastně chceš? – Už musím jít.

BÁSNÍK Musíš si přece odpočinout! Tři hodiny jsme prochodili.

DĚVENKA Vždyť jsme se vezli!

BÁSNÍK Jo, domů. – Ale ve Weidlingu jsme plně tři hodiny běhali kolem potoka. Jenom si hezky sedni, broučku – kde je ti libo – tady k psacímu stolu – ne, tam ne, to je nepohodlné. Sedni si na kanape. – Tak. (Tlačí ji dolů.) Jestli jsi moc unavená, můžeš si lehnout. Ták. (Položí ji na pohovku.) Ták – a hlavinku hezky na polštář.

DĚVENKA (se smíchem) Ale já nejsem ani trochu unavená!

BÁSNÍK To si jenom myslíš. Tak – a jestli jsi ospalá, můžeš si taky zdřímnout. Budu tiše jako myška. Můžu ti ostatně zahrát ukolébavku... sám jsem ji složil... (Jde k pianinu.)

DĚVENKA Fakt?

BÁSNÍK No ovšem.

DĚVENKA A já jsem si myslela, Roberte, že seš doktor.

BÁSNÍK Jak to? Říkal jsem ti přece, že jsem spisovatel.

DĚVENKA No právě! Spisovatelé jsou přece všichni doktoři.

BÁSNÍK Všichni snad ne. Já například nejsem. Jak tě to právě teď napadlo?

DĚVENKA No, protože říkal, že to, co budeš hrát, je od tebe.

BÁSNÍK Jistě – ale třeba to taky ode mne není. Ostatně na tom vůbec nezáleží. Co říkáš? A kromě toho, nikdy na tom nezáleží, kdo to udělá. Hlavně, že je to hezké – ne?

DĚVENKA Jasně – hlavně, že je to hezký – o to jde.

BÁSNÍK Víš vůbec, jak jsem to myslel?

DĚVENKA Co?

BÁSNÍK No to, co jsem právě říkal.

DĚVENKA (ospale) Jasně.

BÁSNÍK (vstane, jde k ní, hladí ji po vlasech) Nepochopilas ani slovo.

DĚVENKA No dovol! Nejsem přece úplně blbá.

BÁSNÍK Ale jsi. Právě proto se mi líbíš. Je to rozkošné, když jste hloupé. Myslím tak jako ty.

DĚVENKA Hele, proč mi nadáváš?

BÁSNÍK Jsi drahoušek. Co říkáš, neleží se prima na tom měkkém perském koberci?

DĚVENKA Nojo. Na klavír už hrát nebudeš?

BÁSNÍK Ne, zůstanu raději tady u tebe. (Hladí ji.)

DĚVENKA Hele, a neměl bys raděj rozsvítit?

BÁSNÍK Ani nápad... Tenhle šerosvit mi dělá moc dobře. Celý den jsme se koupali ve slunečních paprscích. Teď jsme takřka vystoupili ze sluneční lázně a do toho přítmi se zahálíme jako do koupacího pláště – (směje se) – blbost – to se musí vyjádřit jinak... Nemyslíš?

DĚVENKA To já nevím.

BÁSNÍK (trochu se od ní odsune) To je fantastické, taková prostota! (Vezme si poznámkový sešit a napíše několik slov.)

DĚVENKA Co to děláš? (Otáčí se po něm.) Co to píšeš?

BÁSNÍK *(tiše)* Slunce, lázeň, stmívání, plášť – tak. *(Schová sešit.)*
Nic... Poslyš, nechtěla bys něco pojíst nebo popít?

DĚVENKA Žízeň vlastně ani nemám. Ale něco bych snědla.

BÁSNÍK Hm... mně by bylo milejší, kdybys měla žízeň. Mohl bych ti nabídnout koňak, ale pro jídlo bych musel dojít.

DĚVENKA Nemůžeš někoho poslat?

BÁSNÍK Těžko, má hospodyně tu už není – počkej – skočím pro něco sám – co bys ráda?

DĚVENKA Opravdu to už nestojí za to, stejně musím domů.

BÁSNÍK Ale ani nápad, pusinko. Něco ti navrhnu: potom, až půjdeme odtud, se stavíme někde na večeři.

DĚVENKA Tak to ne. Na to já nemám čas. A pak: kam by se asi dalo jít. Všude nás může vidět někdo známý.

BÁSNÍK To máš tolik známých?

DĚVENKA Stačí, když nás uvidí jeden, a malér je na střeše.

BÁSNÍK Jaký by to byl malér?

DĚVENKA Jakej asi – když se o tom doví maminka...

BÁSNÍK Můžeme jít někam, kde nás neuvidí nikdo – existují přece restaurace s oddělenými místnostmi.

DĚVENKA *(zpívá)* Pojd', půjdem v chambre séparée...

BÁSNÍK Tys už někdy byla v chambre séparée?

DĚVENKA Když mám říct pravdu – byla.

BÁSNÍK Kdo byl ten šťastný?

DĚVENKA Ale ne, ne tak, jak si myslíš... byla jsem tam se svou kamarádkou a jejím klukem. Vzali mě s sebou.

BÁSNÍK Ach tak. A já bych ti to měl věřit.

DĚVENKA Nemusíš mi to věřit!

BÁSNÍK *(blízko u ní)* Ty se červeneáš? To je dneska vzácnost! Už pomalu nerozeznávám tvoje rysy. *(Rukou jí přejíždí po tvářích.)* Ale i takhle tě poznávám.

DĚVENKA Dávej pozor, aby sis mě nesplet s jinou.

BÁSNÍK To je zvláštní – nemůžu si už vzpomenout, jak vypá-
dáš.

DĚVENKA Tak to ti děkuju!

BÁSNÍK *(vážně)* Poslyš, to je neuvěřitelné, neumím si tě představit. – V jistém smyslu jsem tě už zapomněl. – Kdybych si už neuměl vybavit ani zvuk tvého hlasu – co bys vlastně byla? – Blizká a vzdálená současně – fantastické!

DĚVENKA Hele, co to breptáš...?

BÁSNÍK Nic, drahoušku, nic. Kde máš rty... *(Líbá ji.)*

DĚVENKA A nechtěl bys raděj rozsvítit?

BÁSNÍK Nechtěl... *(Velmi něžně.)* Raději mi řekni: Máš mě ráda?

DĚVENKA Šíleně... šíleně!

BÁSNÍK Mělas už někoho tak ráda jako mě?

DĚVENKA Řekla jsem ti už, že ne.

BÁSNÍK Ale... *(Povzdechne si.)*

DĚVENKA To byl můj snoubenec.

BÁSNÍK Bylo by mi milejší, kdybys teď na něj nemyslela.

DĚVENKA Hele... co to děláš... koukej... nech toho...

BÁSNÍK Představuji si, že jsme teď někde na zámku – v Indii.

DĚVENKA Tam určitě nejsou taková ošklivá lidi jako ty.

BÁSNÍK Taková – prostota! Fantastické – ach, kdybys jenom tušila, co pro mne znamenáš...

DĚVENKA No?

BÁSNÍK Neodstrkuj mě pořád; nic ti neudělám – zatím.

DĚVENKA Hele, tlačí mě šněrovačka.

BÁSNÍK *(prostě)* Tak si ji sundej.

DĚVENKA Tak jo. Ale nesmíš toho hned využít.

BÁSNÍK Ani mě nenapadne.

DĚVENKA *(vstane a ve tmě si svléká šněrovačku)*

BÁSNÍK *(sedí na pohovce)* Poslyš, tebe vůbec nezajímá, jak se jmenuju příjmením?

DĚVENKA Ale jo, zajímá. Jak se jmenuješ?

BÁSNÍK Raději ti neřeknu, jak se jmenuju, ale jak se podepisuju.

DĚVENKA V tom je nějaký rozdíl?

BÁSNÍK Totiž... jak se jmenuju jako spisovatel.

DĚVENKA No né, ty nepíšeš pod svým skutečným jménem?

BÁSNÍK (*tiskne se k ní*)

DĚVENKA Ale né... nech toho! – Né.

BÁSNÍK Tvá vůně mě přímo omračuje. Ty má sladká! (*Líbá ji nadra.*)

DĚVENKA Vždyť mi roztrháš kombiné.

BÁSNÍK Pryč s ním – dolů s tím – to všechno jenom překáží.

DĚVENKA Ale Roberte!

BÁSNÍK Pojd, vstoupíme teď do našeho indického zámku.

DĚVENKA Nejdřív mi ale řekni, jestli mě máš opravdu rád.

BÁSNÍK Já tě přece zbožňuju. (*Vášnivě ji líbá.*) Miluju tě, můj poklade, moje jaro... moje...

DĚVENKA Roberte... Roberte...

...

BÁSNÍK Jako bych se přímo vznášel... jako v ráji... Jmenuju se...

DĚVENKA Roberte, můj Roberte!

BÁSNÍK Jmenuju se Biebitz.

DĚVENKA A proč se jmenuješ Biebitz?

BÁSNÍK Vlastně se nejmenuju Biebitz... podepisuju se Biebitz... tobě to jméno nic neříká?

DĚVENKA Né.

BÁSNÍK Ty neznáš jméno Biebitz? Ach... to je úžasné! Opravdu? Ty se jenom tak tváříš, že to jméno neznáš, vid?

DĚVENKA Namouduši, v životě jsem takový jméno neslyšela!

BÁSNÍK Copak nechodíš do divadla?

DĚVENKA Ale jo, chodím, zrovna tuhle jsem byla s jedním – teda se strejčkem má kamarádky a s kamarádkou jsme byli na opeře – viděli jsme to... no... to Rigoletto.

BÁSNÍK Hm, a na činohru nechodíš?

DĚVENKA Nesehnala jsem ještě lístky gratis.

BÁSNÍK Pošlu ti lístek na příští představení.

DĚVENKA Fajn! Ale ne abys zapomněl! A musí to být nějaká legrace.

BÁSNÍK To víš... legrace... a kdyby to bylo smutné, to bys nešla?

DĚVENKA Nerada.

BÁSNÍK I kdyby to byla hra ode mne?

DĚVENKA No ne... od tebe! Ty píšeš divadla?

BÁSNÍK Jestli dovolíš, tak rozsvítím. Ještě jsem tě neviděl, co jsi moje milenka. – Zlatíčko! (*Zapaluje svíčku.*)

DĚVENKA Ne, já se stydím. Dej mi aspoň nějakou deku.

BÁSNÍK (*jde se světlem k ní, dlouho si ji prohlíží*)

DĚVENKA (*zakryje si rukama tvář*) Nech toho, Roberte!

BÁSNÍK Jsi krásná, jsi ztělesněná krása, ty jsi snad sama příroda, jsi svatá prostota.

DĚVENKA Pozor, vždyť mě celou pokapeš! Dávej trochu pozor!

BÁSNÍK (*postaví svíci stranou*) Ty jsi to, co už dlouho hledám.

Miluješ jenom mě, a milovala bys mě, i kdybych byl příručím v textilu. To člověku lichotí. Musím se ti přiznat, že jsem se až do této chvíle nemohl zbavit jistého podezření. Pověz mi upřímně, tys opravdu netušila, že jsem Biebitz?

DĚVENKA Hele, já vůbec nechápu, co ode mne chceš. Žádnýho Biebitze neznám.

BÁSNÍK Co je to sláva! Víš co? Zapomeň, co jsem ti říkal, zapomeň i jméno, které jsi ti řekl. Jsem prostě Robert a Robertem pro tebe zůstanu. Jenom jsem žertoval. (*Lehce.*) Já nejsem spisovatel, jsem příručí, a po večerech hraju na piano v šantánu.

DĚVENKA Teď jsem z toho ale jelen... ne, jak ty se na člověka umíš podívat! Tak o co ti jde? Vyklop to.

BÁSNÍK To je fantastické – něco takového jsem ještě nezažil, málem bych se rozbrečel, zlatíčko. Dojímáš mě. Zůstaneme spolu, ano? A budeme se mít strašně rádi.

DĚVENKA Hele – a je to fakt s tím šantánem?

BÁSNÍK Je, ale už se nevyptávej. Jestli mě máš ráda, vůbec na nic se neptej. Poslyš, mohla by ses na pár týdnů úplně uvolnit?

DĚVENKA Jak úplně uvolnit?

BÁSNÍK No, jestli bys mohla odejít z domu?

DĚVENKA No ne! A neřek bys mi, jak bych to asi měla udělat? Co bych řekla mámě? A pak – beze mne by doma všechno haprovalo.

BÁSNÍK Víš, mám takovou úžasnou představu – že budu s tebou, jenom s tebou, někde na venkově, na nějaké samotě, v lese, že budeme spolu žít pár neděl v přírodě. Příroda... v přírodě... A pak jednoho dne... adié! ... Každý půjdeme svou cestou a nebudeme vědět kam.

DĚVENKA Teď už mluvíš o tom, že mě pustíš k vodě. A já jsem myslela, že mě máš opravdu rád.

BÁSNÍK Právě proto! (*Skloní se k ní a políbí ji na čelo.*) Ty máš sladká!

DĚVENKA Hele, drž mě pevně, je mi zima.

BÁSNÍK Je pomalu čas, aby ses oblíkla. Počkej, zapálím ti ještě pár svíček.

DĚVENKA (*zvedá se*) Nekoukat.

BÁSNÍK No jistě. (*U okna.*) Pověz mi, zlatíčko, jsi šťastná?

DĚVENKA Jak to myslíš?

BÁSNÍK Tak vůbec – jestli jsi šťastná?

DĚVENKA No, mohlo by to být lepší.

BÁSNÍK Nepochopilas mě. O svých rodinných poměrech jsi mi toho řekla už dost. Víím, že nežiješ jako princezna. Myslím to tak – když to všechno pomineš a když si prostě uvědomuješ, že žiješ. Cítíš vůbec, že žiješ?

DĚVENKA Hele, nemáš hřebínek?

BÁSNÍK (*jde k toaletnímu stolku, podá jí hřeben a pozoruje ji*)
Hergot, ty jsi úchvatná!

DĚVENKA Ale ne... to ne!

BÁSNÍK Víš co? Zůstaň ještě tady. Dojdu pro něco k večeři.

DĚVENKA Už je strašně pozdě.

BÁSNÍK Není ještě ani devět.

DĚVENKA No těbůh! Pomoz mi, to sebou musím hodit!

BÁSNÍK A kdy se uvidíme?

DĚVENKA A kdy bys mě zase rád viděl?

BÁSNÍK Zítřka.

DĚVENKA Co je zítřka za den?

BÁSNÍK Sobota.

DĚVENKA To nemůžu, musím se sestřičkou k pěstounovi.

BÁSNÍK Tak tedy v neděli... hm... neděle... v neděli... něco ti teď vysvětlím. Já nejsem Biebitz, ale Biebitz je můj přítel. Někdy ti ho představím. Ale v neděli dávají hru od Biebitze; pošlu ti lístek a potom na tebe počkám po představení. A ty mi řekneš, jak se ti ta hra líbila, ano?

DĚVENKA Už zase ta blbost s Biebitzem – jsem z toho úplně magor.

BÁSNÍK Dokonale tě poznám, až budu vědět, cos při té hře cítila.

DĚVENKA Tak... a jsem hotová.

BÁSNÍK Pojd, beruško moje!

Odcházejí.

BÁSNÍK A HEREČKA

Pokoj ve venkovském hostinci. Jarní večer, nad lukami a pahorky svítí měsíc, okna jsou otevřená. Naprosté ticho.

Vstupují BÁSNÍK a HEREČKA; když vejdou, zhasne světlo, které Bášník drží v ruce.

BÁSNÍK Och...

HEREČKA Co je?

BÁSNÍK Světlo. – Ale my světlo nepotřebujeme. Koukej, je do-
cela vidět. Úžasné!

HEREČKA *(náhle klesne u okna na kolena, sepne ruce)*

BÁSNÍK Co to děláš?

HEREČKA *(mlčí)*

BÁSNÍK *(jde k ní)* Co to znamená?

HEREČKA Nevidíš, že se modlím?

BÁSNÍK Ty věříš v Boha?

HEREČKA No ovšem, nejsem přece barbarka.

BÁSNÍK Ach tak!

HEREČKA Pojď sem a klekni si vedle mne. Taky se můžeš jed-
nou pomodlit. Nespadne ti proto hřebínek.

BÁSNÍK *(klekne si vedle ní a obejmě ji)*

HEREČKA Zpustlíku! – *(Zvedne se.)* A víš ty vůbec, ke komu
jsem se modlila?

BÁSNÍK Domnívám se, že k Bohu.

HEREČKA *(výsměšně)* Tos uhad! K tobě jsem se modlila.

BÁSNÍK A proč ses při tom dívala z okna?

HEREČKA Raději mi řekni, kam jsi mě to zavlekl, ty svědče!

BÁSNÍK Miláčku, byl to přece tvůj nápad! Tys chtěla na venkov
– a výslovně sem!

HEREČKA No a? Neschvaluješ to snad?

BÁSNÍK Je tu kouzelně. Sotva dvě hodiny od Vidně – a dokona-
lá samota. A nádherná krajina!

HEREČKA Vid? Tady by sis mohl zabásnit, pokud máš náho-
dou talent.

BÁSNÍK Tys už tu někdy byla?

HEREČKA Zdali! Žila jsem tu celá léta!

BÁSNÍK S kým?

HEREČKA S kým! Přece s Bedřichem!

BÁSNÍK Ach tak.

HEREČKA Milovala jsem ho šíleně!

BÁSNÍK Tos už mi vyprávěla.

HEREČKA Prosim – můžu taky jít, když tě nudím!

BÁSNÍK Ty že mě nudíš? ... Ty vůbec netušíš, co pro mne zna-
menáš... Ty jsi svět sám pro sebe... Jsi božský výtvar, jsi gé-
nius... Jsi... Ty jsi vlastně svatá prostota... No ovšem ty... Ale
neměla bys teď mluvit o Frickovi.

HEREČKA Bylo to z poblouznění. Určitě!

BÁSNÍK Jsem rád, že to uznáváš.

HEREČKA Pojď sem, dej mi puslu!

BÁSNÍK *(políbí ji)*

HEREČKA A teď si řekneme dobrou noc. Pá, můj poklade!

BÁSNÍK Jak to myslíš?

HEREČKA Tak, že si teď půjdu lehnout.

BÁSNÍK Hm... s tím bych souhlasil, ale co se týče toho, že si
řekneme dobrou noc... Kde bych měl vlastně strávit noc?

HEREČKA V tomhle domě budou určitě i další pokoje.

BÁSNÍK Další pokoje mě teď nezajímají. Mohl bych ostatně
rozsvítit, co říkáš?

HEREČKA Prosim.

BÁSNÍK *(rozsvítí světlo, které stojí na nočním stolku)* Hezký po-
kojiček... a žijí tu zbožní lidi. Samé obrázky svatých... Bylo by
zajímavé prožít tady mezi těmi lidmi nějaký čas... úplně jiný
svět. Víme toho vlastně o svých bližních strašně málo.

HEREČKA Nežvaň nesmysly a podej mi raději tu tašku támhle
ze stolu.

BÁSNÍK Rád, má jediná!

HEREČKA *(vytáhne z taštičky malý zarámovaný obrázek a postaví ho na noční stolek)*

BÁSNÍK Co je to?

HEREČKA Madona.

BÁSNÍK Nosíš to stále s sebou?

HEREČKA Je to můj talisman. A teď jdi, Roberte!

BÁSNÍK Nech si takové vtipy! Nemám ti pomoci?

HEREČKA Ne, teď hezky odejdi.

BÁSNÍK A kdy se mám vrátit?

HEREČKA Za deset minut.

BÁSNÍK *(políbí ji)* Na shledanou!

HEREČKA Kam půjdeš?

BÁSNÍK Budu se procházet pod oknem. Miluju noční procházky přírodou. Dostávám při tom nejlepší nápady. A zvláště ve tvé blízkosti, obklopen takřikajíc tvou touhou... ovanut tvým uměním.

HEREČKA Mluvíš jako idiot.

BÁSNÍK *(bolestně)* Znáš ženy, které by spíš řekly – jako básník.

HEREČKA Tak jdi už konečně. Ale ať mi tam zatím neklofneš servírku! ...

Básník jde. Herečka se svléká. Poslouchá, jak Básník sestupuje po dřevěném schodišti a slyší teď jeho kroky pod oknem. Jakmile se vysvlékne, jde k oknu, dívá se dolů, tam stojí Básník.

HEREČKA *(šeptem)* Pojď!

Básník rychle vejde, řítí se k ní, ona si mezitím lehla do postele a zhasla světlo.

BÁSNÍK *(zamkne)*

HEREČKA Tak a teď se můžeš posadit sem ke mně a něco mi vyprávět.

BÁSNÍK *(sedne si k ní na postel)* Nemám zavřít okno? Není ti zima?

HEREČKA Vůbec ne.

BÁSNÍK Co ti mám vyprávět?

HEREČKA Třeba – komu jsi právě teď nevěrný.

BÁSNÍK Nevěrný bohužel ještě nejsem.

HEREČKA Třeba tě utěší, že já taky někoho podvádím.

BÁSNÍK O tom jsem nepochyboval.

HEREČKA A co myslíš – koho asi?

BÁSNÍK O tom, miláčku, nemám ani tušení.

HEREČKA Hádej.

BÁSNÍK Počkej... ředitele.

HEREČKA Dovol! Nejsem přece sboristka.

BÁSNÍK Promiň. Myslel jsem jenom...

HEREČKA Hádej ještě jednou.

BÁSNÍK Tak tedy – toho svého kolegu... Benna.

HEREČKA Cha! Benno a ženský...! Copak to nevíš? Táhne to přece se svým listonošem.

BÁSNÍK To jsou mi věci!

HEREČKA Pusinku!

BÁSNÍK *(obejme ji)*

HEREČKA Co to děláš?

BÁSNÍK Nemuč mě tak!

HEREČKA Víš co, Roberte, něco ti navrhu. Lehni si ke mně do postele.

BÁSNÍK Souhlasím.

HEREČKA Tak rychle, pojď, rychle!

BÁSNÍK Hm... Kdyby bylo po mém, byl jsem tam už dávno... Slyšíš...?

HEREČKA Copak?

BÁSNÍK Venku cvrkají cvrčci.

HEREČKA Ty ses zbláznil, miláčku, tady žádní cvrčci nejsou.

BÁSNÍK Ale slyšíš je!

HEREČKA Pojď už konečně!

BÁSNÍK Tady jsem. *(Lehne si k ní.)*

HEREČKA Tak, a teď hezky klidně lež. Pst... nehýbat se.

BÁSNÍK Co je to zase za nápad?

HEREČKA Ty by ses chtěl se mnou milovat?

BÁSNÍK To ti snad už mohlo dojít, ne?

HEREČKA Jenže... to by chtěl leckdo...

BÁSNÍK Nedá se ovšem pochybovat o tom, že v tomto okamžiku mám největší šanci já.

HEREČKA Tak pojď, ty můj cvrčku. Budu ti od nynějška říkat cvrčku.

BÁSNÍK Prima...

HEREČKA No, koho podvádím?

BÁSNÍK Koho? ... Nejspíš mě...

HEREČKA Hošánku, měkne ti zřejmě mozek... beznadějně...

BÁSNÍK Nebo někoho... kohos sama nikdy neviděla... někoho, koho vůbec neznáš... a kdo je ti souzený a ty ho nemůžeš najít...

HEREČKA Prosim tě, neříkej tak kolosální blbiny.

BÁSNÍK ... Není to zvláštní... i ty... a člověk by věřil... Ale ne, to by znamenalo oloupit tě o to nejlepší, co máš, kdybych tě chtěl... pojď, pojď... pojď...

...

HEREČKA Je to přece jen hezčí, než hrát v idiotských hrách... co ty na to?

BÁSNÍK No, ještě dobře, že občas můžeš hrát i v rozumných.

HEREČKA Ty sprostáku – určitě myslíš ty svoje.

BÁSNÍK Přirozeně.

HEREČKA (*vážně*) Je to ostatně báječná hra!

BÁSNÍK Ještě že to uznáš.

HEREČKA Ano, jsi génus, Roberte!

BÁSNÍK Při této příležitosti bys mi mohla ostatně prozradit, proč jsi předevěřem odmítla hrát? Bylas absolutně v pořádku.

HEREČKA Chtěla jsem tě naštvat.

BÁSNÍK Ale proč? Udělal jsem ti něco?

HEREČKA Byl jsi arogantní.

BÁSNÍK O tom nic nevím.

HEREČKA Myslí si to všichni v divadle.

BÁSNÍK Opravdu?

HEREČKA Ale já jsem jim řekla: Ten chlap má snad na to právo být arogantní.

BÁSNÍK A oni? Co odpověděli?

HEREČKA Co by mi asi odpověděli? Já přece s nikým v divadle nemluvim.

BÁSNÍK Ach tak.

HEREČKA Nejraději by mě otrávil. Ale to se jim nepodaří.

BÁSNÍK Nemysli teď na jiné. Raduj se z toho, že jsme tady, a řekni mi, že mě miluješ.

HEREČKA Potřebuješ ještě další důkazy?

BÁSNÍK To se vlastně dokázat vůbec nedá.

HEREČKA To je fantastické! Co bys ještě chtěl?

BÁSNÍK Kolikás to už chtěla dokázat tímto způsobem... všechnys je milovala?

HEREČKA Ne, milovala jsem jenom jednoho.

BÁSNÍK (*obejme ji*) Ty má...

HEREČKA Bedř...

BÁSNÍK Jmenuju se Robert. Co pro tebe znamenám, když teď myslíš na Fricka!

HEREČKA Ty jsi můj rozmar.

BÁSNÍK Dobře že to vím.

HEREČKA No a? Nejsi na to hrdý?

BÁSNÍK Proč bych měl být na to hrdý?

HEREČKA Zdá se mi, že důvod pro to máš.

BÁSNÍK Ach – pro to?

HEREČKA No jistě, pro to, ty můj bledý cvrčku! – No, jak je to s tím cvrkáním? Ještě pořád cvrkají?

BÁSNÍK Bez přestání. Copak to neslyšíš?

HEREČKA Jasně že to slyším. Jenže to jsou žáby, milánku.

BÁSNÍK Omyl, žáby kvákají.

HEREČKA Samozřejmě že kvákají.

BÁSNÍK Ale ne tady, holčičko, tady to – to je cvrkot.

HEREČKA Ty jsi ten největší mezek, jakého jsem kdy potkala.
Dej mi pusku, žabáku.

BÁSNÍK Prosím tě, neříkej mi tak. Znervózňuje mě to.

HEREČKA Opravdu? A jak ti mám říkat?

BÁSNÍK Mám jenom jedno jméno: Robert.

HEREČKA Jenže to se mi nelíbí.

BÁSNÍK Ale já tě prosím, abys mi prostě říkala tak, jak se jmenuju.

HEREČKA Tak tedy, Roberte, já chci pusinku... Ach! (*Líbá ho.*)
Teď jsi spokojený, žabáku? Hahaha.

BÁSNÍK Dovolíš, abych si zapálil cigaretu?

HEREČKA Dej mi taky.

BÁSNÍK (*vezme z nočního stolku pouzdro na cigarety, vyjme dvě cigarety, obě zapálí, jednu podá Herečce*)

HEREČKA Neřekl's mi ostatně ještě ani slovo o mém včerejším výkonu.

BÁSNÍK O jakém výkonu?

HEREČKA No hádej!

BÁSNÍK Ach tak. Nebyl jsem v divadle.

HEREČKA Zřejmě se ti uráčilo žertovat.

BÁSNÍK Ale ani v nejmenším. Když jsi předevcírem nemohla hrát, domníval jsem se, že nebudeš v kondici ani další den, a tak jsem do divadla vůbec nešel.

HEREČKA Tos tedy přišel o moc.

BÁSNÍK Myslíš?

HEREČKA Byla jsem senzační. Obecenstvo šílelo.

BÁSNÍK A nezmýlila ses?

HEREČKA Benno mi řekl: Holčičko, dnes jsi hrála jako bohyně.

BÁSNÍK Hm! ... A předevcírem jsi div neumírala.

HEREČKA No jistě, bylo mi na umření. A víš proč? Z touhy po tobě.

BÁSNÍK Jenže předtím jsi mi říkala, že's nehrála proto, abys mě naštvála.

HEREČKA Co ty vůbec víš o tom, jak tě miluju. Tebe nerozhřeje vůbec nic. A já jsem se celou noc třásla horečkou. Měla jsem čtyřicítky!

BÁSNÍK Na rozmar je to dost.

HEREČKA Ty tomu říkáš rozmar? Já z lásky k tobě umírám, a ty tomu říkáš rozmar?!

BÁSNÍK A Bedřich?

HEREČKA Fricek? Už ani slovo o tom zločinci!

HEREČKA A HRABĚ

Hereččina ložnice. Je zařízena velmi rozmarně.

Dvanáct hodin, poledne, rolety jsou ještě staženy, na nočním stoleku hoří svíce, HEREČKA ještě leží v posteli s nebesy. Na příkrývce různé noviny. HRABĚ vstupuje v uniformě dragounského rytmis- tra. Zastaví se ve dveřích.

HEREČKA Ach, pan hrabě!

HRABĚ Paní matinka mi dovolila, jinak bych si byl nikdy netroufal...

HEREČKA Prosím, pojďte dál.

HRABĚ Rukulíbám. Pardon – když člověk vejde z ulice... já totiž vůbec nic nevidím. Tak... už je to lepší... *(U lože.)* Rukulíbám.

HEREČKA Posadte se, pane hrabě.

HRABĚ Paní matinka mi říkala, že slečna není ve své kůži... Doufám, že to není nic vážného.

HEREČKA Nic vážného? Měla jsem smrt na jazyku!

HRABĚ Proboha! Jak se to stalo?

HEREČKA Je to od vás rozhodně moc milé, že jste mě přišel navštívit.

HRABĚ Smrt na jazyku! A ještě včera večer jste hrála jako bohyně!

HEREČKA Byl to senzační úspěch, že ano?

HRABĚ Kolosální! ... Všichni nadšením přímo šileli! To nemluvím o sobě.

HEREČKA Děkuji vám za ty krásné květiny.

HRABĚ Není zač, slečno.

HEREČKA *(ukáže očima na velký květinový koš, který stojí na stojánku u okna)* Tady jsou.

HRABĚ Včera jste byla květinami a věnci doslova zavalena.

HEREČKA To všechno zůstalo ještě v mé šatně. Jenom váš koš jsem si přinesla domů.

HRABĚ *(políbí jí ruku)* To je od vás milé.

HEREČKA *(vezme najednou jeho ruku a políbí ji)*

HRABĚ Ale slečno.

HEREČKA Nelekejte se, pane hrabě, to vás k ničemu nezavazuje.

HRABĚ Jste podivuhodná bytost... člověk by skoro řekl – záhadná, hotový rébus.

HEREČKA Slečna Birkenová se dá asi snáze rozluštit.

HRABĚ Hm, malá Birkenová není problém, ačkoli... znám ji pravda jenom povrchně.

HEREČKA Cha!

HRABĚ Můžete mi věřit. Ale vy jste problém. Celý život jsem toužil po něčem podobném. Vlastně jsem se okradl o nesmírný požitek – tím, že jsem vás včera... viděl hrát poprvé.

HEREČKA Je to možné?

HRABĚ No, víte slečno, s divadlem je to u mne strašně těžké. Navykl jsem si zasedat k večeri velmi pozdě... takže když se dostanu do divadla, je to nejlepší pryč. Nemám pravdu?

HEREČKA Ode dneška budete prostě večeret dřív!

HRABĚ Hm, taky jsem už na to myslel. Nebo nevečeřet vůbec. Není to ostatně žádné potěšení – stolovat.

HEREČKA A znáte vůbec, vy mladý starče, ještě nějaké jiné potěšení?

HRABĚ Sám sebe se na to někdy ptám. Ale stařec nejsem. Má to patrně jiný důvod.

HEREČKA Myslíte?

HRABĚ Určitě. Lulu například říká, že jsem filozof. Víte, slečno, on tím chce říct, že příliš přemýšlím.

HEREČKA Správně... přemýšlet, to je přímo katastrofa.

HRABĚ Mám příliš mnoho času, proto přemýšlím. Víte, slečno, myslel jsem si, že se to zlepší, když mě přeloží do Vídně. Tady je spousta rozptýlení, různé podněty. Ale v podstatě je to tady stejné jako tam nahoře.

HEREČKA Kde – nahoře?

HRABĚ No přece – tam v Uhersku, slečno, v těch hnízdech, kde jsem byl většinou s posádkou.

HEREČKA A co jste tam vlastně v těch Uhrách dělal?

HRABĚ Jak říkám, slečno, sloužil jsem tam.

HEREČKA A proč jste byl v těch Uhrách tak dlouho?

HRABĚ No prostě to tak vyšlo.

HEREČKA To musí být k zešílení.

HRABĚ Proč? Na práci tam toho člověk má vlastně víc než tady. Abyste rozuměla, slečno, cvičit rekruty, drezírovat koně... a pokud jde o krajinu, není to ani zdaleka tak hrozné, jak se říká. Je to tam docela hezké, ta nekonečná rovina – a západy slunce, škoda že nejsem malíř, někdy jsem si říkal, kdybych byl malíř, namaloval bych to. Jednoho malíře jsme u pluku měli, mladého Splaného, ten to uměl. – Ale co vám to vyprávím – jistě vás to nudí, slečno.

HEREČKA Ale vůbec ne, bavím se královsky.

HRABĚ Víte, slečno, s vámi se dá tak hezky povídat, říkal mi to už Lulu, a to člověk najde jenom málokdy.

HEREČKA No ovšem, v Uhrách.

HRABĚ A ve Vídni zrovna tak. Lidé jsou všude stejní; tady, kde je jich víc, je prostě větší tlačnice, to je celý ten rozdíl. Povězte mi, slečno, máte vlastně ráda lidi?

HEREČKA Ráda? Nenávidím je! Nemůžu je ani vidět. Taky nikdy nikoho nevidím. Jsem stále sama, sem, do tohoto domu nesmí nikdo vkročit.

HRABĚ Vidíte, hned jsem si myslel, že vlastně nesnášíte lidi. Mezi umělci je to asi časté. Když se člověk pohybuje ve vyšších sférách... no, vy jste na tom dobře. Vy aspoň víte, proč žijete.

HEREČKA Kdo vám to řekl? Já nemám tušení, proč žiju.

HRABĚ Ale jděte, slečno! ... Slavná... obdivovaná...

HEREČKA A to je snad štěstí?

HRABĚ Štěstí? Prosím vás, slečno, štěstí přece neexistuje! Vůbec ty věci, o kterých se nejvíc mluví, neexistují... například láska. S tou je to taky tak.

HEREČKA V tom máte asi pravdu.

HRABĚ Požitek... opojení... prosím, tady se nedá nic namítat... to je cosi reálného. Teď si užívám... vím, že si užívám. Nebo jsem opilý, taky v pořádku. To je realita. Ale když to pomine, je to zkrátka to tam!

HEREČKA (*pateticky*) Je to – to tam!

HRABĚ Ale jakmile se člověk nemůže... jak bych to vyjádřil – jakmile se neoddá cele okamžiku, myslí tedy na to, co bude, nebo co bylo... hned to všechno pomine. Co bude potom... to je smutné, co bylo, je pochybné... prostě... člověk je z toho jenom zmatený. Nemám pravdu?

HEREČKA (*přítaká velkýma očima*) Zřejmě jste vyhmátl smysl!

HRABĚ A víte, slečno, když to člověk jednou pochopil, pak je úplně jedno, jestli žije ve Vídni nebo v pustě nebo jako pařež někde u Szombáthely. Koukejte, například... kam bych směl odložit čapku? Ano, děkuji... o čem jsme to mluvili?

HEREČKA O pařezech a o Szombáthely.

HRABĚ Správně. Tedy, jak říkám – rozdíl není veliký. Jestli sedím večer v kasinu nebo v klubu, vyjde to nastejno.

HEREČKA A jak se to má s láskou?

HRABĚ Když člověk na to věří, najde se vždycky nějaká, která člověka utěší.

HEREČKA Například slečna Birkenová.

HRABĚ Já opravdu nevím, slečno, proč se neustále vracíte k těm malé Birkenové?

HEREČKA Je to vaše milenka, ne?

HRABĚ Kdo to tvrdí?

HEREČKA Ví to kdekdo!

HRABĚ Jenom já ne, to je zvláštní.

HEREČKA Podstoupil jste přece kvůli ní souboj.

HRABĚ A možná jsem v tom souboji dokonce padl a vůbec jsem si toho nevšiml!

HEREČKA Jste prostě muž se ctí v těle, pane hrabě. Posadte se blíž.

HRABĚ Když dovolíte.

HEREČKA Sem. (*Přítáhne ho k sobě, vjede mu rukou do vlasů.*) Já věděla, že dnes přijдете!

HRABĚ Jak to?

HEREČKA Věděla jsem to hned včera v divadle.

HRABĚ Copak vy jste si mě z jeviště všimla?

HEREČKA Ale človíčku! Copak jste neviděl, že hraju jen pro vás?

HRABĚ To snad přeháníte!

HEREČKA Přímou jsem se vznášela, když jsem vás viděla v první řadě!

HRABĚ Vznášela? Kvůli mně? Neměl jsem ani tušení, že jste si mě všimla.

HEREČKA Vy byste člověka tou svou noblesou dohnal k zoufalství.

HRABĚ Ano, slečno...

HEREČKA „Ano, slečno!“ ... Odepněte si aspoň tu šavli!

HRABĚ Když dovolíte. (*Odepne si šavli, opře ji o postel.*)

HEREČKA A dej mi konečně pusku.

HRABĚ (*políbí ji*)

HEREČKA (*už ho nepustí*) Tebe jsem taky raději neměla nikdy uvidět.

HRABĚ Ale takhle je to lepší! ...

HEREČKA Vy jste pozér, pane hrabě!

HRABĚ Já – a proč?

HEREČKA Neuvědomujete si, jak šťastný by byl každý, kdyby mohl být na vašem místě?

HRABĚ Já jsem velice šťastný.

HEREČKA Opravdu? A já myslela, že štěstí neexistuje! Jak se to na mne díváš? Mám dojem, že se mě bojíte, pane hrabě!

HRABĚ Vždyť říkám, že jste problém, slečno.

HEREČKA Ale jdi, dej mi pokoj s filozofií... pojď ke mně. A teď mě o něco popros... můžeš mít všechno, co chceš. Jsi moc hezký.

HRABĚ Prosim tedy o dovolení (*líbá jí ruku*), abych směl přijít znovu dnes večer.

HEREČKA Dnes večer... ale to hraju.

HRABĚ Po divadle.

HEREČKA A o nic jiného nepoprosíš?

HRABĚ O všechno ostatní poprosím po představení.

HEREČKA (*urážena*) To se tedy naprosíš, ty malý pozére!

HRABĚ Totiž... podívejte se, nebo podívej se – doposud jsme byli k sobě naprosto upřímní... Večer po divadle by to bylo pro mne mnohem krásnější... přirozenější než teď... mám pořád pocit, že někdo otevře dveře...

HEREČKA Zvenku se nedají otevřít.

HRABĚ Víš, já si myslím, že si lidi nemají lehkomyšlně předem kazit to, co by možná mohlo být moc hezké.

HEREČKA Možná! ...

HRABĚ A abych byl upřímný, po ránu se mi láska hnusí.

HEREČKA Ale – ty jsi snad největší blázen, jakého jsem kdy potkala.

HRABĚ Nemluvím přece o kterékoli ženě... Koneckonců, když to vezmeme obecně, je to jedno. Ale ženy jako ty... Ne, ne, můžeš mi stokrát říkat, že jsem blázen. Ženy jako ty... ty si nebereme před snídaní. A tak... víš... takže...

HEREČKA Panebože, ty jsi miloučký!

HRABĚ Uznáváš to, co jsem řekl, že ano? Představuji si to tak, že...

HEREČKA No, jak si to představuješ?

HRABĚ Totiž... počkám na tebe po divadle v kočáře, pak spolu pojedeme někam povečeřet...

HEREČKA Já nejsem slečna Birkenová.

HRABĚ To jsem taky neřekl. Myslím si jenom, že všechno vyžaduje náležitou náladu. A já ji dostanu vždycky až po večeři. A nejkrásnější je pak, když se jede po večeři ve dvou domů, to potom...

HEREČKA Co je potom?

HRABĚ Tedy potom... všechno záleží... na vývoji situace.

HEREČKA Sedni si blíž. Blíž!

HRABĚ (*sedá si na postel*) Musím přiznat... z těch polštářů vychází takový... rezeda... že ano?

HEREČKA Je tu strašné vedro, co říkáš?

HRABĚ *(nakloní se a políbí ji na krk)*

HEREČKA Och, pane hrabě, to je v rozporu s vaším programem!

HRABĚ S jakým programem? Já nemám žádný program!

HEREČKA *(přítáhne ho k sobě)*

HRABĚ Opravdu je tu horko.

HEREČKA Myslíš? A tma, jako by už byl večer... *(Strhne ho na sebe.)* Je večer... je noc... Zavři oči, jestli se ti zdá moc světlo. Pojd! ... Pojd! ...

HRABĚ *(už se nebrání)*

...

HEREČKA No, jak je to teď s tou náladou, ty pozére.

HRABĚ Jsi malá dábllice.

HEREČKA To je mi pěkný výraz!

HRABĚ Tak tedy anděl.

HEREČKA A tys měl být hercem. Namouduši, jak ty znáš ženy!
A víš, co teď udělám?

HRABĚ No?

HEREČKA Řeknu ti, že tě už nechci v životě vidět.

HRABĚ A proč?

HEREČKA Kdepak! Jsi pro mne moc nebezpečný! Ty ženskou úplně poblázníš. Teď tu najednou přede mnou stojíš, jako by se nic nestalo.

HRABĚ Totiž...

HEREČKA Prosím vás, pane hrabě, abyste si vzpomněl, že jsem se právě stala vaší milenkou.

HRABĚ Nikdy na to nezapomenu.

HEREČKA A dnes večer?

HRABĚ Co myslíš?

HEREČKA Chtěl jsi na mne čekat po představení!

HRABĚ Jistě, tak tedy dobře, například pozitíí.

HEREČKA Jak to pozitíí? Řeč byla přece o dnešku.

HRABĚ Nemělo by to ten pravý půvab.

HEREČKA Ty starče!

HRABĚ Nepochopilas mě správně. Mám na mysli spíš – jak bych se vyjádřil – co se duše týče.

HEREČKA Co je mi do tvé duše!

HRABĚ Duše k tomu taky patří, věř mi. Podle mne je to falešný názor, že se to dá od sebe oddělovat.

HEREČKA Dej mi pokoj se svou filozofií! Když mám chuť na filozofii, přečtu si knížku.

HRABĚ Ale z knih nepoznáme všechno.

HEREČKA Dost možná. Proto na mne budeš dnes večer čekat!
A pokud jde o duši, však my už se shodnem, ty lotře.

HRABĚ Takže... jestli dovolíš, budu se svým vozem...

HEREČKA Tady v mém bytě na mne budeš čekat...

HRABĚ ... Po divadle.

HEREČKA Přirozeně.

HRABĚ *(připne si šavli)*

HEREČKA Co to děláš?

HRABĚ Mám dojem, že je načase, abych šel. Na zdvořilostní návštěvu jsem se stejně zdržel až příliš dlouho.

HEREČKA No, dnes večer nepůjde o žádnou zdvořilostní návštěvu.

HRABĚ Myslíš?

HEREČKA To už nech na mně. A teď ještě jednu pusinku, můj malý filozofe. Tak, ty svůdče, ty... chlapečku, ty prodavači duši, ty tchoři... ty... *(Několikrát ho prudce políbí a pak ho odstrčí.)* Bylo mi velkou ctí, pane hrabě!

HRABĚ Rukulíbám, slečno! *(U dveří.)* Na shledanou!

HEREČKA Nashle, ty pařeze od Szombáthely!

HRABĚ A ŠLAPKA

Ráno, k šesté hodině. Chudý pokojíček s jedním oknem. Špinavé žluté rolety jsou spuštěné. Vyrudlé zelenavé záclony. Komoda, na ní několik fotografií a nápadně nevkusný, levný dámský klobouk. Za zrcadlem levné japonské vějíře. Stůl je přikryt červeným ubrusem, stojí na něm petrolejka, která čadivě svítí, na ní papírové žluté stínidlo, vedle džbán, v něm zbytek piva, a zpola vypitá sklenice. Na podlaze vedle postele leží nepořádně dámské šaty, jako by je někdo právě teď ze sebe shodil.

V posteli spí ŠLAPKA, klidně oddechuje. Na pohovce leží HRABĚ, je úplně oblečený, v drapovém svrchníku, klobouk má u hlavy pohovky na podlaze.

HRABĚ (pohne se, protře si oči, rychle se zvedne, zůstane sedět, rozhlíží se) No ne, jak jsem se sem... Ach ano... Šel jsem zřejmě s tou ženskou opravdu k ní... (Rychle vstane, vidí její postel.) Tady leží... Co všechno může člověka ještě v mém věku potkat. A přitom vůbec netuším... že by mě sem vynesli? Ne, to ne... viděl jsem přece jasně... vcházím do tohoto pokoje... no ovšem... to jsem byl ještě při sobě – nebo jsem se v tu chvíli probral... nebo... nebo mi ten pokoj jenom něco připomíná? Namouduši, nojo... včera jsem ho určitě ještě viděl... (Podívá se na hodinky.) Cože! Včera, před několika hodinami... Já to tušil, že se něco stane... cítil jsem to... Jak jsem včera začal pít, hned jsem cítil, že... Ale co se vlastně stalo? ... Zřejmě vůbec nic... Nebo že by přece jenom...? Namouduši... už takových... dobrých deset let se mi nestalo, abych nevěděl... Zkrátka a dobře, byl jsem podobraz. Kdybych jenom věděl, odkdy... přesně si ještě pamatuju, jak jsem vešel s Lulu do kavárny prostitutek a... ne, ne... od Sachera jsme ještě odešli... a pak cestou, to už... Ale ano, správně, jel jsem svým vozem s Lulu... Proč si s tím vlastně lámu hlavu. Je to přece jedno. Teď koukejme, jak se dostat dál. (Vstane. Lampa se zakymácí.) Och! (Podívá se na spící dívku.) Spí jako dudek. Nejssem si sice ničeho vědom... ale nechám jí na nočním stolku nějaké peníze... a servus... (Stojí před ní a dlouze se na ni dívá.) Kdyby člověk nevěděl, co je zač! (Dlouho ji pozoruje.) Poznal

jsem spoustu žen, ale ani ve spánku nevypadaly tak ctnostně. Namouduši... Lulu by jistě zase řekl, že filozofuju, ale je to tak – ve spánku jsou si lidi rovni, aspoň mně to tak připadá; – spánek je něco jako ta kmotřička, tedy smrt. – Hm, rád bych jenom věděl, jestli... Ne, ne, to bych si jistě pamatoval. Ne, ne... padl jsem rovnou tady na to kanape... a k ničemu nedošlo... To je neuvěřitelné, jak jsou si někdy všechny ženy podobné... No, půjdeme. (Chce jít.) Jo, správně. (Vezme peněženku a chce z ní vytáhnout bankovku.)

ŠLAPKA (procitne) No ne... kdopak to hned tak zrána... (Pozná ho.) Servus, milánku!

HRABĚ Dobré jitro. Spalas dobře?

ŠLAPKA (protáhne se) Ách... pojd' sem. Pusinku.

HRABĚ (skloní se k ní, vzpomíná se, chce zase jít) Právě jsem se chystal odejít...

ŠLAPKA Odejít?

HRABĚ Mám opravdu nejvyšší čas.

ŠLAPKA Ty chceš opravdu odejít?

HRABĚ (skoro v rozpacích) No...

ŠLAPKA Tak pá; přijdeš holt někdy jindy.

HRABĚ Ano. Sbohem. No, nepodaš mi ani pacinku?

ŠLAPKA (vytáhne ruku zpod příkrývky)

HRABĚ (uchopí ruku a mechanicky ji políbí, uvědomí si to, zasměje se) Jako princezně. Ostatně, kdybych ne...

ŠLAPKA Co se na mě tak díváš?

HRABĚ Když se člověk dívá jenom na hlavinku, jako teď... při probuzení vypadá každá jako svatá nevinnost... namouduši, člověk by věřil všemu možnému, kdyby to tak nepáchlo petrolejem...

ŠLAPKA Nojo, s tou lampou jsou věčně nějaký trable.

HRABĚ Kolik je ti vlastně let?

ŠLAPKA No kolik bys mi hádal?

HRABĚ Čtyřřadvacet?

ŠLAPKA Vedle!

HRABĚ Víc?

ŠLAPKA Jde mi na dvacátej.

HRABĚ A jak dlouho už...

ŠLAPKA V oboru dělám rok.

HRABĚ Tos tedy začala dost brzo.

ŠLAPKA Raděj dřív než pozdě.

HRABĚ (*sedne si na postel*) Poslyš – jsi vůbec šťastná?

ŠLAPKA No... právě teď se mi vede docela obstojně.

HRABĚ Tak... Poslyš, ještě nikdy tě nenapadlo, že z tebe mohlo být něco jiného?

ŠLAPKA Co by ze mě mělo bejt?

HRABĚ Třeba... Jsi opravdu hezká. Mohla bys mít například milence.

ŠLAPKA A ty si myslíš, že žádnýho nemám?

HRABĚ Jistě, to vím – ale já myslím jednoho, víš, jednoho, který by tě vydržoval, abys nemusela jít s každým.

ŠLAPKA Já taky s každým nejdu. To nemám díky bohu zapotřebí, já si můžu vybírat.

HRABĚ (*rozhlédne se po místnosti*)

ŠLAPKA (*všimne si toho*) Příští měsíc se stěhujeme do města, do Panenské ulice.

HRABĚ My? Kdo ještě?

ŠLAPKA No, paní a několik dalších děvčat, co tu taky bydlej.

HRABĚ Tady bydlí ještě další takové...

ŠLAPKA Tady vedle... neslyšíš... to je Milli, co byla taky v kavárně.

HRABĚ Někdo tam chrápe.

ŠLAPKA No, to je Milli, teď bude chrápat celej den až do desíti v noci. Pak vstane a půjde do kavárny.

HRABĚ To je ale příšerný život.

ŠLAPKA To teda je. Však ona se taky takhle zruinuje. Já jsem vždycky už ve dvanáct na ulici.

HRABĚ Co děláš ve dvanáct na ulici?

ŠLAPKA No co bych tam asi mohla dělat? Šlapu prostě chodník.

HRABĚ Ach tak... přirozeně... (*Vstane, vyndá náprsní tašku, položí na noční stolec bankovku.*) Sbohem!

ŠLAPKA Už jdeš... Servus... Přijď zase brzo. (*Lehne si na bok.*)

HRABĚ (*zastaví se*) Poslyš, řekni mi, tobě je už všechno jedno – vid'?

ŠLAPKA Co jako?

HRABĚ Chci říct – už při tom necítíš žádnou radost.

ŠLAPKA Cítím, že se mi chce spát.

HRABĚ Všechno je ti jedno, jestli je mladý, nebo starý, nebo jestli...

ŠLAPKA Co se vyptáváš?

HRABĚ ... No tohle! (*Náhle si něco uvědomí.*) – Namouduši, už vím, koho mi připomínáš, to je...

ŠLAPKA Někomu se podobám?

HRABĚ Úžasně, neuvěřitelně, prosím tě snažně, nemluv teď, aspoň minutu mlč... (*Dívá se na ni.*) Ten obličej, ten obličej... k nerozeznání. (*Náhle ji políbí na oči.*)

ŠLAPKA Hergot!

HRABĚ Namouduši, škoda že... že nejsi něco jiného... Mohla bys udělat štěstí!

ŠLAPKA Mluvíš úplně stejně jako Franta.

HRABĚ Kdo je to Franta?

ŠLAPKA No, pingl v naší kavárně.

HRABĚ A proč mluvím jako ten – Franta?

ŠLAPKA Taky porád říká, že bych mohla udělat štěstí a že si ho mám vzít.

HRABĚ A proč to neuděláš?

ŠLAPKA Chraň mě pámbu ode všeho zlého... já se vdávat nechci, ani nápad! Někdy pozdějc – možná.

HRABĚ Ty oči... ty oči... k nerozeznání... Lulu by jistě řekl, že jsem blázen... ale já tě ještě jednou musím na ty oči políbit... tak a teď tu zůstávej s pánembohem, já už jdu.

ŠLAPKA Servus.

HRABĚ (*u dveří*) Poslyš... pověz mi... tebe to vůbec nepřekva-
puje...?

ŠLAPKA Co jako?

HRABĚ Že od tebe nic nechci.

ŠLAPKA Některý mužský na to nemaj holt po ránu náladu.

HRABĚ No ovšem... (*Pro sebe.*) To je hloupost, že chci, aby se
divila... Tak – servus... (*Je u dveří.*) Vlastně mě to štve. A při-
tom vím, že těmhle ženštinám jde jenom o peníze... proč ří-
kám... takovým... je to vlastně hezké... že se aspoň nepřetva-
řuje, to by člověka mělo spíš těšit... Poslyš... Já k tobě přijdu
příště zas, ano?

ŠLAPKA (*se zavřenýma očima*) Tak jo.

HRABĚ Kdy býváš doma?

ŠLAPKA Já jsem doma pořád. Stačí, když se zeptáš na Leokádii.

HRABĚ Leokádie... Krásné... Tak tedy sbohem. (*U dveří.*) To
víno se mi z hlavy ještě nevykouřilo. To je fantastické – jsem
na pokoji u takové – a nezmohl jsem se na nic jiného než ji
líbat na oči, protože mi někoho připomíná... (*Obrátí se k ní.*)
... Stává se ti to častěji, že někdo od tebe odchází takhle?

ŠLAPKA Jako jak?

HRABĚ Jako já.

ŠLAPKA Tak brzo ráno?

HRABĚ Ne... jestli u tebe byl už někdo – a nic od tebe nechtěl.

ŠLAPKA Tak to se mi ještě nestalo.

HRABĚ A co si o tom myslíš? Myslíš si, že se mi nelíbíš?

ŠLAPKA Proč bych se ti neměla líbit? V noci jsem se ti náramně
líbila.

HRABĚ Líbíš se mi i teď.

ŠLAPKA Ale v noci jsem se ti líbila víc.

HRABĚ Proč myslíš?

ŠLAPKA Co se tak blbě ptáš?

HRABĚ V noci... poslyš, řekni mi, copak jsem nepadl hned na
to kanape?

ŠLAPKA Jasně – na mne a na kanape.

HRABĚ Na tebe?

ŠLAPKA To mě podrž! Ty už o tom nevíš?

HRABĚ Já jsem... my jsme spolu... to...?

ŠLAPKA Ale hned po tom jsi usnul.

HRABĚ Hned jsem... Aha... tak to tedy bylo!

ŠLAPKA Přesně tak, milánku. Musel jsi bejt ale pořádně name-
tenej, že si na to nepamatuješ.

HRABĚ Tak tedy... A přece... je tu určitá podobnost... Servus...
(*Naslouchá.*) Co se to děje?

ŠLAPKA Pokojská je už vzhůru. Hele, až budeš odcházet, něco
jí šoupni. Barák je už otevřenej, takže ušetříš na domovníkovi.

HRABĚ Ano. (*V předsíni.*) Tak tedy... Ale mnohem krásnější
by bylo, kdybych ji byl jenom políbil na víčka. Mohlo to být
skoro dobrodružství... No, nebylo mi to zkrátka souzeno.

Vejde POKOJSKÁ, otevře mu dveře.

Ach... tady, pro vás... Dobrou noc...

POKOJSKÁ Dobré jitro.

HRABĚ Ach, ano, ovšem... dobré jitro... dobré jitro.

ZELENÝ PAPOUŠEK

Přeložil Jan Tomek

OSOBY

EMILE, vévoda de Cadignan

FRANÇOIS, vikomt de Nogeant

ALBÍN, rytíř de la Tremouille

MARKÝZ DE LANSAC

SEVERÍNA, jeho žena

ROLLIN, básník

PROSPER, hostinský, dříve divadelní ředitel

HENRI

BALTAZAR

VILÉM

SCAEVOLA

JULES

ETIENNE

MAURICE

GEORGETTE

MICHETTE

FLIPOTTE

} členové jeho souboru

LEOKÁDIE, herečka, Henriho žena

GRASSET, filozof

LEBRÊT, krejčí

GRAIN, vandrák

KOMISAŘ

ŠLECHTICI, HERCI, HEREČKY

MĚŠTANÉ A MĚŠTANKY

Odehrává se v Paříži navečer 14. července 1789 v Prosperově krčmě.

HOSTINEC U ZELENÉHO PAPOUŠKA.

Nevelká sklepní místnost, k níž vede zprava – dosti hluboko do jeviště – sedm schodů, které končí nahoře u zavřených dveří. Druhé, sotva viditelné dveře jsou v pozadí vlevo. Jednoduché dřevěné stoly se židlemi zaplňují téměř celý prostor. Vlevo uprostřed výčep, za ním sudy s pípami. Místnost je osvětlena olejovými lampami, které visí od stropu. Hostinský PROSPER; vstupují měšťané LEBRÊT a GRASSET.

GRASSET (ještě na schodech) Tudy, Lebrête, tady to znám. Jsme s hostinským staří kamarádi. Byl to můj direktor. Dám na to krk, že má ještě víno! To kdyby měla celá Paříž pojit žízni!

HOSTINSKÝ Dobrý večer, Grasse! To je dost, že se ukážeš! Tak co, už jsi pověsil filozofii na hřebíček? Máš zase chuť na angažmá u mne?

GRASSET To víš, že jo! Dej sem víno! Teď budu dělat hosta – a ty hostinského!

HOSTINSKÝ Víno? Kde bych je vzal, kamaráde? Dneska v noci přece vybrali v Paříži kdejaký krám s vínem. A vsadil bych se, žeš byl u toho!

GRASSET Povídám víno, a honem! Přijde sem za námi jedna parta. Asi tak za hodinu. Slyšíš to, Lebrête? (Naslouchá.)

LEBRÊT Jako by duněl z dálky hrom.

GRASSET (Prosperovi) Pašáci... Ty lidi, co přijdou, určitě nenecháš nasuchu! Tak honem! Tady můj kamarád a ctitel, občan Lebrêt, krejčí z ulice Saint Honoré, všechno platí.

LEBRÊT Ovšem, ovšem, já platím.

HOSTINSKÝ (váhá)

GRASSET Tak mu ukaž, že máš peníze, Lebrête.

LEBRÊT (vytáhne váček s penězi)

HOSTINSKÝ Já se teda podívám... (Otočí kohoutkem u jednoho sudu a naplní dvě číše.) Kdes byl, Grasse? V Paláci?

GRASSET Ano... mluvil jsem tam. Jo, teď přišla řada na mne, kamaráde. Víš, kdo mluvil přede mnou?

HOSTINSKÝ Kdo?

GRASSET Camille Desmoulins! A já si zrovna troufnul! No pověz, Lebrête, komu víc tleskali – Desmoulinsovi, nebo mně?

LEBRÊT No tobě... jasně!

GRASSET A jak jsem se tam vyjímal?

LEBRÊT Báječně!

GRASSET Slyšíš, Prospere! Stoupl jsem si na stůl... vypadal jsem jako socha na podstavci... vážně! – Kolem mě lidí! Pět tisíc, deset tisíc – zrovna jako předtím kolem Desmoulinse... a volali a mávali!

LEBRÊT Víc než Desmoulinsovi!

GRASSET A víš, že jo! ... O moc víc ne, ale přece! Teď všichni táhnou k Bastile... a můžu klidně říct, že uposlechli mé výzvy! Do večera ji máme, vsad' se!

HOSTINSKÝ No jakpak ne! Jestli jste těma řečma zbořili opevnění, tak určitě!

GRASSET Jak to řečma? – Copak jsi hluchý? ... Už se střílí! Jsou tam vojáci. A to jsou hoši, panečku! Ti jsou na Bastilu zrovna tak žhaví jako my. Vždyť tam taky sedí jejich bratři a tátové... Ale nestříleli by, nebýt toho, že jsme mluvili! Kdepak, přáteli, slovo má obrovskou moc. Třeba... (*Lêbretovi.*) Kde jsou ty brožury?

LEBRÊT Tady... (*Vytáhne je z kapsy.*)

GRASSET Podívej, to je to nejnovější, co se rozdávalo v Paláci. Tady jedna od Ceruttiho – taky můj kamarád – Memorandum francouzskému lidu, tahle je od Desmoulinse, jenže ten líp mluví, než píše... Svobodná Francie.

HOSTINSKÝ Kdypak konečně vyjde ta tvoje? Pořád o ní jenom mluviš...

GRASSET Teď už brožurky nepotřebujeme. Přišel čas činů. Dneska sedí doma leda povaleči a darebáci. Opravdový muž jde ven na ulici.

LEBRÊT Výborně! Bravo!

GRASSET V Toulonu zabili starostu, v Brignolles vybrali asi tučet domů... jenom my v Paříži jsme takoví nekňubové a dáme si všechno líbit!

HOSTINSKÝ Dneska už ne, kamaráde!

LEBRÊT (*který stále pil*) Vzhůru, občané!

GRASSET Správně! ... Zavří to tady a pojd' s námi!

HOSTINSKÝ Však já půjdu, až přijde čas.

GRASSET Já vím, až bude po nebezpečí!

HOSTINSKÝ Já mám, kamaráde, svobodu zrovna tak rád jako ty – ale ještě radši mám tohle zaměstnání.

GRASSET Teď mají občané v Paříži jen jedno zaměstnání: osvobodit bratry!

HOSTINSKÝ Jo, ti, co nemají nic jiného na práci.

LEBRÊT Slyšíš to? ... On se nám vysmívá!

HOSTINSKÝ Co vás napadá! Ale radši koukejte, ať jste venku... za chvíli mám představení. Při tom vás tady nemůžu potřebovat.

LEBRÊT Jaké představení? ... Copak tady je nějaké divadlo?

HOSTINSKÝ No ovšem! – Tady váš přítel v něm taky hrál – ještě před čtrnácti dny.

LEBRÊT Tady že jsi hrál, Grasete? Ty dovolíš, aby si tenhle chlap z tebe utahoval?

GRASSET Klid... je to pravda. Hrál jsem tady. Tohle totiž není jen tak ledajaký hostinec, kamaráde... Tohle je doupě – zločinců, abys věděl. Pojd'...

HOSTINSKÝ Nejdřív zaplatit!

LEBRÊT Když je to doupě zločinců, tak nedám ani krejcar.

HOSTINSKÝ Tak mu řekni, kde je!

GRASSET Abys tomu rozuměl: V téhle díře se scházejí lidé, kteří buď hrají zločince – nebo zločinci jsou a nevědí o tom.

LEBRÊT Jak to?

GRASSET Duchaplné co? Všimli jste si toho? O tom by se dalo panečku řečnit!

LEBRÊT Já ti nerozumím ani slovo.

GRASSET Přece jsem ti říkal, že tady Prosper byl můj direktor. A má pořád lidi, se kterými hraje veselohry; jenom trochu jinak než dřív. Moji bývalí kolegové a kolegyně sedají teď tady kolem a dělají, jako že jsou zločinci. Chápeš? Vyprávěj věci, že ti při tom naskakuje husí kůže. Mluví o zločinech, ale nic

z toho nespáchali ani nezažili... a obecnstvo, co sem chodí, lehtë vědomí, že sedí mezi nebezpečnými lidmi, mezi takovou pravou pařížskou sebrankou, a že se koukají na opravdické darebáky, lupiče vrahy – a –

LEBRĚT Jaké obecnstvo?

HOSTINSKÝ Nejvznešenější lidé z Paříže.

GRASSET Šlechta...

HOSTINSKÝ Dvořané.

LEBRĚT Mor na ně!

GRASSET Zrovna na to letí. To jim pokaždé jaksepatří pohne tím jejich ospalým osrdím. Tady jsem začal, Lebrête, tady jsem poprvé řečnil, jen tak z legrace... a tady jsem je taky začal nenávidět. Dobytek! Jak tady mezi námi seděli, v parádních šatech, navonění, nažraní... Jsem moc rád, že to vidíš, Lebrête, kamaráde zlatej, abys poznal, odkud vyšel tvůj veliký přítel! ... (Změní tón.) Poslouchej, Prospere, kdyby to nevyšlo...

HOSTINSKÝ Co?

GRASSET No mně, ta politická kariéra... angažoval bys mě zase?

HOSTINSKÝ Za nic na světě!

GRASSET (nedotčen) Proč? – Třeba by ze mě vyrost druhý Henri!

HOSTINSKÝ Možná... Jenže já bych měl ustavičně strach, že se zapomeneš – a vrhneš se na některého hosta doopravdy.

GRASSET (polichocen) To není vyloučeno.

HOSTINSKÝ Ty víš, že... že pokud jde o násilí...

GRASSET To vím! A musím říct, že jsem se ti vždycky obdivoval, jak se umíš ovládat. Jenže to má háček – ty jsi zbabělec!

HOSTINSKÝ Mně, příteličku, stačí to, co dokážu ve svém oboru. Bavím se tím, že té holotě řeknu do očí, co si o ní myslím, a že jim vynadám, jak se mi zlíbí – ať si třeba myslí, že to je legrace. To je taky způsob, jak ze sebe dostat ten vztek! (Vytáhne dýku a blýská s ní ve světle.)

LEBRĚT Co to má znamenat, občane?

GRASSET Buď klidný. Sázím se, že není nabroušená.

HOSTINSKÝ Aby ses nemýlil, kamaráde; jednou přijde den, kdy tahle legrace bude zatraceně vážná – a na to jsem pro všechny případy připraven.

GRASSET Ten den už je blízko. Žijeme ve velké době! Pojď, občane, jdem k našim lidem. Měj se pěkně, Prospere! Buď mě uvidíš se štítem, nebo na něm!

LEBRĚT (velkohubě) Se štítem... nebo... na něm – Odejdou.

HOSTINSKÝ (zůstane v pozadí, sedne si k jednomu stolu, rozevře brožuru a čte si) „Škodná uvízla v kleštích, zabte jí!“ Psát umí, ten mrňous Desmoulin. „Ještě nikdy se nenabízela vítězi taková kořist. Čtyřicet tisíc paláců a zámků, dvě pětiny veškerého majetku Francie, budou odměnou za statečnost. Ti, kteří si myslí, že podmaňují, budou podmaněni. Národ bude očištěn!“

KOMISAŘ (vstoupí)

HOSTINSKÝ (nevšímne si ho) Co že jde ta holota tak brzo, dneska!

KOMISAŘ Žerty stranou! Jsem komisař zdejšího obvodu.

HOSTINSKÝ Čím mohu sloužit?

KOMISAŘ Byl jsem pro dnešní večer pověřen dozorem ve vašem lokále.

HOSTINSKÝ Bude mi obzvláštní ctí a potěšením.

KOMISAŘ O to nejde, vážený pane! Úřady chtějí mít jasno, co se tu u vás vlastně děje. Už několik neděl –

HOSTINSKÝ Tohle je zábavní podnik, pane komisaři, nic víc.

KOMISAŘ Nechte mě domluvit. Už několik neděl se prý v tomto lokále odehrávají pusté orgie.

HOSTINSKÝ To jste špatně informován, pane komisaři. Tady se provozuje jenom neškodná zábava, nic víc!

KOMISAŘ Tak to obvykle začíná. To známe. Tady se o tom mluví ve spise. Vy jste bývalý herec?

HOSTINSKÝ Ředitel, pane komisaři. Ředitel znamenitého souboru. Naposled jsme hráli v Saint Denis.

KOMISAŘ To je vedlejší. Prý jste něco zdědil?

HOSTINSKÝ To nestálo za řeč!

KOMISAŘ Ten váš soubor se rozpadl?

HOSTINSKÝ Ano. Jako to dědictví.

KOMISAŘ *(směje se)* Aha.

OBA *(smějí se)*

KOMISAŘ *(náhle vážně)* Zařídil jste si hostinec?

HOSTINSKÝ Ano, ale šel mizerně.

KOMISAŘ A tak jste dostal nápad, kterému se nedá upřít originalita.

HOSTINSKÝ Vaše uznání mě naplňuje hrdostí, pane komisaři.

KOMISAŘ Dal jste ten svůj soubor zase dohromady a provozujete tady podivné komedie, které budí pohoršení. Je to tak?

HOSTINSKÝ Kdyby budily pohoršení, tak by na ně nechodili tak vznešení lidé, pane komisaři. Vikomt de Nogeant je tady denním hostem. Často sem také chodí markýz de Lansac. A vévoda de Cadignan patří k největším ctitelům mého nejlepšího herce, proslulého Henriho Bastona.

KOMISAŘ A ovšem také vašich umělkyní a těch podezřelých kumštů, co provozují!

HOSTINSKÝ Kdybyste je, ty moje malé kumštýřky, znal, pane komisaři, tak byste nikomu nezazlíval, že je obdivuje!

KOMISAŘ Tak dost! Úřady se dozvěděly, že to obveselování, co tady ti vaši – no jak bych je nazval –

HOSTINSKÝ Umělci, klidně!

KOMISAŘ Já bych spíš řekl individua! – Že tedy to obveselování, co tady ta vaše individua provádějí, překračuje po všech stránkách přípustnou mez. Prý tady mluví ti fingovaní zločinci, nebo co jsou zač, tak *(čte jako předtím z notesu)*, že to může působit neblaze nejen morálně – což by tak dalece nevadilo – ale i krajně bufičsky. A to ovšem úřadům nemůže být v této pohnuté době lhostejně.

HOSTINSKÝ Na tahle obvinění, pane komisaři, mohu odpovědět jen tolik, abyste přijal mé zdvořilé pozvání, a podíval se na to sám. Uvidíte, že se tady nic takového neděje, už z toho důvodu, že moje obecenstvo není možno vzbouřit. Hraje se tady pouze divadlo – nic víc.

KOMISAŘ Vaše pozvání ovšem nepřijímám. Zůstanu tady z moci úřední.

HOSTINSKÝ Slibuji vám znamenitou zábavu! Dovolte ale, abych vám něco poradil: Bylo by dobře, kdybyste odložil uniformu a přišel v civilních šatech. Kdyby se totiž vědělo, že je tady komisař, tak by tím trpěl přirozený projev mých umělců, a ovšem i nálada obecenstva.

KOMISAŘ Máte pravdu. Jdu pryč a vrátím se jako elegantní mladík.

HOSTINSKÝ Maličkost pro vás. Budete vítán třeba i jako pobuda. To si vás teprve nikdo nevšímne. – Jenom nechoďte jako komisař.

KOMISAŘ *(odchází)* Sbohem!

HOSTINSKÝ *(uklání se)* Panebože, už aby tu byl ten den, kdy takoví jako ty...

KOMISAŘ *(srazí se ve dveřích s GRAINEM, který je značně otrhaný a ulekne se, když spatří Komisaře. Ten si ho nejdřív měří pohledem, pak se usměje a otočí se zdvořile k Prosperovi.)* Jeden z vašich umělců už přichází... *(Odejde.)*

GRAIN *(mluví plačtivě, pateticky)* Dobrý večer.

HOSTINSKÝ *(poté, co si ho důkladně prohlédl)* Jestli opravdu patříš k mým lidem, tak klobouk dolů. Já vážně nevím, který jsi.

GRAIN Prosim?

HOSTINSKÝ Tak nedělej vtipy a sundej tu paruku! Už jsem zvědavý, kdo to je. *(Chytne ho za vlasy.)*

GRAIN Au!

HOSTINSKÝ Hrome! Ono je to pravé! ... Kdo jste, člověče? Vy jste doopravdy vandrák!

GRAIN No jo!

HOSTINSKÝ Co ode mě chcete?

GRAIN Mám tu čest s občanem Prosperem? ... Hostinským od Zeleného papouška?

HOSTINSKÝ To máte!

GRAIN Já jsem Grain... někdy se taky jmenuju Carniche... a někdy mi říkají Falešný sklíčko – ale jako Grain jsem seděl, občane, a to je důležité.

HOSTINSKÝ Jo tak – už vám rozumím. Vy chcete, abych vás angažoval, tak mi hned něco předvádíte. To je dobré. Tak dál.

GRAIN Nemyslete si, že jsem nějaký podvodník, občane. Já jsem poctivej člověk. Když vám říkám, že jsem seděl, tak na to můžete vzít jed!

HOSTINSKÝ *(nedůvěřivě se na něj dívá)*

GRAIN *(vytáhne z kapsy papír)* Podívejte... tady to mám černý na bílým! Pustili mě včera odpoledne ve čtyři hodiny.

HOSTINSKÝ Po dvouletém žaláři. – U sta hromů, je to pravě!

GRAIN Teď už mi snad věříte, občane.

HOSTINSKÝ Co jste proved, že jste dva roky...

GRAIN Málem mě pověsili, ale našťástí jsem byl ještě poloviční dítě, když jsem... tehďá... zabil tetu... chudinku.

HOSTINSKÝ Chlape, copak to se dělá, zabíjet vlastní tetičku?

GRAIN Já bych to nikdy neudělal, občane, ale ona mi byla nevěrná s mým nejlepším kamarádem.

HOSTINSKÝ Teta? Nevěrná?!

GRAIN No! – Ono totiž bylo mezi námi takový něžný pouto, víte... takovýho něco obyčejně nebejvá mezi tetou a synovcem. V naší rodině byly vůbec zvláštní poměry. No a když mi to tehďá provedla, tak mě to tak rozčílilo, že... Můžu vám říct, jak to bylo?

HOSTINSKÝ Jen povídejte, třeba si plácnete.

GRAIN Moje sestra byla ještě poloviční dítě, když utekla z domova – s kým byste řek?

HOSTINSKÝ Co já vím!

GRAIN S mým strejčkem! Nechal ji sedět s dítětem.

HOSTINSKÝ Taky s polovičním?

GRAIN To není od vás hezký, občane, že si děláte legraci z takový tragédie!

HOSTINSKÝ Tak abyste věděl, vy Falešný sklíčko: mě ty vaše rodinné báchorky nebaví. Copak si myslíte, že jsem tady od

toho, aby mi kdejaký flákač vyprávěl, koho sprovodil ze světa? Co je mi po tom? Počítám, že ode mě něco chcete! –

GRAIN Ano, občane, přišel jsem vás požádat o práci.

HOSTINSKÝ *(posměšně)* To vás teda musím upozornit, že u mě se tetičky nemordujou. Tohle je zábavní podnik.

GRAIN Mně jedna teta stačí. Chci se stát rádným člověkem – poslali mě za vámi.

HOSTINSKÝ Kdo?

GRAIN Jeden sympatickej mladík. Strčili ho před třemi dny ke mně do basy. Teď je tam sám, chudák. Jmenuje se Gaston. Vy ho znáte...

HOSTINSKÝ Gaston! Tak teď konečně vím, proč tu už tři dny nebyl! Jeden z mých nejlepších představitelů kapesních zlodějí! – Ten uměl vyprávět věci! – To člověku běhal zrovna mráz po zádech.

GRAIN No tak teď sedí!

HOSTINSKÝ Ale jak to? On přece ve skutečnosti nekrad?

GRAIN Ale krad! Jenže v tom asi ještě neuměl chodit! Považte, *(důvěrně)* šáhne jednoduše nějaký dámě do kabelky – na bulváru Kapucínů!! – Úplnej začátečník! – Vidím, že vám můžu věřit, občane – já se vám teda přiznám. – Byly doby, kdy jsem taky šmatal po takových maličkostech, ale nikdy bez mého milovaného tatínka. To když jsme bydleli všichni pohromadě, když ještě žila moje ubohá tetička. –

HOSTINSKÝ Snad pro ni nefňukáte? Obrací se mi z toho žaludek! Jako kdybyste ji nezabil!

GRAIN Já vím, pozdě bycha honit! Ale abyste věděl, oč mi jde: zaměstnejte mě u vás. Já to udělám obráceně, ne jako Gaston. On nejdřív zločince hrál a pak se jím stal, kdežto já...

HOSTINSKÝ Tak já to s vámi zkusím. Ona už bude působit ta vaše maska! V příhodnou chvíli spustíte o tetičce, rozumíte! Tak, jak to bylo. On už se vás na to někdo zeptá.

GRAIN Děkuji vám, občane. A jak to bude s gáží?

HOSTINSKÝ Dneska tady hostujete na zkoušku. – Dostanete akorát dobře jíst a pít... a několik franků na nocleh.

GRAIN Děkuju. A ostatním členům souboru zkrátka řekněte, že jsem z venkova a že jsem přijel na návštěvu.

HOSTINSKÝ Ale kdepak! Těm řekneme rovnou, že jste vrah. To se jim bude zrovna líbit.

GRAIN Jak to? Tomu nerozumím! Já na sebe teda nic říkat nebudu!

HOSTINSKÝ Až tady budete děle, tak to pochopíte.

Vstupují SCAEVOLA a JULES.

SCAEVOLA Dobrý večer, pane řediteli!

HOSTINSKÝ Už zase! Kolikrát ti mám říkat, že to všechno shazuješ, když mi řekneš pane řediteli.

SCAEVOLA Dneska na tom houby záleží. Počítám, že nebudeme hrát.

HOSTINSKÝ Jak to?

SCAEVOLA Lidi nemají náladu na divadlo. – V ulicích je peklo! U Bastily to vypadá! Vyvádějí tam jako posedlí!

HOSTINSKÝ Co je nám po tom? Tohle hulákání už trvá kolik měsíců a máme pořád plno! Naše obecnost se znamenitě baví!

SCAEVOLA Já vím, jako lidi, co jdou na popravu.

HOSTINSKÝ Což o to, té bych se rád dožil!

SCAEVOLA Nejdřív nám dej napít, ať je nálada. Jsem dneska nějak otrávenej.

HOSTINSKÝ To jsi často, kamaráde. Abys věděl, včera jsi mě zase zklamal!

SCAEVOLA Jak to?

HOSTINSKÝ Vždyť to bylo k smíchu, ta báchorka s tím vloupáním.

SCAEVOLA K smíchu?

HOSTINSKÝ Ano, k smíchu. Nikdo ti nevěřil. Řvát, to není všecko.

SCAEVOLA Já neřval!

HOSTINSKÝ Řveš pokaždé. Budu muset s váma študovat. Nemůžu se spolehnout na to, co vás napadne. Jedině Henri...

SCAEVOLA Henri, pořád jenom Henri! ... Henri rve kulisy, abys věděl! To vloupání včera, to byl náhodou výkon! Takového něco Henri nesvede! Když ti nejsem dost dobrý, tak půjdu k pořádnému divadlu. Tohle je stejně šmíra... Ha... (Zpozoruje Grainu.) Kdo je to? Ten k nám přece nepatří? Nebo je nový? Angažoval jsi ho? Jakou to má masku, ten chlap?

HOSTINSKÝ Jen se uklidni! To není herec. To je opravdický vrah.

SCAEVOLA Jo ták... (Jde k němu.) Těší mě. Já jsem Scaevola.

GRAIN Grain.

JULES (přechází celou tu dobu u výčepu, chvílemi se zastaví, jako kdyby ho něco trápilo)

HOSTINSKÝ Julesi, co je s tebou?

JULES Já študuju.

HOSTINSKÝ Copak?

JULES Vyčítky svědomí. Hraju dneska takový charakter. Podívej, tu vrásku tady. Prima, co? Řek bys, že jsem vnitřně rozvrácenej, nebo ne? (Přechází.)

SCAEVOLA (křičí) Tak co je s tím vínem?!

HOSTINSKÝ Klid, klid... ještě tu nikdo není!

Přichází HENRI a LEOKÁDIE.

HENRI Dobrý večer! (Zdraví ty, co sedí v pozadí, lehkým pokynutím ruky.) Zdravím vás, pánové!

HOSTINSKÝ Buď zdrav, Henri! Co to vidím! S Leokádií?

GRAIN (pozorně si prohlédl Leokádií; Scaevolovi) Tu znám. (Mluví tiše s ostatními.)

LEOKÁDIE Ano, se mnou, milý Prospere.

HOSTINSKÝ Už jsem tě neviděl nejmíň rok... Ukaž, nech se obejmout! (Chce ji políbit.)

HENRI Nech toho! (Často se na Leokádií dívá. V jeho pohledu je pýcha, vášeň, ale také jakási úzkost.)

HOSTINSKÝ Prosím tě, Henri! ... Staří kolegové! ... Bývalý direktor, vid', Leokádie?

LEOKÁDIE Kde jsou ty časy, Prospere!

HOSTINSKÝ Co vzdycháš! Tys to aspoň někam dotáhla. To se ví, mladá a pěkná ženská to má lehčí než my.

HENRI *(zuří)* Nech toho!

HOSTINSKÝ Co na mě řveš! Protože jsi s ní zas jednou pohromadě?

HENRI Buď zticha, povídám! – Je to moje žena! – Od všerejška.

HOSTINSKÝ Co! Tvoje...? *(Leokádii.)* To je vtip?

LEOKÁDIE Není. – Oženil se se mnou. Opravdu!

HOSTINSKÝ Tak to teda gratuluju! Scaevolo, Julesi! – Henri se oženil.

SCAEVOLA Blahopřeju! *(Jde dopředu. Dívá se na Leokádii.)*

JULES *(rovněž tiskne oběma ruce)*

GRAIN *(Hostinskému)* To je zvláštní – tuhle ženu jsem potkal... několik minut potom, co mě pustili.

HOSTINSKÝ Jak to?

GRAIN Byla to první fešanda, co jsem viděl po dvou letech. Byl jsem jako zmámenej. Ale ten chlápek, co byl s ní – *(Mluví dále s Hostinským.)*

HENRI *(zvýšeným hlasem, jako v nadšení, ale aniž by deklamoval)* Leokádie, ženuško moje drahá! ... Co bylo, bylo. Taková chvíle zahladí... spoustu věcí.

Scaevola a Jules odejdou do pozadí, Hostinský kupředu.

HOSTINSKÝ Jaká chvíle?

HENRI Teď nás spojuje manželství. A to je svátost... To je víc než nějaké přísahy. Teď je s námi Bůh. Teď můžeme na všechno, co bylo, zapomenout. Leokádie, začínáme nový život! Teď je mezi námi všechno posvěcené! – Naše polibky budou svaté, ať jsou sebevášnivější. Leokádie, miláčku můj, ženuško! *(Dívá se na ni planoucím pohledem.)* Že má docela jiný pohled než dřív, Prospere, vid? Podívej, to její čelo, jak je čisté! Co bylo, bylo! Vid, Leokádie?

LEOKÁDIE Jistě, Henri.

HENRI Teď je všechno v pořádku. – Zítرا odjedeme z Paříže! Leokádie vystupuje u Svatého Martina dnes naposled, a já hraju dnes naposled u tebe.

HOSTINSKÝ *(dotčen)* Tobě přeskočilo, Henri! – Ty chceš ode mě vážně odejít? Ředitel od Svatého Martina přece Leokádii taky jen tak nepustí. Víš, co pro něj znamená? Má prý pořád plno. Samí mladíci.

HENRI Nech si ty řeči. Leokádie zkrátka půjde se mnou! Ona mě neopustí. Nikdy. Řekni, že mě nikdy neopustíš, Leokádie? *(Hrubě.)* Řekni to!

LEOKÁDIE Neopustím, Henri, nikdy!

HENRI A kdyby, tak tě...

Pomlka.

Už mám tohohle života po krk! Chci už mít jednou pokoj! Chci mít pokoj!

HOSTINSKÝ Ale co chceš dělat, Henri? Vždyť je to směšné! Já ti něco povím. Pro mě za mě, nenechávej Leokádii u Svatého Martina, ale ať hraje tady, u mě! Já ji angažuju. Stejně mám málo talentovaných hereček.

HENRI Už jsem řekl! Odejeme z města. Půjdeme na venkov.

HOSTINSKÝ Na venkov? Kam, prosím tě?

HENRI K mému otci. Je starý a žije sám u nás na vesnici. Nebyl jsem tam už sedm let. Ani nedoufal, že mě ještě uvidí. Měl mě za ztraceného syna. Přijme nás s otevřenou náručí.

HOSTINSKÝ A co na vesnici? Tam člověk leda pojde hladý. Tam se vede lidem ještě stokrát hůř než ve městě. Co si tam počneš? Ty nejsi z těch, co dokáží obdělávat pole. To si nena-mlouvej!

HENRI To se ukáže.

HOSTINSKÝ Ve Francii za chvíli obilí neporooste. Jdeš do jisté bídy!

HENRI Do ráje, příteli, do ráje! Vid, Leokádie? Často jsme spolu o tom snili. Toužím po klidu, po přírodě... když je vidět široko daleko... představuju si, jak spolu jdeme večer po polích, všude klid a mír, nad námi obloha plná hvězd... v tom je nesmírná útěcha. Ano, utečeme z toho strašného a nebezpečného města, a nad námi se rozklene věčný mír. Vid, Leokádie, že jsme spolu o tom často snili?

LEOKÁDIE Ano, ovšem.

HOSTINSKÝ Poslyš, Henri. Rozmysli si to ještě. Já ti míle rád zvýším plat a Leokádii dám zrovna tolik, co tobě.
LEOKÁDIE Slyšíš to, Henri?

HOSTINSKÝ Já vážně nevím, kdo by tě tu nahradil. Nikdo z mých lidí nemá tak skvělé nápady jako ty... A obecnstvo nemá nikoho tak rádo jako tebe... Nechoď pryč!

HENRI To vím, že mě nikdo nenahradí.

HOSTINSKÝ Zůstaň u mě, Henri! *(Podívá se na Leokádii, ta mu naznačuje, že už se o to postará.)*

HENRI A já ti slibuju, že se budete těžko loučit – vy, ne já. Pro dnešek, pro poslední vystoupení, jsem si připravil něco, co jim musí nahnat strach! ... Musí tušit, že přijde něco hrozného a musí pocítit bolest, že s tím jejich světem je konec, že nastane co nevidět. Já už to zažiju jenom na dálku... Nám o tom budou jenom vyprávět. Později, mnoho dní poté, co se to stane... Ale oni se musí už dnes trást hrůzou, o to se postarám! A ty řekneš: Takhle dobře Henri ještě nikdy nehrál.

HOSTINSKÝ Co chceš hrát, pověz! Víš to, Leokádie?

LEOKÁDIE Kdepak! To on mi nikdy neřekne.

HENRI Má vůbec někdo tušení, jaký já jsem umělec?

HOSTINSKÝ To víš, že jo! Proto ti říkám, že s takovým talentem by bylo šílenství zahrabat se někde na vsi. To bys spáchal zločin na sobě. A na umění.

HENRI Na umění kašlu. Já chci mít klid. To ty nemůžeš pochopit. Prospere! Ty jsi nikdy nemiloval.

HOSTINSKÝ Hó!

HENRI Jako já! – Chci s ní být sám. – O to jde! Jenom tak zapomeneme na minulost, Leokádie! Potom teprve budeme šťastni, jako dosud žádní lidé. Budeme mít děti, ty budeš dobrá matka a vzorná žena. Jako by se nikdy nic nestalo. Nic, vůbec nic!

Dlouhá pomlka.

LEOKÁDIE Už je pozdě, Henri. Musím do divadla. Sbohem, Prospere! Jsem ráda, že jsem to tady zas jednou viděla. Když jste teď tak slavní. A Henri tady má takové úspěchy.

HOSTINSKÝ Proč jsi nepřišla dřív?

LEOKÁDIE Henri nechtěl. – Kvůli těm mladíkům, chápeš. Byla bych si musela k nim sednout.

HENRI *(odešel do pozadí)* Dej mi napít, Scaevolo! *(Pije.)*

HOSTINSKÝ *(Leokádii, protože ho Henri neslyší)* Blázen! Jako bys s nima nesesedla odjakživa!

LEOKÁDIE Takové poznámky si nech!

HOSTINSKÝ Ty děvko hloupá! Dej si na něj pozor, radím ti dobře. Ten tě jednou zabije!

LEOKÁDIE Co máš, prosím tě?

HOSTINSKÝ Včera už tě zase s jedním viděli. Máš chlapů, že...

LEOKÁDIE To nebyl jen tak nějaký, ty blázne. Víš, kdo to byl?

HENRI *(rychle se otočí)* Co tam máte? Nechte toho! Teď už je konec s laškováním a šuškaním! Ona přede mnou nesmí mít žádné tajemství. Je to moje žena!

HOSTINSKÝ Jakýpak jsi jí dal svatební dar?

LEOKÁDIE Na takové věci on nemyslí!

HENRI Tak abys věděla, dostaneš ho. Ještě dnes.

LEOKÁDIE Co?

SCAEVOLA a JULES Copak jí dáš?

HENRI *(zcela vážně)* Až si to u Martina odehraješ, tak sem můžeš zajít a podívat se na mě.

Smích.

Nádhernější svatební dar ještě nedostala žádná žena. Pojď, Leokádie, na shledanou, Prospere! Za chvíli se vrátím.

HENRI *odejde s LEOKÁDII. – Zároveň vstupují: FRANÇOIS, vikomt de Nogeant, a ALBÍN, rytíř de la Tremouille.*

SCAEVOLA Vejtaha! Vždyť je to ubožák!

HOSTINSKÝ Dobřej večír, prasata!

ALBÍN *(ulekne se)*

FRANÇOIS *(aniž si toho všimne)* Nebyla to Leokádie, co vyšla s Henrim? Ta krasavice od Svatého Martina?

HOSTINSKÝ To víš, že jo. – Ta je, vid? Ta by ti ještě tak dokázala připomenout, že jsi mužskej, co? To se ví, byla by to fuška i pro ni, což o to!

FRANÇOIS *(směje se)* Myslím, že ne. Nejdeme dneska nějak brzy?

HOSTINSKÝ Zatím si polaškej tady s tím chlapečkem.

ALBÍN *(chce vybuchnout)*

FRANÇOIS Tak dej pokoj! Vždyť jsem ti říkal, jak to tu je! Dones nám víno!

HOSTINSKÝ Když to musí bejt. Však přijde čas, že budete chlastat ze Seiny.

FRANÇOIS Jistě, jistě... ale pro dnešek bych ještě prosil víno. To nejlepší, co máš.

HOSTINSKÝ *(jde k výčepu)*

ALBÍN Takový chlap! To je hrůza!

FRANÇOIS Uvědom si, že je to hra! Jsou místa, kde se takové věci říkají naostro!

ALBÍN Ale to se přece nesmí!

FRANÇOIS *(směje se)* Je vidět, že pocházíš z venkova.

ALBÍN U nás to poslední dobou není o moc lepší! Sedláci jsou tak drzí, že... že už si člověk s nimi málem nevím rady.

FRANÇOIS Nediv se, mají hlad.

ALBÍN Copak za to mohu? A může za to snad můj prastrýc?

FRANÇOIS Jak jsi na něj přišel?

ALBÍN Tak. Uspořádali u nás schůzi a na ní zcela veřejně prohlásili, že můj prastrýc, hrabě de la Tremouille, lichvařil s obilím.

FRANÇOIS No a?

ALBÍN No dovol...

FRANÇOIS Zítra půjdeme do Paláce. To budeš koukat, jak tam se mluví. Ale my je klidně necháme, ať si říkají, co chtějí. To je totiž nejlepší řešení. V gruntu to nejsou špatní lidé. Ať si radši uleví tímto způsobem.

ALBÍN *(ukazuje na Scaevolu a ty další)* Podívej se, co je to za lidi! Jak se na nás dívají! *(Sahá po dýce.)*

FRANÇOIS *(odtahuje mu ruku)* Nebuď směšný! *(Otáčí se k oněm třem hercům.)* Počkejte s tím, až tu bude víc obecnstva! *(Albínovi.)* To jsou slušní lidé! Lepší nenajdeš. Herci. Ručím ti za to, že jsi už seděl u stolu s většími darebáky.

ALBÍN Ale alespoň byli líp oblečení.

Hostinský přináší víno. Přichází MICHETTE a FLIPOTTE.

FRANÇOIS Vítám vás, děvčata! Posadte se k nám!

MICHETTE Moc rády! Pojd', Flipotte. Ona se ještě stydí. *(Sedne si Albínovi na klín.)*

ALBÍN No prosím, ještě řekni, že tohle jsou slušné ženy!

MICHETTE Co to říká?

FRANÇOIS Ty jsi jelimánek, Albíne! – Propána, copak jsi opravdu tak hloupý?

HOSTINSKÝ Co si dá pani vévodkyně?

MICHETTE Nějaký víno. Ale hezky sladký!

FRANÇOIS *(ukazuje na Flipotte)* Kamarádka?

MICHETTE Bydlíme spolu. Musíme spát v jedné posteli.

FLIPOTTE *(zapýří se)* Nebude ti to vadit, až za mnou přijdeš? *(Sedne si Françoisovi na klín.)*

ALBÍN Že by se zrovna styděla...

SCAEVOLA *(vstane, zlověstně přistoupí ke stolu mladých lidí)* Tady je ta svině! *(Albínovi.)* Koukej táhnout, ty pse chlupná! To je moje holka, rozumíš?!

HOSTINSKÝ *(přihlíží)*

FRANÇOIS *(Albínovi)* To nic, to hraje!

ALBÍN To není jeho děvče?

MICHETTE Já si budu sedět, kde chci. Mně se tu zrovna líbí!

SCAEVOLA *(stojí se zatatými pěstmi)*

HOSTINSKÝ *(za ním)* No tak, no...!

SCAEVOLA Haaaa!

HOSTINSKÝ *(chytne ho za límec)* Haaaa! *(Stranou.)* Nic jiného tě nenapadne, co? Nemáš špetku talentu. Řvát! To je to jediné, co dokážeš.

MICHETTE *(Françoisovi)* Posledně to zahrál líp.

SCAEVOLA *(Hostinskému)* Já ještě nejsem rozehranej! Až tu bude víc lidí, tak to udělám znova. Potom uvidíš! Já zkrátka potřebuju obecnstvo!

VÉVODA DE CADIGNAN *(vstupuje)* Tady už je nějak živo!

Michette a Flipotte se na něho vrhnou.

MICHETTE Vévodo, miláčku!

FRANÇOIS Dobrý večer, Emile! (*Představuje.*) Můj mladý přítel, Albín, rytíř de la Tremouille – vévoda de Cadignan.

VÉVODA Velice mě těší. (*Děvčatům, která na něm visí.*) Pustte, děvčata! (*Albínovi.*) Taky jste se přišel podívat na tenhle pozoruhodný lokál?

ALBÍN Jde mi z toho všeho hlava kolem.

FRANÇOIS Pan rytíř je v Paříži teprve pár dní.

VÉVODA (*směje se*) To jste si vybral pěkný čas!

ALBÍN Jak to?

MICHETTE Ten zas dneska nádherně voní! Takový parfém nemá v Paříži nikdo! (*Albínovi.*) Takhle to nepoznáte!

VÉVODA To je velká poklona, pánové! Ona zná v Paříži asi sedm nebo osm set mužů nejmiň tak dobře jako mě!

FLIPOTTE Půjč mi dýku, já si s ní budu hrát! (*Vytáhne mu dýku z pochvy a blýská jí sem a tam ve světle.*)

GRAIN (*Hostinskému*) To je on! ... S tímhle jsem ji viděl!

HOSTINSKÝ (*poslouchá, co mu povídá, tváří se udiveně*)

VÉVODA Henri tu ještě není? (*Albínovi.*) Až ho uvidíte, tak přestanete litovat, že jste sem chodil.

HOSTINSKÝ (*Vévodovi*) Ty už jseš tady taky, ty holomku? No to jsem rád! Dlouho už to potěšení mít nebudeme!

VÉVODA Proč? Mně se u tebe líbí!

HOSTINSKÝ To věřím! Jenže ty budeš první na řadě!

ALBÍN Jak to? Co tím chce říct?

HOSTINSKÝ Však on mi rozumí! – Ty, co mají takový štístko jako on, těm podřežem krk nejdřív... (*Odejde dozadu.*)

VÉVODA (*krátce se zamyslí*) Být králem, tak ho udělám dvorním šaškem. To jest jedním z dvorních šašků. Já bych si jich totiž držel víc. – Celou kolekci!

ALBÍN Jak to myslel, že máte štěstí?

VÉVODA Abyste tomu rozuměl, rytíři...

ALBÍN Prosim vás, neříkejte mi rytíři! Mně říkají všichni Albíne. Jsem jednoduše Albín, protože vypadám tak mladě.

VÉVODA (*usmívá se*) Tak dobrá... A vy mi říkejte Emile! Platí?

ALBÍN Když dovolíte, rád, Emile!

VÉVODA Tihle lidé se nám totiž snaží tím svým vtípkováním nahnat hrůzu.

FRANÇOIS Jak to hrůzu? Mě to naopak uklidňuje. Dokud mají náladu žertovat, tak k ničemu nedojde.

VÉVODA Jenže někdy ty žerty zacházejí trochu daleko! Zrovna dneska jsem se dozvěděl takovou věc...

FRANÇOIS Co? Povídejte!

FLIPOTTE a MICHETTE Ano, povídejte, vévodo, miláčku!

VÉVODA Víte, kde je Lelange?

FRANÇOIS Ovšem, to je ta vesnice, kde má markýz de Monferrat nejlepší revír.

VÉVODA Správně! Můj bratr je zrovna u něho na návštěvě, tak mi o tom psal. Mají tam starostu, který je velice neoblíbený.

FRANÇOIS Prosim vás, kde je dneska starosta oblíbený?

VÉVODA Počkejte! V téhle vsi přitáhly před jeho dům ženy – a nesly rakev!

FLIPOTTE Cože? ... Ženský?! Rakev? Jen tak? Brr! Já bych na rakev nešáhla ani za nic!

FRANÇOIS Bud' zticha! Nikdo po tobě nechce, abys na ni sahal! (*Vévodovi.*) Ano?

VÉVODA Vtrhly do domu a řekly starostovi, že musí umřít, ale že mu prokáží tu čest a pochovají ho. –

FRANÇOIS A zabili ho?

VÉVODA Ne. Bratr o tom alespoň nic nepíše.

FRANÇOIS Tak vidíte! Jsou to jenom křiklouni, tlachalové a šašci! Nic víc! Dneska řvou pro změnu u Bastily – bůhví po kolikáté už!

VÉVODA Já být králem, tak by je přešla chuť, dělat tyhle výtržnosti!

ALBÍN Je to pravda, že je král takový dobrák?

VÉVODA Vy jste ještě nebyl představen Jeho Veličenstvu?
FRANÇOIS Ne! Náš rytíř je v Paříži poprvé.

VÉVODA Opravdu, jste nestoudně mladý. Kolik je vám, když dovolíte?

ALBÍN To já jen tak vypadám, mně je už sedmnáct...

VÉVODA Sedmnáct! – To toho ještě máte před sebou! Mně je čtyřladvacet... a pomalu mi začíná být líto, co všechno jsem promeškal.

FRANÇOIS *(směje se)* To je dobré! Copak vy, vévodo! ... Když zrovna nedobýváte nějakou ženu nebo někoho nezabijíte, tak vám připadá, že jste ztratil den.

VÉVODA Naneštěstí člověk téměř nikdy nedobude tu pravou. – Zato pokaždé zapíchne toho nepravého. Je to marné, tak či onak, mládí uteče, sotva se nadějete. Jak to říká Rollin...

FRANÇOIS Co říká?

VÉVODA V té nové hře, co teď hrají v Comédie – je tam takové pěkné přirovnání. Vzpomínáte si?

FRANÇOIS Ne. Já si verše nepamatuju.

VÉVODA Já bohužel také ne... Znáám pouze smysl... Rollin říká, že mládí, které člověk promarní, je jako míč z peří, který jsme nechali ležet v písku, místo abychom ho vyhodili do povětří.

ALBÍN *(přemouďřele)* V tom je hluboká pravda!

VÉVODA Vidíte? – Peří pomalu vybledne a nakonec vypadá. Nejlépe prý je, když ten míč zapadne do křoví, kde ho už nikdo nenajde.

ALBÍN Co to znamená?

VÉVODA To se nedá říct, to se musí vycítit. Kdybych znal ty verše z paměti, tak byste to okamžitě pochopil.

ALBÍN Vy byste uměl psát básně, Emile! Jen chtít!

VÉVODA Proč myslíte?

ALBÍN Od té chvíle, co jste tady, se mi zdá, jako by svět byl na jednu krásnější a bohatší.

VÉVODA *(směje se)* Opravdu? Bohatší, říkáte?

FRANÇOIS Tak už si sedněte! – Tady k nám!

Mezitím přicházejí dva šlechtici a sedají si k vedlejšímu stolu; zdá se, že jim Hostinský říká něco hrubého.

VÉVODA Musím ještě někam zajít. Ale vrátím se.

MICHETTE Zůstaň u mě!

FLIPOTTE Vem mě s sebou!

Chtějí ho zadržet.

HOSTINSKÝ *(postoupí kupředu)* Jen ho nechte! Vy mu nejste dost špatný. Ten musí za nějakou běhnou z ulice. U takový se teprve cítí jaksepatří.

VÉVODA Přijdu určitě, už kvůli Henrimu, toho nesmím propást!

FRANÇOIS Představte si, zrovna když jsme přicházeli, tak šel ven s Leokádií.

VÉVODA On se s ní oženil. Vy to nevíte?

FRANÇOIS Skutečně? – A co tomu řeknou ti ostatní?

ALBÍN Jak to ostatní, to ona...

FRANÇOIS Tu totiž miluje kdekdo!

VÉVODA A chce s ní pryč... pokud vím... říkali mi to.

HOSTINSKÝ Nepovídej! Kdopak? *(Dívá se na Vévodu.)*

VÉVODA *(podívá se na Hostinského, potom)* Taková hloupost! Leokádie je přímo stvořena, aby se stala největší a nejnádhernější nevěstkou, jaká kdy žila.

FRANÇOIS No ovšem, to ví kdekdo, jenom on ne!

VÉVODA Může být něco pošetilejšího než odvádět člověka od jeho pravého poslání? *(Protože se François směje.)* To není vtip, pánové. Stát se nevěstkou, k tomu musí být žena právě tak stvořena, jako muž, když chce být dobyvatelem nebo básníkem.

FRANÇOIS Vy si libujete v paradoxech, vévodo!

VÉVODA Je mi jí líto – a Henriho taky. Měl by tady zůstat – nemyslím tady – rád bych ho dostal do Comédie Française, ačkoliv pro něho i to je málo. Mně se pořád zdá, že mu nikdo nerozumí tak dobře jako já. Možná že se mýlím – já mám totiž tenhle pocit téměř u každého umělce. Ale nic naplat! Nebyť vévodou de Cadignan, chtěl bych být Henrim.

ALBÍN Jako Alexandr Veliký...

VÉVODA *(směje se)* Ano – jako Alexandr Veliký. *(Flipottě.)* Dej sem tu dýku! *(Zastrčí ji do pochvy. Pomalu.)* Je to přece jen nádherná věc, dělat si blázny ze světa a z lidí. Ten, kdo si hraje, nač chce, je víc než my všichni dohromady.

ALBÍN *(tato slova na něj silně zapůsobí, dívá se na Vévodu s obdivem)*

VÉVODA Přemýšlejte o tom, co vám teď řeknu: všechno je pravdivé v té chvíli, kdy to je! – Na shledanou!

MICHETTE Polib mě, než odejdeš!

FLIPOTTE Mě taky! *(Pověsí se na něho.)*

VÉVODA *(obě zároveň políbí a odejde)*

ALBÍN *(mezitím)* To je báječný člověk!

FRANÇOIS Ano... jenže takový jako on berou člověku chuť na ženění!

ALBÍN Prosim tě, co je to zač, ty ženské?

FRANÇOIS Herečky. Patří ke zdejšímu souboru. Prosper dělá hostinského, ale je to vlastně divadelní ředitel. No a tyhle dámy asi dělaly dřív to, co teď hrají.

Dovnitř vtrhne VILÉM, přistoupí ke stolu, kde sedí herci, chytá se za prsa, namáhavě, opírá se.

VILÉM Pomoc!

SCAEVOLA Co je?

ALBÍN Co se mu stalo?

FRANÇOIS To je divadlo. Dávej pozor!

ALBÍN Tohle? Divadlo?

MICHETTE a FLIPOTTE *(jdou rychle vpravo k Vilémovi)* Co máš?

SCAEVOLA Posad se! Na, napij se!

VILÉM Ještě loka! Honili mě jako psa! Vyschlo mi v krku.

JULES *(ulekne se)* Co jsem říkal? Na všechny dojde!

HOSTINSKÝ Tak pověz už jednou, co se stalo... *(Hercům.)* Pohyb! Víc života do toho!

VILÉM Kde je nějaká děvka? Pojď sem! – Hm... *(Objímá Flipotte.)* Při tomhle přijde člověk teprve jaksepatří k sobě! *(Albínovi, který je velmi zaujat.)* Už jsem měl na kahánku, chlapečku! Moc nescházelo, a ani jsme se nepoznali! Už jsou tady! Slyšíte! *(Jde ke dveřím.)* Ne, to nejsou oni...

ALBÍN To je zvláštní! Skutečně je něco slyšet! To tady tak zařídili?

SCAEVOLA *(Julesovi)* Kam se na mě hrabe! Dělá to pokaždé stejně...

HOSTINSKÝ Tak povíš nám, proč tě honějí, nebo ne? Co jsi provedl?

VILÉM Celkem nic. Ale kdyby mě dostali, tak visím. Podpálil jsem barák!

Během této scény přicházejí další šlechtici a sedají si ke stolům.

HOSTINSKÝ *(tiše)* Tak dál, dál!

VILÉM *(stejně)* Co dál? To nestačí, že jsem podpálil?

FRANÇOIS Řekněte nám, příteli, proč jste podpálil ten dům?

VILÉM Protože v něm bydlí prezident nejvyššího soudu. Museli jsme začít u něj, aby přešla pány domácí v Paříži chuť brát si do domu lidi, co zavírají do basy takový chudáky, jako jsme my!

GRAIN Dobrý, moc dobrý!

VILÉM *(podívá se udiveně na Grainu, potom pokračuje)* Na všechny dojde! Pár takových jako já a v Paříži nebude jediný soudce!

GRAIN Smrt soudcům!

JULES Ano... ale existuje jeden, kterého nezničíte nikdy.

VILÉM Toho bych rád viděl!

JULES Toho není vidět. Je to soudce v nás.

HOSTINSKÝ *(tiše)* To se nehodí! Nech toho! Scaevolo! Zařvi! Teď je na to pravá chvíle!

SCAEVOLA Dej sem víno, Prospero! Připijem si! Smrt soudcům! Ať visí všichni soudci, co jich je ve Francii!

Během posledních slov vstoupili MARKÝZ DE LANSAC se svou ženou SEVERÍNOU a básník ROLLIN.

SCAEVOLA Smrt tyranům.

MARKÝZ Slyšíte, Severíno, jak nás vítají?

ROLLIN Já vás varoval, markýzi!

SEVERÍNA Proč?

FRANÇOIS (*vstane*) Jakže! Markýza! Dovolte, abych vám políbil ruku, madam! Dobrý večer, markýzi! Budte zdrav, Rolline! Vy si troufáte vstoupit do tohoto lokálu, markýzo?

SEVERÍNA Tolik mi o něm vyprávěli. A mimoto už máme dnes jedno dobrodružství za sebou. – Vidíte, Rolline?

MARKÝZ Představte si, vikomte! – Víte, odkud přicházíme? – Od Bastily!

FRANÇOIS Je tam pořád takové boží dopuštění?

SEVERÍNA Ovšem! – Vypadá to, jako kdyby ji chtěli dobýt!

ROLLIN (*deklamuje*) Tak jako příval, který břeh bije zle pohněván, že země, jeho vlastní plod, mu tvrdě vzdoruje –

SEVERÍNA Ne, nechte toho, Rolline! – Zastavili jsme opodál a dívali se. Je to nádherný pohled; dav má v sobě něco velkolepého.

FRANÇOIS Ano, ano, jen kdyby tak nepáchl.

MARKÝZ Potom mi už markýza nedala pokoj... Chtěla sem.

SEVERÍNA Tak co je tady na tom lokále tak zvláštního?

HOSTINSKÝ (*Lansacovi*) Ty jsi tady taky, ty všiváku? A vzal jsi s sebou paničku, jak koukám! Bojíš se ji nechat doma samotnou, vid', ty trasořitko?

MARKÝZ (*nuceně se směje*) Vskutku, originální!

HOSTINSKÝ Dej si pozor, aby ti ji zrovna tady někdo nevyfoukl! Takový nóbl dámy dostanou někdy chuť zkusit to s pořádným chlapem!

ROLLIN Nemohu vám ani říci, jak trpím, Severíno!

MARKÝZ Já vás na to upozorňoval, má milá – můžeme ještě odejít.

SEVERÍNA Ale co máte? Vždyť je to rozkošné! Posadme se ko-nečně!

FRANÇOIS Dovolte, markýzi, abych vám představil rytíře de la Tremouille. Také tu ještě nebyl. Markýz de Lansac, Rollin, náš věhlasný básník.

ALBÍN Velice mě těší.

Poklony, všichni si sedají.

(*Françoisovi*) To je taky jenom herečka, nebo... já už se v tom nevyznám!

FRANÇOIS Blázníš? – To je manželka markýze de Lansac... vysoce počestná žena!

ROLLIN (*Severíně*) Řekni, že mě miluješ!

SEVERÍNA Ano, ano, ale neptejte se na to každých pět minut!

MARKÝZ Přišli jsme snad už o něco?

FRANÇOIS Ne, o moc ne! Tamten hraje žháře, jak se zdá.

SEVERÍNA Rytíři, vy jste nejspíš bratranec té malé Lýdie de la Tremouille, co se dnes vdávala?

ALBÍN Ano, paní markýzo, to byl jeden z důvodů, proč jsem přijel do Paříže.

SEVERÍNA Vzpomínám si, že jsem vás viděla v kostele.

ALBÍN (*rozpačitě*) To je pro mě velice lichotivé, madam!

SEVERÍNA (*Rollinovi*) Roztomilý mládeneček, že?

ROLLIN Ach, Severíno, vy jste snad ještě nepoznala muže, který by se vám nelíbil!

SEVERÍNA Jakpak ne! Toho jsem si přece vzala!

ROLLIN Já mám o vás stále takový strach, Severíno! Jsou chvíle, kdy je vám nebezpečný dokonce váš vlastní manžel.

HOSTINSKÝ (*přináší víno*) Tady máte. Nejradši bych vám namíchal utřejch, ale hubit takový krysy, jako jste vy, je zatím zakázáno!

FRANÇOIS Taky na to dojde, Prospere!

SEVERÍNA (*Rollinovi*) A co tamty dvě hezké dívky? Proč sem nejdou? Když už jsem jednou tady, tak chci poznat všechno. Zatím jsem zklamána! Vždyť je to tady docela slušné!

MARKÝZ Jen trpělivost, Severíno!

SEVERÍNA Já bych řekla, že poslední dobou se člověk nejlépe pobaví na ulici. – Víte, co se nám včera stalo, když jsme se projížděli po promenádě?

MARKÝZ Prosím vás, má drahá, proč o tom musíte...

SEVERÍNA Nějaký člověk skočil na stupátko naší ekvipáže a křičel: za rok budete stát vedle kočího a my budeme sedět vevnitř.

FRANÇOIS To je trochu silně!

MARKÝZ Já myslím, že by se o těchto věcech nemělo zbytečně hovořit. Paříž prostě prožívá takovou malou horečku. Ta za čas zase opadne.

VILÉM (*náhle*) Vidím plameny, všude plameny, kam pohlédnu, vysoké, rudé plameny.

HOSTINSKÝ (*Vilémovi*) Máš hrát zločince, a ne blázna!

SEVERÍNA Co to říká? Že vidí plameny?

FRANÇOIS To stále ještě není to pravé, paní markýzo.

ALBÍN (*Rollinovi*) Mně z toho jde hlava kolem!

MICHETTE (*přistoupí k Markýzovi*) Já jsem tě ještě ani nepřivítala, ty moje sladounký, ty moje vopelichaný prasátko!

MARKÝZ (*v rozpacích*) To ona jen tak žertuje, má milá!

SEVERÍNA Myslíte? Pověz, malá, kolik milenců jsi asi tak měla?

MARKÝZ (*Françoisovi*) Není to obdivuhodné, jak se umí markýza rychle přizpůsobit každé situaci?

ROLLIN Je! Velice!

MICHETTE A máš ty spočítaný ty svý?

SEVERÍNA Když jsem byla tak mladá jako ty, spočítané jsem je měla.

ALBÍN (*Rollinovi*) Pane Rolline, prosím vás, to paní markýza jenom tak hraje, nebo je opravdu taková. – Teď už se v tom vážně nevyznám.

ROLLIN Být... hrát... kdo může přesně říci, jaký je v tom rozdíl?

ALBÍN Já ano.

ROLLIN Já ne... Zajímavé, jak tady mizí rozdíly mezi lidmi. Skutečnost přechází ve hru – hra ve skutečnost. Podívejte, markýza. Jak se s těmi lidmi baví, jako kdyby jí byli rovní. A přitom je to...

ALBÍN Tak počestná žena!

ROLLIN Děkuji vám, rytíři!

HOSTINSKÝ (*Grainovi*) Tak povídej, jak to bylo?

GRAIN Co?

HOSTINSKÝ No s tvojí tetou, že jsi musel kvůli ní sedět dva roky.

GRAIN No uškrtil jsem ji, to už jsem vám přece říkal.

FRANÇOIS Ten je slabý. To bude diletant. Ještě jsem ho tady neviděl.

GEORGETTE (*rychle vstoupí, oblečená jako běhna nejhoršího druhu*) Dobřej večír! Je už tady Baltazar? Ne?!

SCAEVOLA Georgetto! Pojd, sedni si ke mně! Však se ho dočkáš, neboj!

GEORGETTE Jestli tady nebude do desíti minut, tak je s ním ámen! – Potom už nepřijde.

FRANÇOIS Těhle si dobře všimněte, markýzi. Je to žena toho Baltazara, co o něm mluví. Hraje prostitutku a Baltazar jejího pasáka. Přitom v Paříži nenajdete věrnější ženu.

Přichází BALTAZAR.

GEORGETTE Baltazare! Miláčku! (*Běží mu naproti a objímá ho.*) Že jdeš! Umírala jsem strachy!

BALTAZAR Hotovo!

Kolem ticho.

Ale nestálo to za to. Málem mně ho bylo líto. Měla by sis je líp vybírat. Už mi to leze krkem. Zabijet nadějný mladíky kvůli několika frankům!

FRANÇOIS Báječné! ...

ALBÍN Co?

FRANÇOIS Jak umí postavit repliku!

Přichází KOMISAŘ v přestrojení, sedá si ke stolu.

HOSTINSKÝ (*Komisaři*) Přicházíte právě včas, pane komisaři! Tohle je jeden z mých nejlepších herců.

BALTAZAR Měli bysme se povohlídnout po něčem jiným. Já mám pro strach uděláno, ale tohle je tvrděj chlebiček.

SCAEVOLA To bych řek!

GEORGETTE Co jsi ke mně dneska tak chladnej?

BALTAZAR Já ti to teda povím, když to chceš vědět: Mně se poslední dobou zdá, že se k těm cucákům nějak moc máš.
GEORGETTE Slyšíte ho? Blázne! Jak teda chceš, aby ti skočili na špek, když jim žádnéj neukážeš!

ROLLIN Vtipná!

BALTAZAR Kdybych věděl, že ti to dělá dobře, když na tebe některej mákne...

GEORGETTE Tak co byste mu řekli, bláznovi žárlivýmu? Ne-
bud' směšnej!

BALTAZAR Já tě dneska dobře slyšel, jak jsi hekala. A to už byl předtím ten smrkáč uvařenej naměkko.

GEORGETTE Přece nemůžu z ničeho nic přestat!

BALTAZAR Zkrátka, dej si bacha! V Seině je spousta vody!
(*Prudce.*) Jestli tě přitom s někým načapám!

GEORGETTE Pusť! Neblázni!

ALBÍN Já tomu nerozumím!

SEVERÍNA To je ono, Rolline!

ROLLIN Myslíte?

MARKÝZ (*Severíně*) Můžeme stále ještě odejít, Severíno!

SEVERÍNA Proč? Mně se to začíná líbit!

GEORGETTE Ty divochu, copak umí někdo milovat tak jako ty? Jsem do tebe blázen! Ty to necejtíš? (*Objetí.*)

FRANÇOIS Bravo, výborně!

BALTAZAR Kterej pitomec...

KOMISAŘ No tohle! – Co si to –

Vstupují MAURICE a ETIENNE; jsou oblečeni jako mladí šlechtici, je však vidět, že mají na sobě pouze ošuntělé divadelní kostýmy.

HERCI U STOLU Co je to za lidi?

SCAEVOLA Ať mě, jestli to není Maurice a Etienne.

GEORGETTE No to se ví, že to jsou oni!

BALTAZAR Georgetto!

SEVERÍNA Bože, to jsou mládenci! Jako obrázek!

ROLLIN To je trapné, Severíno, jak vy se umíte nadchnout pro tak všední lidi!

SEVERÍNA Proč myslíte, že jsem tady?

ROLLIN Aspoň mi řekněte, že mě milujete.

SEVERÍNA Máte krátkou paměť!

ETIENNE Co byste řekli, kde jsme byli?

FRANÇOIS Teď dobře poslouvejte, markýzi, ti dva mají vtip!

MAURICE Na svatbě.

ETIENNE Proto jsme tak vohozený. Kvůli fízlům.

SCAEVOLA Sekli jste aspoň něco pořádného?

HOSTINSKÝ Ukažte!

MAURICE (*vytáhne z kapsy hodinky*) Co za ně?

HOSTINSKÝ Za tohle? Zlaták.

MAURICE Leda nakašlat!

SCAEVOLA To je až dost, za takovej šmejdl!

MICHETTE Ukaž, to jsou dámský hodinky! Dej mi je!

MAURICE Co za ně?

MICHETTE Můžeš se na mě podívat... stačí?

FLIPOTTE Ne! Mně je dej! Já ti toho ukázu víc!

MAURICE Podívat?! Kdepak, holčindy! Za podívání já nemám zapotřebí nastavovat kejhák!

MICHETTE Ty vejtahe!

SEVERÍNA Tohle přece není divadlo! Přisahala bych, že je to všechno pravda!

ROLLIN Ovšem! Ustavičně z toho někde vyčuhuje skutečnost. To je právě na tom báječné.

SCAEVOLA Co to bylo za svatbu?

MAURICE Slečny de la Tremouille – s hrabětem de Banville.

ALBÍN (*Françoisovi*) Slyšíš? – To jsou určité skuteční zloději!

FRANÇOIS Nejsou, Albíne! Já je přece znám. Už jsem je viděl mnohokrát vystupovat. Hrají kapesní zloděje. Je to jejich obor.

MAURICE (*vytahuje z kapsy několik váčků s penězi*)

SCAEVOLA Koukám, že to dneska zatáhnete za všechny, jak tu jsme!

ETIENNE Pánové, to byla svatba! Na tý snad byla celá francouzská šlechta. Dokonce králův zástupce tam byl.

ALBÍN *(rozčilen)* To je pravda! To souhlasí!

MAURICE *(vysype sáček na stůl, peníze se rozkutálejí)* Seberte si to! Abyste viděli, že jsme kamarádi!

FRANÇOIS *(Albínovi)* Rekvizity, příteli, nic víc! *(Vstane a vezme pár mincí.)* Můžeme si také sebrat nějaký drobeček?

HOSTINSKÝ Ale jo! Tak poctivý peníze sis jakživ nevydělal!

MAURICE *(mává ve vzduchu podvazkem, osazeným briliantem)* A kdo dostane tohle?

Georgette, Michette, Flipotte se na něj vrhnou.

Pomalů, děvenky, pomalů! Ten si musíte zasloužit! Dám ho tý, která vymyslí nějaký originál nový láskování.

SEVERÍNA *(Rollinovi)* Dovolil byste, abych se zúčastnila téhle soutěže?

ROLLIN Vy mě doháníte k šílenství, Severíno!

MARKÝZ Nepůjdeme, Severíno? Já myslím...

SEVERÍNA Kdepak! Mně se to ohromně líbí! *(Rollinovi.)* Mám skvělou náladu!

MICHETTE Jak jsi k němu přišel?

MAURICE V kostele. Byl tam nával... tak jsem se jedný trochu dvořil, no!

Všichni se smějí. Grain vytáhne Françoisovi z kapsy váček s penězi.

FRANÇOIS *(ukazuje Albínovi mince)* Vidíš, falešné! Stačí ti to?

GRAIN *(chce odejít)*

HOSTINSKÝ *(za ním, tiše)* Dejte sem ty peníze, co jste ukradli tomu pánovi!

GRAIN Já -

HOSTINSKÝ Bude to? ... Nebo s váma zatočím, že...

GRAIN No, no, snad se tolik nestalo! *(Dá mu váček.)*

HOSTINSKÝ A tady zůstat! Vypůjčím si vás až pak. Teď nemám čas. Kdoví, co jste tady všechno neukradli! Jděte zas na své místo!

FLIPOTTE A já ten podvazek vyhraju!

HOSTINSKÝ *(hází váček Françoisovi)* Tady máš prachy, vypadly ti z kapsy.

FRANÇOIS Děkuji vám, pane hostinský! *(Albínovi.)* Tak to vidíš! Poctivější lidi nenajdeš!

HENRI *(je zde už delší dobu. Seděl v pozadí, nyní náhle vstane.)*

ROLLIN Henri! Henri je tady!

SEVERÍNA To je ten, co jste mi o něm tolik vyprávěli?

MARKÝZ Ovšem! Kvůli němu jsme tady.

HENRI *(teatrálně předstoupí a mlčí)*

HERCI Co je, Henri?

ROLLIN Všimněte si toho pohledu! Co je v něm vášně! On totiž z vášně zabije.

SEVERÍNA Pravý muž! Takové mám ráda!

ALBÍN Proč nemluví?

ROLLIN Vypadá, jako kdyby byl docela vyšinutý! Vidíte to? Dávejte pozor... Spáchal asi něco strašného.

FRANÇOIS Je trochu teatrální. Jako kdyby se chystal pronést monolog.

HOSTINSKÝ Henri, kdes byl? Henri!

HENRI Zabil jsem!

ROLLIN Co jsem říkal?

SCAEVOLA Koho?

HENRI Milence své ženy.

HOSTINSKÝ *(podívá se na něho, má zřejmě v tomto okamžiku pocit, že by to mohla být pravda)*

HENRI *(vzhlédne)* No ano, udělal jsem to! Co se tak koukáte? Vy se divíte? Znáte přece moji ženu! Víte, jaká je! Muselo to tak dopadnout!

HOSTINSKÝ A co ona, kde je?

FRANÇOIS To je dobré! Hostinský mu na to naletěl! Pozorujte to! To právě dělá tyhle věci tak pravdivé a přirozené.

Venku hluk, nepřilíš silný.

JULES Co je to venku?

MARKÝZ Slyšíte to, Severino?

ROLLIN To vypadá, jako kdyby kolem pochodovali vojáci.

FRANÇOIS Ale kdepak, to jsou naši milí Pařížané, jen poslouchajte, jak hulákají.

V lokále neklid, venku opět ticho.

Pokračujte, Henri, pokračujte!

HOSTINSKÝ Tak vypravuj, Henri! – Kde máš ženu? Kdes ji nechal?

HENRI Copak ta! O tu nemám strach! Ta to přežije! Pro jedno kvítí slunce nesvítí! Po Paříži běhá hezkých mužských!

BALTAZAR Tohle si zaslouží všichni, co nám kradou naše ženy!

SCAEVOLA A majetek a svobodu!

KOMISAŘ (*Hostinskému*) To je buřičství!

ALBÍN Proboha! Ti lidé to myslí doopravdy!

SCAEVOLA Pryč s lichváři! Vyžeňte je! Vsázím se, že ten chlap, co ho u ní nachytl, byl jeden z těch zatracenejch psů, co nám užírají náš chleba!

ALBÍN Já myslím, abychom šli!

SEVERÍNA Zeptejte se, markýzi, toho člověka, jak přistihl svou ženu... nebo se ho zeptám sama.

MARKÝZ (*váhavě*) Povězte nám, Henri, jak jste zjistil, že je vám vaše žena nevěrná!

HENRI (*který byl dlouho pohroužen do sebe*) Znáte ji přece! Není krásnějšího ani tak nízkého tvora pod sluncem. – A já jí miloval. – Známe se už sedm let... ale teprve včera se stala mojí ženou. Za celá ta léta nebylo dne, aby mne neobelhala. Je na ní prolhané všecko. Její oči, její rty, její polibky, její úsměv.

FRANÇOIS Poněkud deklamuje.

HENRI Ať mladý nebo starý, každý, kdo se jí zalíbil, kdo jí zaplatil, komu se jen zachtělo ji mít, ji dostal – a já to věděl!

SEVERÍNA S tím se nemůže každý pochlubit!

HENRI A přitom mě milovala, přátelé! Dovedete pochopit něco takového? Pokaždé se ke mně vrátila – od hezkých i ošklivých, od chytrých i hloupých, od darebáků i kavalirů, nakonec vždycky přišla zase ke mně!

SEVERÍNA (*Rollinovi*) Copak vy muži nechápete, že právě v tom ustavičném návratu je láska?

HENRI Trpěl jsem muka!

ROLLIN To je otrěsné.

HENRI A včera jsem se s ní oženil. Snili jsme spolu. Ne – já jsem snil. Chtěl jsem s ní pryč odtud. Někam, kde bychom byli sami. Na venkov, někam, kde je klid, kde bychom měli pokoj. Chtěli jsme žít jako jiní manželé, být šťastni – mít děti, ano, i o dětech jsme snili.

ROLLIN (*tiše*) Severino!

SEVERÍNA Ano, ano, jistě!

ALBÍN François, to, co ten člověk říká, to přece musí být pravda!

FRANÇOIS Ovšem! Pokud mluví o své lásce. Ale jde přece o vraždu!

HENRI Zpozdil jsem se o jediný den... Kdyby ho nepotkala... myslím, že by už nebyla o nikoho stála... přistihl jsem je spolu... Byl u ní... hm...

HERCI Kdo? ... Kdo! Cos mu udělal? ... Je mrtev? – Jdou po tobě? ... Jak se to stalo? Kde je Leokádie?

HENRI (*stále vzrušeněji*) Doprovodil jsem ji... do divadla... dnes to mělo být naposled... políbil jsem ji... u vchodu... ona šla nahoru do šatny a já odcházel jako člověk, který se nemusí ničeho bát. – Ale neušel jsem ani sto kroků a už to začalo... tady uvnitř... znáte to, takový neklid, něco nesnesitelného, pořád mě to nutkalo, abych se vrátil... až jsem se otočil a běžel zpátky. Ale zastyděl jsem se a zase jsem odešel... a sotva jsem byl sto kroků od divadla... přepadlo mě to nanovo... a zase jsem se vrátil. Měla už po výstupu... moc toho nehraje, stojí chvíli na jevišti... polonahá – to je všecko... čekám u její šatny, tisknu ucho ke dveřím a slyším nějaké šuškáni... Nerozuměl jsem ani slovo... Pak přestali šeptat... Vrazím dovnitř. Kdo myslíte, že tam byl? (*Řve jako raněné zvíře.*) Vévoda de Cadignan... a já ho zabil! –

HOSTINSKÝ (*už je přesvědčen, že Henri mluví pravdu*) Ty jsi zešilel!

HENRI *(vzhlédne, strnule se na něj dívá)*

SEVERÍNA Výborně! Bravo!

ROLLIN Co to děláte, markýzo! Když začnete volat bravo, tak je z toho zase pouhé divadlo. Škoda! Tak nádherně mě mrazilo!

MARKÝZ Mně tohle mrazení moc příjemné není! Aplaus, přátelé, tak se člověk aspoň zbaví té tísně.

HOSTINSKÝ *(uprostřed hluku)* Zachraň se, Henri, prchni!

HENRI Co říkáš?

HOSTINSKÝ Abys všeho nechal a koukal zmizet!

FRANÇOIS Ticho! ... Poslouchejte! Hostinský něco říká.

HOSTINSKÝ *(po krátké úvaze)* Musí pryč, než dají echo strážím u bran. Ten krasavec byl králův miláček – budou tě lámat kolem! Co jsi radši nezapíchni ji?! Sviní!

FRANÇOIS Ta souhra... Něco báječného!

HENRI Kdo z nás dvou se zbláznil, Prospere? Já, nebo ty? – *(Dívá se hostinskému do očí a snaží se mu v nich číst.)*

ROLLIN Úžasné, všichni víme, že to jenom hraje. A přece, kdyby sem vévoda vstoupil, tak budeme myslet, že je to jeho duch.

Hluk venku je čím dál silnější. Je slyšet křik, vstupují lidé. V jejich čele GRASSET, pak další, mezi nimi LEBRÊT, se tlačí na schodech. Je slyšet volání: Ať žije svoboda! Ať žije rovnost!

GRASSET Už jsme tady, přátelé! Jen pojdte dál!

ALBÍN Co je to? To k tomu patří?

FRANÇOIS Ne!

MARKÝZ Co to má znamenat?

SEVERÍNA Kdo jsou ti lidé?

GRASSET Tudy, přátelé! Říkám vám, že Prosper je můj kamarád a že má vždycky nějaký ten sud vína stranou –

Hluk z ulice.

Však si ho taky zasloužíme! Kamarádi! Bratři! Už ji máme, už je naše!

Volání venku.

Ať žije svoboda! Ať žije rovnost!

SEVERÍNA Co se to děje?

MARKÝZ Pojdte pryč, rychle, jde sem lůza!

ROLLIN Jak se odtud chcete dostat?

GRASSET Už padla! Bastila padla!

HOSTINSKÝ Co to povídáš? – Je to pravda?

GRASSET Copak jsi hluchý?

ALBÍN *(chce vytáhnout dýku)*

FRANÇOIS Nech toho, nebo je po nás veta.

GRASSET *(potácí se po schodech dovnitř)* Nechcete se kouknout, dámy a pánové? Máme venku jedinečnou podívanou... Hlavu našeho vzácného pana Delaunayho napíchnutou na kopí!

MARKÝZ Ten chlap se zbláznil!

VOLÁNÍ Ať žije svoboda! Ať žije rovnost!

GRASSET Usekli jsme nejmiň tucet takových hlav! Bastila padla! Osvobodili jsme vězně! V Paříži je pánem lid!

HOSTINSKÝ Slyšíte? Paříž je naše!

GRASSET Vidíte ho, už dostal kuráž! Jen křič, Prospere, teď už se ti nemůže nic stát!

HOSTINSKÝ *(šlechticům)* Co tomu říkáte? Vy hovada! Konec představení, dohráli jsme!

ALBÍN Já to říkal!

HOSTINSKÝ V Paříži je pánem lid!

KOMISAŘ Ticho!

Smích.

Ticho! ... Zakazuji pokračovat!

GRASSET Kdo je ten mamlas?

KOMISAŘ Prospere, vy jste zodpovědný za všechny ty štvavé řeči –

GRASSET Zbláznil se ten chlap?

HOSTINSKÝ Už jsme dohráli, panstvo, už je po legraci, copak to nechápete? Pověz jim to, Henri, teď už jim to můžeš říct! My tě nedáme... Lid tě bude chránit!

GRASSET A to je velká záštita!

HENRI *(stojí tu a dívá se do prázdna)*

HOSTINSKÝ Henri opravdu zavraždil vévodu de Cadignan!

ALBÍN, FRANÇOIS a MARKÝZ Cože?

ALBÍN a DALŠÍ Henri, je to pravda?

FRANÇOIS Tak řekněte, Henri!

HOSTINSKÝ Už vám to řek! Přistih ho u ženy – a zabil ho.

HENRI Nezabil.

HOSTINSKÝ Teď už se nemusíš bát, Henri, teď to můžeš křičet do celého světa. Já to věděl, že je vévoda její milenec. Namouduši, málem jsem ti to řek, jak mě svrběl jazyk! Vid, Falešný sklíčko, že jsme to věděli?

HENRI On ji někdo viděl? S ním? Kde?

HOSTINSKÝ To ti může bejt jedno! Blázne! ... Zabils ho, co mu chceš ještě udělat?

FRANÇOIS Proboha, tak zabil ho, nebo ne?

HOSTINSKÝ To víte, že jo!

GRASSET Henri – od nynějška jsme kamarádi! Ať žije svoboda! Ať žije rovnost!

FRANÇOIS Tak mluďte, Henri!

HENRI Ona byla jeho? Vévody? To jsem nevěděl... Já ho nezabil... on žije!

Velké vzrušení.

SEVERÍNA *(ostatním)* Tak jak je to vlastně?

ALBÍN To je hrozné!

Vévoda se prodírá tlačenicí na schodech.

SEVERÍNA *(zpozoruje ho první)* Vévoda!

NĚKTEŘÍ Vévoda!

VÉVODA No ano, já, co má být?

HOSTINSKÝ Jeho duch!

VÉVODA Ještě ne! Bohudík. Ještě jsem z masa a krve! Pustte mě! ROLLIN Vsázím se, že to všechno hrajou. Jsou to Prosperovi lidé – všichni, jak tu jsou! Výborně, Prospere! To se ti povedlo!

VÉVODA Cože?! Tady se hraje, zatímco venku... Copak vy nevíte, co se děje? Viděl jsem, jak nesou Delauneyovu hlavu nabodnutou na kopí! No ano, co se na mě tak díváte? *(Sestoupí dolů.)* Henri –

HENRI *(vrhne se na Vévodu jako smyslů zbavený a vrazí mu dýku do krku)*

KOMISAŘ *(vstane)* Tak tohle už je trochu moc!

ALBÍN On krvácí!

ROLLIN Vražda!

SEVERÍNA Umírá.

MARKÝZ Já jsem z toho celý pryč, drahá Severino! Že jsem vás sem vodil! Zrovna dneska!

SEVERÍNA Proč? *(Namáhavě.)* Jsem ráda! Člověk nevidí každý den, jak doopravdy zabijí skutečného vévodu!

ROLLIN Já to nemohu pochopit!

KOMISAŘ Ticho! – Nikdo nesmí opustit tuto místnost!

GRASSET Co tu chce ten chlap?

KOMISAŘ Jménem zákona zatýkám tohoto muže.

GRASSET *(směje se)* Hlupáku! Zákony teď děláme my! Kdo zabije vévodu, je přítel lidu. Ať žije svoboda!

ALBÍN *(vytáhne dýku)* Z cesty! Pojdte za mnou, přátelé!

LEOKÁDIE *(vrazí dovnitř, běží po schodech)*

VOLÁNÍ Leokádie!

JINÍ Jeho žena.

LEOKÁDIE Pustte mě! Jdu za mužem! *(Jde kupředu, vidí, co se stalo, vykřikne.)* Kdo ho zabil? Henri!

HENRI *(dívá se na ni)*

LEOKÁDIE Proč jsi to udělal?

HENRI Proč?

LEOKÁDIE Já vím proč! Kvůli mně! Ne! Řekni, že kvůli mně ne! Toho nejsem hodna! Ani jediný den v životě jsem toho nebyla hodna!

GRASSET *(začíná řečnit)* Občané! Oslavme naše vítězství! Náhoda nás přivedla do tohoto znamenitého hostince. To je dobře! Nikde totiž nemůže znít zvolání „Ať žije svoboda a rovnost“ lépe než nad mrtvolou vévody.

VOLÁNÍ Ať žije svoboda, ať žije rovnost!

MARKÝZ Zbláznili se?

OBČANÉ, HERCI Ať žije svoboda, ať žije rovnost!

SEVERÍNA *(kráčí v čele šlechticů ke dveřím. Rollinovi.)* Čekejte na mě v noci pod oknem. Hodím vám klíč jako poslední – dnes to bude zvlášť pěkné – jsem tak příjemně vzrušena!

VOLÁNÍ Ať žije svoboda! Ať žije Henri!

LEBRÊT Podívejte, honem, ať nám neutečou!

GRASSET Pro dnešek je nechte. Však je dostaneme!

OPONA